

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér, vasúti állomásokon 12 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főszerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Feltámadás.

Budapest, június 3.

Megénekelte a költő a haldokló szivárványt, mondván, hogy annál szebb volt, ahogy bukott. E hasonlattal bizvást szembeállítható, ha nem is ily poétikus értelemben, a Lukács-kormány halála, mely haldoklásában annál rutabb volt, ahogy bukott. Valóban: Magyarország politikai története új fejezethez jutott e példátlanul rut bukással. Mert így nem bukott még magyar kormány soha.

Meghaltak már kormányok úgy, hogy a parlamenti majoritást elvesztették, vagy nem tudták megszerezni; meghaltak úgy, hogy fölülről elejtették, kegyvesztettek lettek, de ez az első eset a politika történetében, hogy törvényszéki ítélet emelt ki a nyeregből egy kormányt. A legsúlyosabb vétkekre és bűnökre, amelyekkel a Lukács-kormányt vádolták, a minden politikán felülálló s csak az igazságot szolgáló törvényszék sütötte rá a bélyeget, a mikor Déry Zoltánt fölmentette.

Ez a faktum örökké világító fátyla lesz a magyar igazságszolgáltatásnak. Nem abból indulunk ki, hogy hozsannát zengjünk most a törvényszéknek. Mert egy törvényszék, amely nem zárkózik el a legfőbb erkölcs: az igazság elől s csak az egyetlen eszményt szolgálja, amely kell, hogy minden bírő előtt világítson, az igazság eszményét,

nem azért hoz ilyen ítéletet, hogy himnuszokat várjon, hanem mert tisztában van legfőbb kötelességével. Ez az alfája és omegája minden igaz bírónak s legértékesebb jutalma is ebben rejlik.

Külön fejezetre tartozik az, hogy ebből a bírói ítéletről sarjadjik ki Magyarország újjászületése. Ez a közhangulatban soha nem nyilvánult meg jobban, mint a mai napon, attól fogva, hogy a fölmentés híre végig futott a fővárosban s a táviró szétvitte a szélrózsa minden irányába. Az örömmel valószínűsített battériák nyitak meg; bengáli tüzek lobbantak föl. A tömeg megmozdult. Óriási demonstrációk zajlottak le, a melyek a törvényszéki épület előtt kezdődtek és tovább fejlődtek folyton emelkedő hullámokban, mintha soha véget nem értek volna. A bűn és erkölcstelenség temetése, halotti tora, de egyszer mind új, tisztultabb erkölcsök születése volt ez, mely ily grandiózusan nyilvánult meg a mai történelmi jelentőségű napon.

Most már, persze, maga a bűn mocsarába süllyedt kormány sem színlehetett vaktságot tovább és önmagát egyöntetűen halottnak nyilvánította. A ma esti minisztertanácsban elhatározta a kabinet a lemondását. A többi már csak formáság és semmi egyéb. Hogyan, miképpen megy majd végbe a hivatalos temetés, mily formáságok közt hullik bele a sirba a kormány, az már csak külsőség és nem a lényeghez tartozik.

A lényeg az, hogy a bűnben fogant, bűnben megerősödött, vétkek sokaságába süllyedt kormányt saját bűnei fojtották meg olyformán, hogy a törvényszék maga olvasta fejére bűneit.

S igen sajtóságon érhető a közvéleményt magának Lukács Lászlónak kifakadása, amikor értesült a törvényszék ítéletéről. „Ezt nem vártam — mondotta halványra vált ajkakkal, — de azért nem fog összedölni a világ!” Bukásában, mely egyszersmint politikai és erkölcsi halálát jelenti, legalább egy igaz szót is mondott, ha a borzadáiy hatása alatt is. Mert a világ csakugyan nem fog összedölni, sőt egy új, teljesen új erkölcsi világ támad föl e szégyenteljes bukás után. Más világnézet, más morál, más eszmény születik annak a romjain, amelyek e halottakat eltakarják. Ez igazi feltámadás, nem olyan, mint a mlyent a legenda ígér: a becsület, a tisztesség, a törvény- és alkotmány tisztelet dicsőséges feltámadása. Lukács László világa persze összeomlott, de éppen ez avatja ünneppé és ünnepi dátummá ezt a mai, történelmi napot.

Miképpen viseli ezt a csapást a munkapárt, mely létét ama bűnöknek köszönheti, amelyek végre is a Lukács-kabinet végzetévé váltak? . . . Ez valóban olyan kérdés, amelylyel magának a munkapártnak kell végeznie. Most már mindenki tudja a munkapárton belül, érzik egyénileg, érzik összességükben, hogy milyen módon, mily vétkek soro-

A felmentés.

Erre, hogy őszinték legyünk, senki sem számított. Nyíltan be kell ezt vallani, nyíltan és őszintén. Azt mondtuk, mindnyájan mondtuk: mindent bebizonyított Déry és mindent elmondott Vázsonyi. — Vázsonyi! nem lehet ezt a nevet elámulás nélkül leírni, — biztos, hogy panamáztaks biztos, hogy Lukács a legnagyobb panamista, ő a fertő és minden átok rajtunk mégsem, mégsem fogják Déryt felmenteni, mert nem merik, ők: a „független” bírák.

Igy beszéltünk mindnyájan elkeseredetten, a kezünk ökölbe szorult és az undor, az undor fogott el mindnyájunkat. Nem tudtunk bizni az igazunkban, ennyire jutottunk. Ott volt előttünk a maga erejében, egész valóságában a per egész anyaga, minden rejtett titokra rásütött Vázsonyi lángszó és mégis, mégis kétkedtünk benne, hogy felmentsék Déryt. A fásult, kegyetlen kiábrándulás, a reneteg, lebirhatatlan gyalázat, mely ül rajtunk és fojtogat évek óta, legfényesebb, legbiztonságosabb igazságunkban nem engedett bizni bennünket.

Ennyire jutottunk, ennyire jutott bizodalunk az igazságban, ennyire jutott az erkölcs: nem merte hinni, hogy erősebb a gyalázatnál.

És két férfi áll a homloktérben. Az egyik a régi, nemes tradíciók nevelte puri-

tán, a másik: — Vázsonyi Vilmos. Mert ma kettejük ügye már ez a kolosszális per és ügye mindazoknak, akik a jövő Magyarorszáért munkálkodnak.

Igaz, valóban igaz, hogy minden kor erkölése az uralkodó osztály erkölésével egyező. De ma megdőlt az uralkodó osztály erkölcsi poshadtsága, a Tiszák és Lukácsok minden gyalázatáról lehullt a lepel és vége, vége a förtelennek: egy új, erős és harsos gárda áll a bukottak ellen, felverteztten, erősen és megdönthetetlenül: új kor jön és új erkölcs, a régié közül az életrevalók belelendültek már a megújulásba — olvasni kell csak Andrassy beszédét — és jön a jövő serege, új osztályok, új, szentséges, tiszta erkölcs.

Vázsonyi. A megilletődés és a bámulat, a lelkesedés egész skálája végigrezdül az országon. Nemrég még támadták, nemrég még gánésolták. Neki volt igaza. Az az időszak az elszomorodás és a tépelődés korszaka volt. Várni kellett és elhatározni: de most a kirobbanás pillanatában egész nagyságában áll előttünk.

Ott kellett állni ma a tömegben Vázsonyi ablakai előtt és nézni, nézni a tömeget, amint a hőseges nappan kipirultan, harsogva, mámorittasan, könyező szemekkel ünneplte őt, aki ma ott áll az egész művelt világ szemében, mint a talentum és a becsület bajnoka. Ott áll legelől és senki, senki nem támogatta,

míg odaért. De odaért a maga erejéből. Ez a természettudományos század csodája. Ezek az igazi csoda, ő a nagyevűi bajvivő, ő az igazi apostol: Vázsonyi Vilmos.

Mikor a tömeg tombolya eljenezte a köruton Vázsonyit, a forgalom persze elakadt, a villamosok sárga sora sorfalat állott, egyszerre megjelentek a rendőrök. Belegázoltak a tömegbe, mely békés volt és ünnepléses, csak a hangja esengett diadalmas harsogással és a rendőrök munkához láttak.

— Indulni! — hangzott a parancs a legelől álló kocsis vezetőjéhez, — ha nem térnek ki, gázoljon!

Ezt mondta a pribék és a torkát szerettem volna kettészakítani. Am a kocsis vezetőjében több érzés, ész és becsület volt, mint az egész államrendőrségben. Leszerelte a féket, lement a kocsiról, meglengette a sapkáját és elkiáltotta:

— Éljen Vázsonyi! Éljen Déry!

A vilamoson egy barátommal beszélgettünk. Tul voltunk már az izgalmakon és a politikán, az ítélet jogi részével foglalkoztunk. Beszéd közben a barátom kifakadt:

— Hihetetlen! Ez minden képzeletet felülmúl. Ez a felmentés!

Egy öreg, tőpörödött, ősz ember állt ott mellettünk. Reszketve kérdezte:

— Felmentették Déryt? — és az izgalmot ült az arcán, Megnyugtattuk.

zatával jutottak többségre. De még ma is, a nagyszerű temetés napján, amikor minden összeomlik körülöttük, úgy tesznek, mintha vigadnának. Mulatoznak, dinom-dánomot csapnak s pezsgőmámorba fullasztják gyászukat. Ez nyilván a Tisza-rendszerhez tartozik, melynek egyik irányzata az, hogy leveretéseiket legalább saját maguk be ne ösmerjék s demonstrálják azt, amit ők párt-egységnek neveznek.

Vagy talán ők is halotti tort ülnek? Nem lehet ezt a vigadást másnak nevezni. Mert mégis groteszk dolog volna, ha a pártegységet akarnák demonstrálni e vigassággal; a pártegység tombolása egy kormányelnök körül, aki magát és kabinetjét a vigasság napján halottnak nyilvánította.

Akárhogy fogja föl a szituációt a munkapárt, ez csakugyan egészen a munkapárt dolga. A kövélemény napirendre tér fölöttük és most már nem lehet akadály a regeneráció folyamának. Ennyi rombolás után, amennyit ez a kormány és a mögötte álló párt végzett, csak az újjáalkotás korszaka következhetik.

Budapest, június 3.

A várpalotai törvényszegés. Mi is megemlékeztünk annak idején dr. Spitzer Mór veszprémi ügyvéd adatai alapján arról az elszámolásról, amely feltüntette a kincstár által katonai célokra vásárolt várpalotai birtok vételárának első részletétül kifizetett hárommillió korona hova fordítását. Az elszámolásban feltűnt, hogy a birtok-eladást közvetítő ügynök négyszázötvenezer korona jutalékban részesül, amely összegből február 26-án kétszázötvenezer koronát már kifizették, a többi még jár neki. A képviselőház tegnapi ülésén tudvalevően báró Hazai Samu honvédelmi miniszter Telegdy József megrendelt interpellációjára adott válaszában hivatkozott dr. Spitzer elszámolására és az elszámolásnak arra a tételére, melyben dr. Spitzer feltünteti, hogy a közvetítőnek 450.000 ko-

rona jutalék jár. Felszólította egyben Spitzert, hogy nevezze meg az illető közvetítőt, nehogy a közvetítőt a honvédelmi minisztériumban keressék. Az ügyvéd terjedelmes nyilatkozatban tett ma eleget a miniszter felszólításának. A nyilatkozatban megnevezi a közvetítőt, de kiterjed más, a birtokvásárral kapcsolatos fontosabb momentumokra is. A fölvilágosító nyilatkozatot még a mai napon postára adta, úgy hogy holnap már a miniszter kezében lesz. Erről a postai küldeményről még a délelőtt folyamán már rövid táviratban értesítette a honvédelmi minisztert. Egy újságíró kérdésére kijelentette Spitzer, hogy a közvetítő nevét a nyilvánosság számára nem közölheti. Az újságíró majd ezt tudakolta:

— Ertsey mennyit kapott?
— Ertsey tölem semmit. Ertseynek egy nyilatkozata van a kezeim között, amelyben kijelenti, hogy fizetésre nem tart igényt, — felelte Spitzer.
— Hát csak úgy szerelemből járt közbe Ertsey?
— Azt nem tudom, hogy az ügyfelével miképp egyezett meg.

Spitzer titkolódzása ellenére is kiderült délutánra, ki a rejtélyes közvetítő. Az illető Pollák Mór kereskedő, a Z. G. Scholter és Giesecke külföldi czég vezérképviselője; lakik V. kerület, Géza-utca 3. számú házában. Pollák Mór a birtokot a kincstárnak eladó Beligradeanu testvérekkel közeli rokonságban van. Természetesen fényesen berendezett lakásban él és németül beszél.

A képviselőház bizottságaiból. A képviselőház közigazgatási bizottsága ma délután 5 órakor, gróf Khuen-Héderváry Károly elnöklésével elhatározta, hogy a Háznak elfogadásra ajánlja Kohári-Szentlőrinc községnek Keeskemét városba való bekebelezése tárgyában kelt belügyminiszteri jelentést. A bizottság letárgyalta a védköteles egyének kivándorlásának egy évre történt eltiltásáról, valamint ily egyének részére utelvelek kiadásának beszüntetéséről szóló miniszterelnöki jelentést. — A képviselőház zárszámadási vizsgálóbizottsága ma délután 5 órakor a képviselőház 2. számú bizottsági termében ülést tartott, amelyen tárgyalta az 1909. évi állami zárszámadásból a kereskedelmi tárca általános jelentését és az 1910. évi állami zárszámadásból a kisebb tárcákat, a belügyi és honvédelmi tárcát.

Solymossyék rangemlése. Mint hírlük, a báró Solymossy-család férfitagjai legközelebb megkapják a grófi címet. A királyi kéziratot állítólag legközelebb nyilvánosságra hozzák.

— Legyen hála a jó istennek, — szolt a bácsi, — hogy ezt a napot megélni engedte!

Két újságíró találkozott a ház előtt. Az egyik megbeszélte a kormánypárti, a másik ragyogó arccal sietett: ellenzéki újságíró volt.

— Na, — kérdezte egyik, — mit fogtok holnap írni az ítéletről? Tegnap még dicsértétek a független bíróságot és biztatok benne. Mit fogtok ma írni a független bíróságról? Csak nem azt, amit az esküdtszékéről írtatok? Ezt is revízió alá kell venni?

Hogy melyik kérdezte, felesleges volna külön megírni.

Désy és Vázsonyi, két feddhetlen, megkönyöríthetetlen férfi — velük szemben Lukács László! A miniszterelnök! Akire perrendszerben rábizonyították, akiről ő felsége a király nevében kimondották, hogy Európa legnagyobb panamistája. Valami rettenetes fájdalom fog el, az embernek eláll a lélegzete: hát szabad volt ennek megtörténnie, hát szabad volt ennek az embernek, ennek az egész szégyenletes társaságnak ennyire jutni az országot? Ezért, közjogi függetlenségünk első méltóságáért hulltak el a nemzet legjobbjai és ez lett a miniszterelnök tiszteltreméltó személyéből: Európa legnagyobb panamistája! Ő felsége titkos tanácsosa, ő felsége személye körüli minisztere, ő felsége miniszterelnöke, bizalmasa és tanácsadója...

Ő felsége a király nevében Európa legnagyobb panamistája!

Leírhatatlan volt az ítélet hatása. Mint a felzabadt vihar, úgy orkánzott fel az éljen a tárgyalóteremben és Balogh elnök nem tudta rendreintasítani a lelkes tömeget.

Mondják a beavatottak, hogy a bíróságot valóságban konsternálta Tisza pökhendi viselkedése és Langer bíró állítólag élénk szemrehányásokkal illette Baloghyt, amiért eltűrte ezt a magaviseletet. Balogh a beavatottak szerint erre azt válaszolta:

— Hagyja, az utolsó szó a miénk!

Az ítélet természetesen nagy és súlyos megfontolások tárgya volt.

Aki kezdettől fogva a felmentés mellett volt, arra legkevésbé számítottak a pártya-keverők: Langer bíró. Ő érvelt Désy mellett és ő jelentette ki, hogy különvéleményt terjeszt a táblához, ha az ítélet nem volna felmentő. Am az igazság nem szorul ilyen elszánt védelemre. A két másik bíró: Balogh és Kállay, hogy bebizonyítsák egyetértésüket Langernek, vele szövegeztették meg az indoklást, mely még az ítéletnél is súlyosabb ítélet.

A várpalotai tanácsülés volt délután. Vassilyevics alpolgármester elnökölt, akinek neve a sajtóüldözéssel kapcsolatban elég ismeretessé vált. A várpalotára az örömhírt egy újságíró vitte meg és sietve közölte a

A horvát jogpárt konferenciája. Zágrábból jelentik: A jogpárt triesti konferenciája politikai meglepetéss hozott, amennyiben egy ott hozott határozattal kényszerítették a 12 volt horvátországi képviselőt, hogy távozzanak a konferenciáról. A párt tanácsa ezután elhatározta, hogy Persic és Segvics újságírókat, a Hrvatska elbocsátott két munkatársát újból alkalmazza. Starcevic Mile elnök ezután kijelentette, hogy ily körülmények között megtartja az elnöki állást. Elhatározták, hogy a horvát jogpárt tanácsa fog a pártban felmerült nézeteltérések felett véglegesen dönten.

Interpelláció a dalmáciai borhamisítók miatt. A Dalmáciában nagyon elterjedt borhamisítás miatt az osztrák képviselőházban Wedra, dr. Schürff, Wastian és Rischler képviselők e napokban újabb interpellációt intéztek az osztrák belügyi és földmívelésügyi miniszterekhez. Az interpelláció szerint a törkölyből vízzel készített dalmáciai máborok tömeges gyártása miatt az osztrák tartományok minden részéből sok a panasz. Ezen máborokat azonban, ha vegyi összetételük a hivatalosan megállapított határszámokat nem lépik túl, az osztrák vegyvizsgáló állomások nem kifogásolják. Pedig — az interpellálók szerint — a hivatalos statisztikai adatokból is kitűnik, hogy Dalmácia cukorbevitelére háromszor akkora, a szeszbevitel pedig kétszer akkora emelkedett, mint amennyi más években szokott lenni, s ez a cukor- és szesz-többlet csakis borhamisításra volt felhasználható. Kiemeli az interpelláció, hogy a magyar kormány, a hamisított dalmát borok Magyarországra való bevitelének megakadályozása iránt már intézkedett s elrendelte, hogy a magyar vegykísérleti állomások fokozott gondossággal vizsgálják a Dalmáciából származó borokat. Az interpellálók az osztrák kormány részéről is a legerélyesebb intézkedések tételét kívánják a borhamisítások megállítására. Az osztrák miniszterek még nem válaszoltak az interpellációra.

Az új tanítói illetmények. Az új fizetés-rendezésről szóló törvény szentesítése után a kultuszminisztériumban az új illetmények kiutalására irányuló munkálatok már a javaslatoknak az országgyűlés által megtörtént letárgyalása után nyomban megkezdődtek s most már annyira előrehaladt stádiumban vannak, hogy az állami tanítók, valamint a községi és hitfelekezeti tanítók már az 1907. évi XXVII. törvények alapján is fizetési kérelmező államsegélyt élvezett csoportjainak mintegy 10.000 tanítója nemsokára élvezetbe léphetnek az új törvények szerinti illetményeknek. Az illetmények kiutalását ugyanis csupán adminisztratív munkálatok hátráltatják még, melyeknek elvégzése a törvények szentesítése előtt lehetetlen volt, azonban két-három hét leforgása alatt ezek is befejezést nyernek.

tanácskozással. Öt percz múlva vége volt az ülésnek, a fontos ügyeket befejezték és Varsilievics hosszú, mély sóhajtottal állt fel az elnöki székből. Egy felszabadulás volt neki is ez a hír. Neki is.

Összelelkeztek emberek az utcán. Egy órákor hirdették ki az ítéletet és negyedkettőkor már a liget szélén ujjongtak az emberek. Nagy, véres háboruk dialalái után lehet ekkora az öröm és a boldogság, mint mikor idegen emberek kiáltották oda egymásnak:

— Hallotta? Désyt felmentették!

És megszületett az első utszéli tréfa, az első vicces, amely azonban mélyen jellemző:

— Na, most felebbezhet „gróf“ Lukács a sóhivatalhoz!

Ünnep ez a mai nap, ünnep, mámor, a mi ünnepünk. Számos és szomorú vereségek után, melyet a fürtelem és a gazság ellen kellett megharcoznunk, végre mégis csak mi, mi lettünk az erősebbek. Holnap lesz egy esztendeje, hogy rendőrök lettek urra a parlamentben, proletárok véres árnya és a megtépett becsület, az eltaposott alkotmány ma megboszuított, holnap, június negyedikén bejelentheti lemondását Lukács... nem, nem írjuk le, bejelentheti lemondását Európa legnagyobb panamistája.

Ünnep ez.

Gyulai István.

Désy Zoltán felmentése.

— Mindent bebizonyított. —

Tüntetés a független bíróság mellett.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 3.

Ma délután egy órakor hirdette ki a bíróság a Désy—Lukács-pörben az ítéletet és Désy Zoltánt a rágalmozás vádjá és következményei alól felmentette. A felmentő ítélet a nagy számmal megjelent érdeklődőkre óriási hatást tett és futó tüzként terjedt el a fővárosban, nemkülönben az egész országban. A lapok egy része külön kiadást adott ki és a vidéki telefon-összeköttetések órákig le voltak foglalva. Mindenütt csak a felmentő ítéletről beszéltek, melyet az egész magyar közvélemény általános megnyugvással fog fogadni és amely alkalmas arra, hogy ismét helyreállítsa a magyar bíróság függetlenségébe és pártatlan igazságosságába vetett hitet.

A bíróság Désy Zoltánnak Lukács László ellen emelt vádjait egytől-egyig bebizonyítottak vette és így most már bírói ítélettel is megállapítást nyert Désynek az az állítása, hogy Lukács László miniszterelnök — Európa legnagyobb panamistája. Ez alól most már Elek Pál meghiusult tanuvallomása sem szalvathatja többé Lukácsot, akinek nem marad más hátra, mint visszavonulni a zajtalan magánéletbe, esetleg Grácba, vagy Bädenbe, vagy ha éppen úgy tetszik, — Zalatnára.

A felmentő ítélet után, — amelyet az ellenzéki képviselők igen sokan hallgattak végig — lelkes tüntetés volt a törvényszék folyosóján, amiből nemcsak Désynek és Vázsonyinak, hanem a bíróság tagjainak is bőven kijutott. Az utcán is folytatása volt a tüntetésnek és Vázsonyit, aki Désy Zoltánnal együtt távozott a törvényszék épületéből — hatalmas néptömeg kísérte meg-megújuló ovációk között lakásáig.

A szenzációs ítéletről és az azt követő eseményekről részletes tudósításunk a következő:

Ítélet előtt.

Déli egy órára tüzte ki a törvényszék Désy Zoltán pörében az ítélet kihirdetését. A határidő előtt már egy órával ellepte a folyosót az öt napos tárgyalás állandó közönsége. Negyed egy órakor Beniczky rendőrfelügyelő vezetéggel két szakasz rendőr jelent meg a törvényszék épületének Markó-utcai oldalán. Az egyik szakasz a kapubejárat előtt foglalt állást, a másik szakasz a rendőrfelügyelő vezetésével megszállta a második emeleti esküdtzéki folyosót. A rendőrök eltávolították mindenkit, akinek nem volt a tárgyalásra érvényes jegye, lassankint eltávozott a hallgatóság is, mely a teremben lefolyt esküdtzéki tárgyalást figyelemmel kísérte.

A kapukat az elnök intézkedésére mindenütt bezárják és már csak a jegyzel bíró közönséget boosátják az épületbe. Féllegy után 3 percczel érkezik gróf Károlyi Mihály. Háromnegyed egy órakor egyre-másra érkeznek ellenzéki képviselők. A Markó-utczán végig detektívek állanak és az ő sorfalai közt érkezik ide a képviselőházból mintegy 100 főnyi csoportja a képviselőknek és újságíróknak, akik az ülés befejezése után ide tódulnak. A környékbeli utcákon egyre nő a tömeg, melyet a rendőrök távol tartanak a törvényszék épületétől.

Egy óra előtt tíz percczel érkezik föl Vázsonyi Vilmos védő több ügyvéd társaságában. A mint fölér a második emeletre, az ott összegyűlt közönség hangosan megjeljenzi. Vázsonyi az ügyvédek szobájába vonul.

Az ítélet.

Pontban egy órakor nyitotta meg az ítélet kihirdetése céljából a folytatódó tárgyalást dr. Balogh György elnök és a hallgatóság

szűlt figyelmében, halálos csendben kezdte olvasni az ítéletet, amely így szól:

Ő felsége a király nevében!

A budapesti kir. büntető törvényszék nyilvános rágalmozás vétségével vádolt Désy Zoltán bűnügyében a megtartott nyilvános főtárgyalás alapján a vádnak és védelemnek meghallgatása és a vádlott személyes védekezésének meghallgatása után meghozta a következő ítéletet:

A kir. büntető törvényszék Désy Zoltán vádlottat a büntető törvénykönyv. 262. szakaszába ütköző nyilvános rágalmozás vétségének vádjá alól és következményeinek terhe alól felmenti és az eddig felmerült 2627 korona költségeket az államkincstár terhére állapítja meg.

A meglepetés moraja zúgott át a termen, az emberek felálltak helyeikről, hogy tudassák a szenzációs ítéletet. Alig telt bele egy perc, már felhangzott az utca publikumának *harosány éljenzése*. A zajra való tekintettel az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni.

A szünet alatt egymás után siettek Désy Zoltán és Vázsonyi Vilmos üdvözlésére. A vádlottak szobájá megtelt a gratulálókkal, akik között ott voltak: gróf Andrássy Gyula, gróf Károlyi Mihály, Bottlik István, Székely Aladár, Pető Sándor, Héderváry Lehel, Ráth Endre orsz. képviselők, báró Kemény Árpád főrendiházi tag és még igen sokan.

Az indokolás.

Szünet után Balogh elnök felolvassa az ítélet indokolását.

Tényként megállapítja a kir. törvényszék, hogy dr. Lukács László sértett, mint akkori pénzügyminiszter 1900. december 4-én 12.276 korona értékben megvette a saját házat a m. kir. államkincstár részére. De megállapítja azt is, hogy ennek törvény vagy törvényes rendelet akadályul nem szolgált, mert az összeférhetetlenségről szóló 1901:XXV. törvenczikk akkor még életben nem volt. Megállapítja továbbá, hogy ezen ügylet által dr. Lukács László magának semmiféle jogtalan vagyoni előnyt nem szerzett, sem pedig az államkincstárnak semmi kárt nem okozott. Mert Kurvovszky Zsigmond kifogástalan tanu eskü alatt vallotta, hogy ugyanabban az időben az államkincstár kisebb területű és értékű telket még drágábban volt kénytelen megvásárolni.

Megállapítja továbbá a bíróság, hogy dr. Lukács László zalatnai 369. számú tjk.-ben felvett másik házat 1911. november 7-én 85.000 koronáért a gyulafehérvári takarékpénztárnak adta el, amely házat azután Lukács László pénzügyminiszter 1912. április 3-án a m. kir. államkincstár részére a gyulafehérvári takarékpénztártól 90.000 koronáért vett meg.

Tény továbbá, hogy Czerminger Alfréd bányakapitány már 1911. október 8-án, a pénzügyminiszterium illető ügyosztálya 1911. október 5-én úgy ajánlotta ezt a házat a kincstárnak megvételre, mint amelyik egyedül alkalmas a kívánt célra és sértett ennek dacára nem vette figyelembe ezeket az ajánlatokat és ezt a házat csak akkor vette meg a kir. kincstár részére, amedőn azt a gyulafehérvári takarékpénztár a kincstár részére megvételre felajánlotta.

Minden lappangó gyanutól megvédte volna azonban a sértett magát, hogyha ezt az ingallant közvetlenül adja el a kincstárnak és ezt az 1901. évi XXIV. törvenczikk rendelkezése értelmében az erre illetékes fórum előtt bejelentette volna.

Áttérve ezek után a Magyar Bankról kötött ügyletek kapcsán felvett bizonyítási anyagra, a kir. törvényszék bebizonyítottak látja, hogy a Magyar Bank különböző az állammal kötött szerződések meghosszabbítása idejében Kazár Adolf miniszterelnökségi segédhivatali főigazgató nyújtott 2.320.000 koronát, valamint a Paduch József pénzügyminiszteri segédhivatali főigazgató kezéhez 500.000 koronát írtelt, igaz, hogy ekkor

az 500.000 koronából Paduch József 300.000 koronát később a banknak visszafizetett és hogy a visszaradott 200.000 koronát báró Skerlecz Iván miniszterelnökségi miniszteri tanácsosnak adta át. Tehát való és igaz az, hogy a Magyar Bank a különböző szerződések és egyezség megkötése idejében 3.025.000 koronát juttatott dr. Lukács László sértett tudtával a miniszterelnökséghez. Ezeket a tényeket a bíróság Vajda Imre, gróf Károlyi Imre, Ullmann Adolf, Sándor Pál, Paduch József tanu vallomásából és a Magyar Bank 1911. szeptember 2-án megtartott igazgatósági ülésének jegyzőkönyvéből állapította meg. Gróf Károlyi Imre, Sándor Pál és Ullmann Adolf tanuk bizonyították ugyanis azt, hogy ezekről az összegekről van tudomásuk. Vajda Imre tanu pedig azt, hogy *előtte Elek Pál határozottan és minden kétséget kizáróan a szerződések és egyezség megkötését mondotta a fizetés jogzímének*. Az 1911. szeptember 2-iki igazgatósági jegyzőkönyv pedig egy 975.000 koronás összegnél az elszámolás jogzíméről, bár szintén a szerződések meghosszabbítását mondja és így *jogzímű lehet az a feltetés is, hogy ez a 975.000 korona is pártpolitikai célokra fizetett ki, emelylel a Magyar Bank részéről ilyen célokra átadott készpénz számszerű összege nettó négy millió koronára rugna; a bíróság ezen feltetés dacára sem állapíthatta meg azonban azt teljes meggyőződéssel, hogy a most említett 975.000 korona az említett célokra valóban átadott volna.*

Nem állapíthatta pedig meg teljes megnyugvással azért, mert ennek a kérdésnek teljes megvilágítására Elek Pál, báró Herczog Péter, Jászszentgyörgy Sándor és Kazár Adolf tanuk a bíróság rendelkezésére nem állottak, illetve nem állhattak.

Ezek után a kir. törvényszék kijelenti, hogy a panama fogalmának meghatározásában bár lehetnek eltérő és különböző felfogások: ezekkel a különböző felfogásokkal szemben azonban meggyőződés az, hogy az erkölcsi törvények szempontjából megengedhetetlen, miszerint a jogi és politikai felelősséggel tartozó bármely miniszter az állammal szerződéses viszonyban álló vállalatoktól, amelyeknél ellenőrzése éppen az ő kormányzati hatáskörébe tartozik, bármikor is, főként pedig hosszabb lejáratu szerződések megkötésének idejében bármely célra, bármily pénzüsségeket is elfogadjon.

Nem tartja pedig ezt megengedhetőnek azért, mert ellenesetben annak a jóhiszemű bíróságnak teszi ki magát és eljárását, hogy ilyen pénzüsségeket az elfogadása nem minden ellenérték nélkül történik.

Mint hogy pedig ez a fennforgó esetben tényleg megtörtént, ennél fogva a bíróság úgy találja, hogy a vádlott, bár ha nem is bizonyította be azt, hogy sértett magának bármilyen illetéktelen és személyes vagyoni előnyt szerzett volna, de bebizonyította annak valódiságát, hogy sértett állami szerződések megkötésével kapcsolatban a Magyar Banktól pártpolitikai célokra 3.025.000 koronát elfogadott.

Mint hogy továbbá elvont kifejezések a dolog természete szerint nem is bizonyíthatók, hanem csak az olyan tényekből, amelyekből következtetés révén jutunk a kifejezés valódi értelméhez, eszerint pedig nem szükséges, hogy vádlott mindazon és valamennyi ténynek valódiságát is bebizonyítsa, amelyeket bizonyítási eszközként felhozott és felajánlott, hanem elegendő, ha ezeknek a tényeknek bármelyikét is bebizonyította, ennél fogva a bíróság úgy találta, hogy a vádlott által bizonyított és a bíróság által valóknak elfogadott tényekből levonta a következtetést, amely a vádlott tárgyává tett kifejezésben domborodott ki, a Btk. 263. szakaszának utolsó bekezdése értelmében nem büntethető.

Vádlottat tehát a törvény, valamint a Bp. 328. szakaszának 3. pontja alapján kellett a vád és következményeinek súlya alól felmenteni.

Felelbe az ügyész.

Balogh elnök: Ez a törvényszék ítélete. Elsősorban a vád képviselőjét kérdem, megnyugszik-e az ítéletben.

Dr. Sélly főügyész-helyettes: Tisztelettel

bejelentem, hogy a felmentő ítélet ellen *felebvezéssel élek* s egyúttal fentartom a főtárgyalás folyamán bejelentett semmisségi panaszaimat.

Dr. Vázsonyi Vilmos: En az ítéletet tisztelettel tudomásul veszem és a főtárgyalás folyamán összes bejelentett alaki és semmisségi panaszaimat ezennel visszavonom.

Elnök a vádlotthoz: Kiván felszólalni, vagy pedig csatlakozik a védőjének bejelentéséhez?

Désy Zoltán: Az ítéletben tisztelettel megnyugsom.

Elnök: Ezzel a tárgyalást berekesztem s újból figyelmeztetem a hallgató közönséget, hogy nyugodtan távozzék a tárgyaló teremből.

Az elnöki figyelmeztetésnek azonban nem volt meg az eredménye, mert a közönség lelkesen éljenezte Désy Zoltánt, a bíróságot, a védőt és a törvényszéket.

Tüntetés az utcán.

A törvényszéki palota előtt már a déli óráktól fogva nagy tömeg leste az ítéletet. Mikor a felmentés híre kiszivárgott, hatalmas éljenzésbe tört ki a tömeg. Tapsoltak és éljeneztek. Közben a kivézényelt rendőrtisztviselő több ízben csöndre intette a tömeget. A közönség örömeiben nem adott alkalmat a rendőrségi beavatkozásra és most már csak a nap hőseit, dr. Vázsonyi Vilmost és Désy Zoltánt várták türelmetlenül. Az ítélet indokolásának felolvasása és a vád és védelem nyilatkozatai után egyenként jöttek ki a törvényszék épületéből a tárgyalás hallgatói, míg végre a kapukijáratnál feltűnt gróf Andrássy Gyula alakja, aki Vázsonyi Vilmost és Désy Zoltánnal együtt hagyta el az épületet és jött ki az utcára.

A rend egyszerűen felbomlott, a közönség éljenzett, tapsolt és körülvette az érkezőket. A hatalmas embergyűrű a Kossuth-nóta és a Hymnusz hangjai mellett kísérte Vázsonyit és Désyt az Alkotmány-utcán, Váci-körut, Podmaniczky-utcán át Vázsonyinak Teréz-köruti lakásához. Ott a tömeg már sok egyszer növekedett, de mindvégig példás rendben viselkedett.

Amikor a tömeg a Teréz-körut 24. számú ház elé érkezett, ahol Vázsonyi lakik, a tömeg ismételt lelkes éljenzésben tört ki és elállta a villamos síneket. Mindenki Vázsonyit akarta hallani, aki Désyvel meg is jelent az első emeleti erkélyen, hogy köszönetet mondjon a nem várt ovációért. Azonban ezt a pár percnyi ünneplést meg akarta zavarni, teljesen fölösleges és a közönséget a végletekig felizgató intézkedéseivel Beniczky Tamás rendőrfelügyelő, aki fellépésével valósággal provokálta a békésen tüntető tömeget. Egy villamoskocsi vezetője megállította kocsiját, a rendőrfelügyelő pedig erőszakkal kényszerítette arra, hogy *irgítsa meg a villamost*. A közönség felháborodott a tapintatlan eljárásán. Huszár Károly országgyűlési képviselő, többek társaságában kérlelte Beniczkyt, hogy miután csak néhány percről van szó, engedje meg, hogy a tömeg nyugodtan hallgassa meg Vázsonyi beszédjét. Már-már kritikussá vált a helyzet, mert a tömeg majdnem inzultálta a kíméletlen rendőrfelügyelőt. De a közönségben felülkerekedett a jóízű és nem törődött a rendőrfelügyelővel, meghallgatta Vázsonyi és Désy köszönő szavait.

Mikor a rendőrfelügyelő hiábavaló intézkedéseivel s provokáló intézkedéseivel sem jutott, szóhoz juthatott Désy Zoltán, aki pár szóval megköszönte az ovációt.

Désy beszéde végeztével a tömeg Vázsonyit kívánta hallani, aki körülbelül ezeket mondotta:

— A törvényszéki teremben van egy kép, azon egy meztelen ember viaskodik egy páncélos lovaggal. A mi küzdelmünk, nem volt más mint a meztelen igazság a hatalom minden páncélla ellen. És mi győztünk. És ma mi vagyunk felvértezve. Egy jobb korszak kezdetén vagyunk, ez a beesület korszaka, ebben segített a beesületes magyar nép, az élő igazság, a törvény. A törvény alapján mondra kérem Önöket, *ne adjanak alkalmat semmi erőszakokodásra* és szívükben a szép, ragyogó, diadalmas nap emlékével békén térjenek haza. Isten áldása Önökkel.

Lelkes éljenzés fogadta Vázsonyi a rövid beszédét, mire a tömeg a legnagyobb rendben szétoszlott.

A munkapárti siralomház.

— Tisza Khuen-Héderváry ellen. —

Az ítélet hatása a Kormánypártban.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 3.

A munkapárt ma már a kora délelőtti órákban ellepte a képviselőház folyosóit. A nyirbátori bukás és a mára várt ítélet összetartotta az embereket és fanyar arczeval beszélgettek az idők változásairól.

— Még pénzzel se megyünk már semmire, — mondta az egyik — rossz idők járnak.

Egy csoport felháborodva tárgyalt egy választási incidensről. Lukács László nevezetesen rendeletileg intézkedett, hogy a választási elnök csupán ötven esendő fölött rendelkezhesék, a katonaságot az egyetlen munkapárti főkéntes, Szunyogh szolgabíró rendelkezése alá helyezte. A szolgabíró sietett a rendeletet bemutatni a katonai karhatalom parancsnokának, aki azonban a szolgabírót elutasította.

Haragosan, komoran érkezett a Házba Tisza István és méltatlankodva okolta a vereségért a pártot, különösen pedig a vezetőséget.

— Hallatlan indolencia! — fakadt ki Tisza — Ezt a fontos pozíciót okvetlenül meg kellett volna tartani. *Mi lesz a többi kerületekben, ha Nyirbátor is elveszett?*

A párt alelnökei, Vojnits István báró és Dániel Gábor leforrázva hallgatták a szigorú kritikát és idegesen mentegetőztek a bukás miatt.

— *A közhangulattal szemben a legerélyesebb akció is meddő marad.* A vezetőség igazán nem tehet a bukásról, — mondták többen.

Tiszát azonban ez nem elégitette ki és haragja most már egyenesen gróf Khuen-Héderváry ellen fordult, aki — szerinte — ahelyett, hogy összekovácsolta volna a pártot, csak egyenetlenkedésekre vezetett a szereplésével.

Az érdeklődést azonban csakhamar a Désy-perben várható ítélet kötötte le. Ehelyütt a munkapárti hangulat jellemzésére leközzöljük egy délután megjelenő kormánypárti boulevard-lap alábbi sorait:

A képviselőház folyosóján ma a Désy-perben várható ítéletről és a nyirbátori választásról beszélgettek. *Egyhangú volt a vélemény, hogy Désy Zoltánt a törvényszék el fogja ítélni s hogy ez a körülmény talán lehűti majd az ellenzék harci szándékait.*

A párt arra készül, hogy ma az ülés folyamán, mihelyt az ítélet kihirdetéséről tudomást szereztek, a Házban meleg ovációban fogják a miniszterelnököt részesíteni. A többség nevében Héderváry Károly gróf fog üdvözlő beszédet mondani és biztosítani fogja a többség bizalmáról.

Az említett ujság ugyanazon az oldalon közölte a felmentő ítéletet, ahol ezek a sorok megjelentek. Ennyire biztosra vették dolgukat a munkapártiak. De csalódtak szegények.

Az ülés előtt még az ellenzék és a szociáldemokrata-párt holnapi akciójáról tárgyaltak nagy aggodalommal. Tisza hosszasan tanácskozott Angyal József háznagygyal, majd Boda főkapitány tett neki jelentést. Karzati jegyeket csak munkapárti képviselőknek adtak garancia mellett. A képviselőház környékét nagy rendőri, szükség esetén pedig katonai kényszerít fogja megszállni. A folyosókon és a pincékben egész hadsereget helyeznek el.

Boda Dezső később Tiszával bevonult Lukács-hoz és hosszasan tanácskoztak. Távoztában egy ujságíró kérdésére kijelentette:

— A mai felvonulást engedélyeztem, a holnapi felvonulásra azonban nem adtam meg az engedélyt, nehogy a május 23-iki események megismétlődjenek.

— A rendőrség milyen intézkedéseket tett?

— Teljes felkészültségben várjuk a holnapi eseményeket. *Szükség esetén karhatalmat veszünk igénybe*, remélem azonban, hogy ez felesleges lesz.

Nagyis az ismert recepte szerint ez azt jelenti, hogy a rendőrség ismét provokálni akarja majd a véres tüntetést. Ha ugyan meri. Mert ki tudja, hogy holnapután már ki lesz a miniszterelnök.

Izgalomban és az ügyek iránt való érdeklődés nélkül kezdtek meg az ülést és tárgyalták le a szokásos előterjesztések után a választójog büntetőjogi védelméről és az ágyugyár föllállításáról szóló javaslatot.

Tizenkét órától kezdve, mind idegesebb nyugtalanság volt látható a munkapártiakon. Többen felkészültek, hogy a törvényszékre menjenek, ahol egy órákor hirdetik ki Lukács László pörében az ítéletet.

— Megtehetné Tisza, hogy erre való tekintettel korábban zárja be az ülést, úgy, amiként akkor csinálta, ha kora délután tometés van — vélték némelyek.

Sokan azonban úgy vélekedtek, hogy együtt kell tartani a pártot, hogy annál imponansabb legyen a tüntetés.

Az ágyugyárról szóló javaslat tárgyalása közben azonban meglepetés érte a pártot. Mikor Solymossy Ödön báró bevégezte előadói beszédét, mindenki a vita megkezdését várta. De az elnök azt a váratlan enuncziációt tette, hogy *miután a javaslatához feliratkozott képviselők töröltették magukat, a vitát bezárja és felteszi szavazásra a kérdést.*

— Mi ez? — néztek össze a be nem avatottak.

Az elnök pedig ezalatt elfogadottnak jelentette ki a javaslatot, megállapította a holnapi ülés napirendjét és villámgyorsan berekesztette az ülést.

A meglepődött párt találgatta a puccs okát, mert olyanok is voltak, akik nem töröltették a nevüket és keresték Tiszát meg Lukácsot. Lukács azonban ekkor már észrevétlenül elosont a Házból.

Érdekes ez a holnapra szánt napirend. Ime ezek a kitűzött tárgyak: a földmivélsügyi miniszternek az ármentesítésről, némely kincstári birtoknak eladásáról szóló javaslatai és a zárszámadási bizottságnak az 1907—1908. évről szóló jelentései. Ez utóbbiban foglaltaknak a koalíciós minisztérium talpa és székszerződésai. A cél nyilván az volt, hogy nagyhangú gyanúsításokkal kompromittálják az intranzigens ellenzékét. Ez a kicsinyes boszu ugyan senkit sem tévesztett volna meg, de a közbejött kormányválság s a vele járó elnapolás még ettől a lehetőségtől is megfosztotta az örjöngő geszti Napoleont.

Egy óra öt perczkor, nem sokkal az ülés bezárása után, mint a vészír terjedt végig a folyosón:

— Désy Zoltánt felmentették!

Halálra vált arcok, néma ajkak fogadták a munkapártra nézve rettenetes hírt. A képviselők szótlanul, letörve vonultak le a lépcsőn, majd a parlament előtti térségen csoportosultak, ahol izgatottan tárgyalták a bíróság rájuk nézve meglepő ítéletét.

A hiradást azonban, mikor az első kétségbeeséstől felocsudtak, nem akarták elhinni. Nemsokára azonban megjött Jakabffy államtitkár és a Házban maradottakkal, akik között ott volt gróf Khuen-Héderváry Károly is, közölte, hogy Désyt valóban felmentették.

— Lehetetlen, lehetetlen — sziszegtek a letört vitézek és gróf Khuen-Héderváry ajkáról elfümt a hagyományos mosoly. Mint valami halálos ítéletet, úgy fogadták a hírt. Valaki azonban, — nyilván nem munkapárti képviselő, — maliciózan jegyezte meg:

— Azért mégis csak illett volna ünnepelni Lukácsot és a szolidaritást hangoztatni. Végre is a pártnak panamáztá össze a lopott pénzt.

A „párt“ azonban letörtén, a pusztulás érzetével, némán haladt le a folyosókon. A parlamenti őrség pedig foszesen tisztelgett, akár csak a végtiszűrésben...

Kormányválság.

— A Lukács-kabinet a Désy-féle ítélet hatása alatt lemondott. — A miniszterelnök bejelentette elhatározását a munkapártnak. — Tisza haranguipozza a többségét. — A bihariak Tiszát akarják Lukács utódául. — A krízis tartamára elnapolják a képviselőházat. — Az ellenzék holnap bevonul a parlamentbe.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 3.

Most egy éve, június negyedikén, az árulás és elfeladás révén a miniszterelnöki bársonyszékbe fölkapaszkodott főpanamista, szövetkezve geszti czinkostársával, legázolta a házszabályokat, a parlamentárizmust, az alkotmányt és jogrendet. Ma pedig a független bíróság ítélete pálczát tört a bankokráczia vezére fölött s ő rombolásának első jubileumán, ott fekszik kiterítve a politikai aréna porondján. Lukács László, aki oly görcsösen ragaszkodott bitorolt hatalmához, ma kénytelen volt lemondását aláírni s ezt a panama fertőjében fetregő pártjának is bejelenteni. Amit vasárnapi audienciáján Lukács csak mint lehetőséget említett, az mára gyászos valósággá vált, a bűnben fogant kormánynak pusztulnia kell.

De pusztulni kell vele együtt mindazoknak, akik részesei és elkövetői, kieszelői vagy eszközei voltak e bűnöknek. Mennie kell Jeszenszky Sándornak s minden hivatalnoknak, aki visszaélt hatalmával. És el kell tűnniök mindama politikusoknak is, Lukácstól kezdve Szász Pálig, akik a mételey terjesztői és éltetői voltak. Itt nincs, nem lehet pardon! És vonatkozik ez elsősorban Tisza Istvánra, aki hiába akarja csatasorba állítani a megbélyegzett többséget. Sem neki, sem pártjának nem jár ki a kegyelem. Elhisszük, hogy a bihari junker most minden erejével meg szeretné kaparintani a miniszterelnökséget, mert biztosítani akarja a maga reakziós választójogának a sorsát. De éppen ezért kell ezt a vakmerőséget minden lehető módon megakadályozni az országnak, mert, sajnos, Bécsből semmi jót nem várhatunk.

Holnap Lukács miniszterelnök lemondását bejelenti a képviselőházban s kérni fogja a válság tartamára a parlament elnapolását. (Igy tehát elmarad a trükk, hogy a koalíciós zárszámadásokat tárgyalhassa a Ház, amelyeket a gyűlölettől és boszuvágytól lihegő Tisza előrántott a poros akták közül.) A miniszterelnök bejelentése kapcsán történelmi jelenetek várhatók. Mert, értesülésünk szerint, a szövetkezett pártok teljes számban bevonulnak a Házba s részt fognak kérni az esemény megbeszéléséből. Hogy mi módon, — az holnap ki fog derülni, de hogy igen nyomatékosan fog megszólalni az ellenzék, az egészen bizonyos, mert megfelelő utravalót kíván adni a Bécsbe induló Lukácsnak.

De ez nem elég. A küzdő tábornak más, igen fontos lépésre kell haladéktalanul elszánnia magát. Mindannyioknak, tehát nemcsak a függetlenségieknek, hanem minden becsületes, alkotmányos érzésű és a demokratikus választójogot követelő politikusnak egy pártba kell tömörülnie. Azt a fuziót kell holnap nyélbe ütni! Egy nagy, egységes ellenzéki pártot kell megteremteni, a melyben egyaránt helyet foglaljon Kosuth Ferencz, gróf Apponyi Albert, gróf Andrássy Gyula, Justh Gyula, Désy Zoltán, Vázsonyi Vilmos, gróf Károlyi Mihály, gróf Zichy Aladár, Rakovszky István s mind-mind, akik előljártak a gigászi harcokban. Mert csak így, egységes erővel lehet meghiusítani Tisza sötét törekvéseit. Azt ugyan nem tudjuk, Bécsben mit fognak határozni, de azt tudjuk, ha a kövélemény szavára ismét nem hederitének, akkor a nemzetnek magának kell a kezébe venni sorsa intézését s tüzzel-vassal kell kiirtani a panamát és reakziót s forradalmi kegyetlenséggel kell eltávolítani a hatalom csucsairól a korrupció rebach-lovagjait, a gonoszokat és örülteket. Bécsnek tehát módja van választani, mit akar inkább: egy megelégedett országot vagy a népszenvédeyeknek rettentően kitérő viharát?! Néhány nap mulva ezzel is tisztában leszünk!

A válsággal összefüggő hireinket itt közöljük:

A lesújtott Lukács.

Lukács László miniszterelnök a képviselőházban értesült a rá nézve lesújtó ítéletről.

Déli tizenkét óra 41 perctől kezdve állandó kapcsolatban állott az ügyészség telefonja azzal a telefontal, amely a képviselőház miniszterelnöki szobájának előtermében van. Az ügyészségen dr. Németh Alfréd miniszterelnökségi titkár ült állandóan a telefontal; a miniszterelnöki apparátusnál: Barát Ármán, a sajtóiroda főnöke önköltött. Lukács László a Ház ülése után szobájába vonult hat képviselővel s együttesen várták az ítéletet.

Végre egy óra 11 perckor megszólalt a telefon. Németh Alfréd jelentette:

— A bíróság Désy Zoltánt fölmentette a vád és következményei alól; a költségekben a kincstárt marasztalta el.

Barát Ármán nem akart hinni sem a telefontal, sem a füleinek; de amikor Németh Alfréd megismételte a híradást: tudomásul vette azt és besietett a miniszterelnöki szobába jelentést tenni Lukácsnak.

Lukács László végighallgatta a jelentést, aztán összecsapta a kezét és így szólt:

— Ezt nem vártam! De azért a világ nem fog összejölni.

Lemondott a kormány.

A felmentő ítélet vétele után Lukács László miniszterelnök azonnal intézkedett, hogy a kabinet tagjait este hat órára minisztertanácsra hívják össze. Egyben a kabinetiroda utján értesítette a királyt az ítéletről és kérdést intézett Bécsbe aziránt, hogy az uralkodó holnap mikor fogadhatja. Ezek az intézkedések mind a kormány bekövetkező lemondásának szoltak, amely az ítélet kimondásával befejezett ténynyé vált.

Ugy volt, hogy a kormány ma este elhatározza lemondását és Lukács azt még a holnap nap folyamán a király elé terjeszti. Bécsből azonban az a válasz érkezett, hogy a király holnap egész nap a bajor régensherceg fogadási ünnepségével van elfoglalva és így Lukácsot nem fogadhatja. Ennélfogva az audiencia csütörtökre maradt, de a minisztertanácsot azért még ma megtartották. A minisztertanácsban, mely egy óra hosszáig tartott, elhatározták, hogy a legutóbbi események következtében a kormány beadja lemondását. A kabinetnek erről az elhatározásáról azonnal értesítették a kabinetirodát. Hasonlóképpen közölték a minisztertanácsnak azt a felfogását is, hogy ez a lemondás nem a Désy-pör konzekvenciáinak végső levonása, — hiszen a pör még nem res judicata és felelősség alatti áll, — hanem a miniszterelnök és a kormány spontán elhatározása, amelylyel a közéletnek vélnék tonni szolgálatot. A kabinetiroda ezt tudomásul vette és ismét közölte, hogy a király csütörtökön fogadja a miniszterelnököt.

Ilyenképen Lukács László holnap Pesten marad és holnap személyesen fogja bejelenteni lemondását a képviselőháznak. Ezt a bejelentést a képviselőház elnapolása fogja követni.

A munkapárt értekezlete.

A nemzeti munkapárt értekezlete esti hét órára volt kitűzve, de már jóval előtte kezdtek gyülekezni a párt tagjai. Gróf Tisza István is már hat óra után megjelent a Lloyd-klubban s a köréje seregülő hiveit valóságos haranguirozni igyekezett. A többi között ezt mondotta:

— Most mindnyájunknak résen kell lenni. Az ellenzék féktelen terrorizmussal úgy szeretné feltüntetni az ítéletet, mintha ez egyszerűen Lukács miniszterelnököt megbélyegezte volna, másrészt pedig a többség uralmát is megrendítette volna. Sem az egyik, sem a másik nem áll. Az indoklás teljes egészében megvédi a miniszterelnök érintetlen egyéni integritását, amelyhez legjobb hitem szerint a kételynek még az árnyéka sem férhet. De ezt ti éppen olyan jól tudjátok, mint én s azt is, hogy ez a férfi mily nagy érdemeket szerzett a párt körül, a közélet minden terén s hogy mily nagyszerű szolgálatot tett hazájának minden kormányzati ténnyel. Senkitől sem kényszerítve, sua sponte ő és derék társai elhatározták lemondásukat, a döntés e fölött a király kezében van. Ám ez nem azt jelenti, hogy mi tétlenül nézzük az eseményeket. Mint mondtam, az ellenzék a maga féktelenségében azt szeretné elérni, hogy a többséget is megbontsa és megdöntse. Ennek nem szabad s ez nem is fog megtörténni. Össze kell tartanunk s föl kell vennünk a harezot a domagógiával, nehogy áldozatul essék az elért korszakos eredmény, az obstrukció és minden rettentő velejárájának letérése. Most a válság napjaiban kell megmutatnunk erőt, hogy a kormányválságból pártválság ne fejlődhessék és hogy a többségi elv és uralom, amelyen minden parlamentarizmus alapszik, meg ne csorbuljon. Az ellenzék üvöltése ne téveszsen meg senkit, mert ők már régen eljártak kis játékaikat.

A bihari gárda tombolva helyeselt s egyik másik tulbuzgó panamista elkiáltotta magát:

— *Eljen Tisza, az új miniszterelnök!*

Tisza azonban leintette az illetőket s kifejtette, hogy még új miniszterelnökről egyáltalán nem lehet beszélni, mert hiszen lehetséges, hogy a király nem fogadja el a kabinet lemondását vagy megbizta az ügyek további vezetésével, mondván, hogy három bírósági fórum van. De ettől eltekintve is a koronának korlátlan miniszterválasztási joga van, legföljebb, ha a lelépő miniszterelnök utódajánlását veszi tekintetbe, persze, ha meg akarja tartani Lukácsot — amit ő, t. i. Tisza — remélve hisz, akkor még erre sem kerül sor.

Közben megérkeztek — hét óra után — a miniszterek a minisztertanácsról, amelyen lemondásukat elhatározták. Amikor Lukács László a terembe lépett, falrengető éljenzés fogadta. (Ez a bukottaknak kijáró végtisztesség.) A miniszterelnök sápadt és izgatott volt. A tüntetés kiújult, amikor a dobogón az elnök mellett, Deák Ferencz képe alatt — hogy szegyelet magát a haza puritán bölese! — elfoglalta helyét.

Gróf Khuen-Héderváry Károly elnök erre megnyitotta az értekezletet, s nyomban átadta a szót a lemondó miniszterelnöknek. Lukács a következő rövid kijelentést tette:

— Tisztelt értekezlet! Az imént megtartott minisztertanács elhatározta, hogy a történet események következtében a kormány beadja ő felségénél lemondását s erre vonatkozólag jelentést tesz holnap a képviselőházban. Engedje meg a tisztelt konferenzia, hogy ez alkalommal erre a pár szóra szorítkozzam s arra kérem a tisztelt konferenziát, hogy mivel holnap a kormány lemondásának bejelentése következtében valószínű, hogy tárgyalás a Házban nem lesz s hogy az ülések elnapoltnak mindaddig, amíg ő felsége legmagasabb elhatározása a jövő alakulás tekintetében be nem következik, méltóztassék megengedni, hogy arra kérem a tisztelt konferenziát, hogy a mára kitűzött tárgyak tárgyalásától szintén eltekinteni méltóztassék.

A párt tagjai felálltak és perczekig tapsoltak, éljenztek. Lukács László felkelt helyéről és meghajlással köszönte meg a szünni nem akaró óvációt.

Gróf Khuen-Héderváry beszélt ezután s a többi közt ezeket mondotta:

— Nem lehet hivatásunk és feladatunk, hogy egy bírói ítéletet a legkisebb tekintetben szóvá tegyünk. (Helyeslés.) Nekünk ez előtt meg kell hajolnunk s úgy látom, éppen az a bejelentés, amelyet a miniszterelnök ő exzellenziája itt a pártban tett, semmi más, mint következménye azon elvnek, amelyet kifejezésre juttattam s ő is meghajol ezen ítélet előtt. Az ő működése és a társainak működése igen üdvös hatással volt sok tekintetben az ország ügyeinek előbbrevitelére, sok minden tén; de különösen egyet nem fogunk soha elfelejteni és ez az, midőn most egy éve igen határozott lépésre szánta el magát a Ház elnökével együtt (Ugy van! Élénk felkiáltások: *Éljen Tisza István!* Hosszas élénk tetszés, éljenzés és taps.) Ezen tettével nemcsak hogy a magyar parlamentnek a működését újra biztosította. (Igaz! Ugy van!) hanem lehetővé tette azt, hogy ennek a monarchiának és abban különösen Magyarországnak igen veszélyeztetett érdekei igen komoly európai komplikáció alatt is megóvathattak. Ez el nem muló érdeme lesz ennek a kormánynak és elsősorban vezetőjének. (Igaz! Ugy van! Élénk éljenzés.) Azt hiszem, t. értekezlet, hogy mivel mi töle elválaszthatatlanok maradunk a jövőben is, (Igaz! Ugy van!) nem fogja tőlem rossz néven venni t. barátunk, ha e pillanatban nem csak ő róla emlékezem meg, hanem megemlékszem arról is, hogy mi a mi feladatunk és hogyan kell e nehéz szituációban viselkednünk, mi a tennünk. (Halljuk! Halljuk!) Én, azt hiszem, hogy úgy, amint annak a politikai iránynak a helyes és igazsága, amely három éven keresztül minket nemcsak lelkesített, hanem összeforrasztott, kell, hogy irányadó maradjon, úgy mi a magunk részéről is éppen nyugodt és önzetes magunktartásának ténye által, összetartásunk által (Élénk helyeslés.) kell, hogy irányt adjunk azon fejleményeknek, amelyek ezután fognak

bekövetkezni. (Élénk helyeslés és éljenzés.) Nem kételkedem, hogy csakis a pártnak a javára fog szolgálni ezen összetartásunk. (Élénk éljenzés.)

Lukács meghatva köszönte meg a bizalomnyilvánítást s kijelentette, hogy mindig is büszke volt a párt bizalmára s hogy a jövőben is — ilyen vagy olyan állásban — mindig a párt megerősödését fogja szolgálni.

Ezzel az értekezlet véget ért s az emberek újra éljenztek. Éljenztek Lukácsot, Tiszát és Khuent, sőt néhányan vállukra kapták a miniszterelnököt. (Gyönyörű kép volt. A panamisták vezért választanak, Európa legnagyobb panamistáját s vérszerződést kötnek.)

A díszes társaság a Lloyd-klubból átvonult a Hungáriába vacsorázni, majd innen a Dunaparti kioszkba. És Tisza István mindenütt elől és az élen. És folyt a pezsgő november 18-as recept szerint. Mámorba ringatni az embereket, hogy vakon kövessék őt árkon-bokron át.

— Most következik a tűz és vas korszak! — hangoztatta fanatikusan a megkötyagosodott bihari junker, aki magának akarja megszerezni az egész pártot. Hivei már nagy garral is hirdetik, hogy Lukács utódjául Tiszát fogja ajánlani azzal, hogy a megkezdett harcot végig kell verekedni s erre csak Tisza képes.

Lukács Tiszát ajánlja.

Beavatott bécsi politikusok úgy tudják, hogy a munkapárt, bár tagadhatatlanul súlyosan érintette a felmentő ítélet, még sem fog összeomlani. Az udvari körök a válság elszigetelésére törekzenek és úgy szeretnék, ha a Lukács-kormány egyik vezető tagja kapna megbízatást a kabinet megalakítására. Mielőtt azonban ez megtörténnék, azt hiszik, hogy a király több politikust fog fogadni, elsősorban természetesen gróf Tisza Istvánt, mint a képviselőház elnökét és gróf Khuen-Héderváry Károlyt, mint a munkapárt elnökét. Valószínű, hogy a válság lefolyása gyors lesz és átmeneti kabinet kerül az ügyek élére. A krízis végleges megoldása csak őszre várható.

Egyelőre természetesen csak minden a kombinációk világában mozog. Mint legalkalmasabb jelöltreől gróf Khuen-Héderváry Károlyról beszélnek, de emlegetik még az átmeneti kormány elnökéül báró Láng Lajos és Berzeviczy Albert, továbbá báró Burián Istvánt. Az sincs kizárva, hogy az uralkodó a jelenlegi miniszterium valamelyik tagját fogja az átmeneti jellegű kabinet élére állítani s ebben az esetben báró Hazai Samu honvédelmi miniszter kerülne előtérbe, bár gróf Serényi Béla földművelési minisztert is emlegetik. Van olyan kombináció is, hogy egy hivatalnok-kormány vezesse ideiglenes az ügyeket élén Balogh Jenő igazságügyminiszterrel.

Udvarik öröklően azonban a legjobban szeretnék, ha majd a végleges kormányt egy pénzügyi kapacitás alakítaná meg, aki a monarchia válságos gazdasági helyzetében komolyabb rázkódtatások nélkül tudná az ügyeket tovább vezetni. Ez a kombináció Popovics Sándor bankkormányzót, volt pénzügyi államtitkárt és Wekerle Sándor volt miniszterelnököt emlegeti.

Ez azonban mind csak kombináció, amelyekkel szemben egy pozitívum áll: hogy Lukács László a csütörtöki audiencián gróf Tisza Istvánt fogja utódjául ajánlani. Tisza — mint munkapárti körökben értesülünk, — készen nyilatkozott ennek a misszióknak elvállalására.

Politikusok Bécsben.

Báró Hazai Samu honvédelmi miniszter és Josipovich Géza horvát miniszter tegnap este ideérkeztek. A honvédelmi miniszter ma délelőtt a hadügyminiszteriumban tárgyalásokat folytatott részről ügyekben e délután részt fog venni a bajor régens hercegpár fogadta-

tásán s a tiszteletükre rendezendő ünnepségeken. Josipovich Géza horvát miniszter ugyszintén részt vesz a magyar kormány képviselőiben a bajor régenshercegi pár tiszteletére rendezendő ünnepségeken.

Ugyancsak tegnap érkeztek Bécsbe Wekerle Sándor volt miniszterelnök, Szterényi József volt államtitkár és Heltai Ferencz, Budapest főpolgármestere, akik a magyar iparosok és kereskedők bécsi kirándulásán vesznek részt. A bécsi Rathausban, Weisskirchner főpolgármester fogja üdvözölni Heltai Ferenczet.

Az ellenzék értekezlete.

A szövetszert ellenzéki pártok intézőbizottsága kedden délután fél hat órakor ülést tartott a függetlenségi és 48-as párt körhelyiségében Justh Gyula elnökle alatt. Az intézőbizottság ülésén megjelentek: Justh Gyula, gróf Károlyi Mihály, Kossuth Ferencz, Holló Lajos, Bakonyi Samu, Lovász Márton, Eitner Zsigmond, Földes Béla, Tóth János, Sággy Gyula, Kelemen Béla, gróf Zichy Aladár, Rakovszky István, Zboray Miklós, Szmracsányi György, Huszár Károly, Polónyi Géza és Egrý Béla.

Az intéző bizottság ülése egy óra hosszat tartott. Ez alatt az idő alatt körülbelül kilencven ellenzéki képviselő gyűlt össze a pártkörben s ezenkívül a hiányzó képviselők sürgönyileg értesítettek a pártok elnökségét, hogy a holnapi napra okvetlenül megérkezzenek. A főrendi ellenzékiek sorából megjelentek: báró Kemény Árpád és gróf Széchenyi Aladár. Hét óra után érkezett fel a pártkörbe Décs Zoltán, akit a képviselők dörgő tapsal és zajos éljenzéssel fogadták.

A közös értekezletet igen lelkes hangulatban nyitotta meg hét órakor Justh Gyula. Az egybegyűlt, az összes termeket zsufolásig megtöltő képviselők élénk tapsal és éljenzéssel üdvözölték az elnököt Justh Gyulát, aki Preszly Elemért kérte fel a jegyzőkönyv vezetésére.

Justh Gyulának nagy tetszéssel fogadott megnyitója a következőképpen szólt:

„Tisztelt értekezlet! Azt hiszem, a mai történelmi jelentőségű események a mi napirendünket lényegesen megváltoztatták. Az én felfogásom nézetesen az, hogy a mára kitűzött javaslatok tárgyalásába egészen felesleges volna belebocsátkozni a történetek után. (Helyeslés.)

Én a magam részéről csupán egy kijelentést kívánok az elnöki székből tenni. Mi már csütörtöki értekezletünkön azonosítottuk magunkat határozatilag Décs Zoltán tisztelt barátunkkal. (Zajos éljenzés és taps.) A mai bírósági ítélet, úgy látszik, teljesen azon az állásponton állott, amely álláspontra mi helyezkedtünk már csütörtökön. És anélkül, hogy ezen ítéletet a párt részére ki akarnám szákmányolni, nem a párt nevében, hanem a nemzet nevében kell teljes elismerésünket nyilvánítanunk a bíróság iránt, hogy ennyire függetleníteni tudta magát ezen kérdésben, amely kérdés Magyarország jövő sorsára nézve igen nagy horderővel bír. (Zajos taps.)

Szmracsányi György szólalt ezután fel és azokat az örök érdemeket méltatta, melyeket Vázsonyi Vilmos szerzett ebben a perben. (Hosszantartó dörgő taps és éljenzés.) Indítványára az értekezlet kimondotta, hogy Vázsonyi Vilmost legmelegebb ragaszkodásáról, köszönetéről és haláljáról biztosítja és érdemeit jegyzőkönyvbe iktatja. (Viharos éljenzés.)

Ezután Justh Gyula előterjesztette az intéző bizottság javaslatát, melyet az értekezlet egyhangú lelkesedéssel tett magáévá s kimondotta, hogy holnap reggel nyolcz órakor a képviselők a függetlenségi pártban ismét összegyűlnek.

Bécsi hang az ítéletről.

A bécsi N. Fr. Presse ma esti számában foglalkozik a Décs-Lukács-pörben elhangzott ítélettel és többek között a következőket mondja:

A miniszterelnök többet használt volna a saját pártjának, ha nem megy bele ebbe a pörbe, mely ránczva teljesen kilátástalan volt. A néplek sohasem lesz kapható arra, hogy olyan üz-

letéket, amilyenek a Magyar Bankkal kötötték, megengedhetőnek ismerjen el. És ugyanez kell, hogy legyen a bíróság felfozása is. *Ezt Lukács is nagyon jól tudta.* Ha tehát Lukács a per kiemelésével már jóelőre tisztában volt, akkor meg kellett volna gondolnia azt is, hogy néai, mint a többség vezérének szabad-e kockára tenni a többség reputációját és parlamenti létalapját. *A mai többség Magyarországon mindaddig egy politikai szükségesség, ameddig az ellenzéknek nincs olyan programja, amely a korona szemében kormányképes és az ügyek vitelére alkalmas.* A miniszterelnöknek tehát ezt a többséget meg kellett volna kimélnie a bíróság és közvélemény lesújtó ítéletétől és ezt a pert ugy kellett volna kezelnie, hogy *egy ember kudarcra ne árthasson annak a rendszernek, mely Magyarországra és a monarchiára nézve szükséges.*

A bécsi lapnak ezzel a vélekedésével szemben sietünk megállapítani, hogy a munkapárti rendszer Magyarországra és a monarchiára nézve egyáltalán nem volt hasznos, hanem felettébb ártalmas. Ezt éppen ennek a pörnek a tanulságai mutatták meg a legjobban. Ami pedig azt illeti, hogy a politikai váltogazdaság Magyarországon ez idő szerint nem volna lehetséges, erre nézve csak az a megjegyzésünk, hogy ezt a kérdést egyedül a választóközönség van hivatva eldönteni, persze nem pálinkával, vesztegetéssel és ellopott milliókkal, hanem egy lehetőségig tiszta választással. T. i. egy olyan választással, mely a mai korrump választási rendszer mellett nem voszi igénybe azokat a hajmeresztő eszközöket, amelyeket 1910-ben a munkapárt igénybevett. Tessék választatni és tüstént meg lesz a politikai váltogazdaság.

Budapest, június 3.

A pezsgőadó. Bécsből jelentik: A Reichsrath mai ülésén Steinwender képviselő kifejti, hogy 1899 óta a kiadásokat nem fedezik többé a folyó bevételekből. Ha a kölcsön utjára lépünk, ez a kamatláb emelésére vezetne és azt eredményezné, hogy Ausztria a drágaság és a produkció-csökkenés szigete volna. A tartományok defecitje 1912-ben több mint 80 millió volt és 1913-ban 100 millióra emelkedik. A községek helyzete sem különb. Annak, aki új bevételi források megteremtése ellen van, tnak viselnie kell a felelősséget, hogy az államot és a népet károsítja, a közép-osztályt tönkreteszi, a dolgozó néprétegeket kiszolgáltatja a kizsákmányolásnak. Miklas előadó a pezsgő fogyasztási adójára vonatkozó törvényjavaslat elfogadását ajánlja. E javaslat folytán az állam rövid idő alatt új fejlődésképes adóforrást nyit meg, amely a legóvatosabb számítás mellett is, legalább egy millió koronát szolgáltat. Fink és Tonelli előadó a totalizátor és a könyvfogadások után kivetendő adókra vonatkozó törvényjavaslatot és az automobiladóra vonatkozó javaslatot ismereti. Presl sürgősségi indítványát tárgyalta ezután, amely a husadó felfüggesztésére vonatkozik. Az ülést azután bezárták. Az ülés végén számos kérdést intéztek, többek között Verstovsek képviselő, aki több interpellációra vonatkozó választ sürget s közben heves támadásokat intéz Hohenburger igazságügyminiszter ellen. Az elnök Verstovseket rendreutasította. Legközelebbi ülés holnap.

Kiráyi kitüntetés. A király Vázsonyi József alesperes, dunaszerdahelyi plébánosnak a Ferencz József-rend lovagkeresztjét adományozta.

Magyar nemesség. A király dr. Szilvássy Márton magyar királyi udvari tanácsos, ügyvédnek, dr. Szilvássy Kálmán vármegyei járási orvosnak és Szilvássy Jenő magyar államvasuti ellenőrnek, valamint törvényes utódainak régi magyar nemességük épségbentartása mellett a „farádi” előnevet díjmentesen adományozta.

Ünneplik Dényt és Vázsonyit.

— Andrassy és Károlyi a fuzióért. —

Az ellenzék ünnepi lakomája.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 4.

A szövetkezett ellenzéki pártok ma este ünnepi lakomára gyűltek össze, hogy a felmentő ítélet lakmából ünnepljék Dény Zoltánt és védőjét Vázsonyi Vilmost.

A vacsorán a pártvezérekkel az élén részt vett az egész szövetkezett ellenzék és az elhangzott beszédek egytől-egyig tanuságot tettek arról, hogy az ellenzék nemcsak azt a óriási eredményt tudja értékelni, amit Dény és Vázsonyi elértek, hanem annak következményeit is, amelyeket többé feltartóztatni nem lehet.

Különösen gróf Andrassy Gyula és gróf Károlyi Mihály beszéde volt az, mely a leginkább megkapta a lelkeket. Mindketten ugy fogták fel a mai ítéletet, hogy az a demokratikus nagy reformnak, a választójognak utjából eltávolította az utolsó akadályt is és hogy az ellenzéknek most már igazán erkölcsi kötelessége az ország megmentésére egyesülni.

— A becsületes embereknek meg kell találniok egymást, — mondotta Károlyi Mihály, — mert ez parancsoló kötelesség, akkor, amikor a haza veszélyben van.

És azt hisszük, hogy nincsen az országnak egyetlen polgára, aki Károlyi e szavainak igazat ne adna és át ne érezné, hogy csakis így, egyesült erővel lehet a fejlődés utjából eltávolítani a munkapárti kadavert, mielőtt még teljesen feloszlan a és rohadásával megmértelyezné az egész közéleti levegőt.

Az elhangzott üdvözlésekre ugy Dény Zoltán, mint Vázsonyi Vilmos hosszabb beszédben válaszoltak és megköszönték azt a tüntető rokonérzést, mely az egész peres ügy folyamán, valamint itt a lakomán irántuk megnyilvánult.

A lakomáról és Dény Zoltán ünnepléséről részletes tudósításunk itt következik:

A szövetkezett ellenzéki pártok ma este 8 órakor lakomát rendeztek a Royal szálló fehér termében Dény Zoltán tiszteletére. A lakomára nagyon későn gyűlékeztek a képviselők, mert a függetlenségi párt Rákóczi-uti körhelyisége előtt a főváros polgársága és a szociáldemokraták nagyszabású tüntetéseket rendeztek a szövetkezett ellenzék mellett és csak annak végeztével tudtak elérkezni a lakomához. Kilencz óra felé már együtt voltak a szálló fehér termében: gróf Károlyi Mihály, gróf Zichy Aladár, gróf Hadik János, Sággy Gyula, Rakovszky István, Földes Béla, Zboray Miklós, valamint később érkeztek Kossuth Ferencz, gróf Andrassy Gyula, Vázsonyi Vilmos és Dény Zoltán, kit percekig tartó igen lelkes óvációkban részesítettek.

Az egyetemi ifjuság ma este fátklyásmenetet akart rendezni Dény Zoltán tiszteletére, mivel azonban Boda Dezső főkapitány erre engedélyt nem adott, az ifjuság küldöttségileg jelent meg és üdvözölte Dény Zoltánt. Fél 10 órakor érkezett meg Justh Gyula a függetlenségi pártkörben jelenvolt képviselőkkel.

A lakomára több mint ezer távirat érkezett, közöttük gróf Apponyi Albert sürgönyével, akit családi ügyek tartanak távol a fővárostól. Wekerle Sándor Bécsből küldött táviratot. Ugyancsak táviratot küldött Sztéryni József, Darányi Ignác, Mezőssy Béla és mások.

Justh Gyula felköszöntője.

Az első felköszöntőt Justh Gyula mondotta: A most történelmi jelentőségű események hatása alatt örömmámorban uszik egész Magyarország. Csak a panamisták, csak a korrupció emberei, csak az erőszak emberei azok, akik sirnak, jajgatnak és osikorgatják fogaikat. Emlékeztet engem a mai nap a fenséges 48-iki márciusi napokra. Ak-

kor — tudjuk jól — Magyarországon minden szabadságot elfojtott a bécsi uralom; ott volt Metternich is, aki márciusban megbukott és az ő bukásából kikelt a független, szabad Magyarország, kikelt az igazság, kikelt a demokratikus haladásnak diós eszméje. Küzdünk már hosszú évek óta azon czélokért, melyeket itt nem akarok bővebben fejtegetni, küzdöttünk, küzdelmünk sikertelen volt, de segítségünkre jött Erdély és Erdélynek egy nemes gondolkozásu, határozott, önfeláldozó fia. Dény Zoltán (Az egész közönség feláll és percekig tapsol.) és az ő szívósságának sikerült elérnie azt, hogy a kormány, amely a legképtelenebb módon gázolt bele alkotmányunkba, a népképviseleti rendszerbe, gazdasági életünkbe, megbukott. A magam részéről nem kívánok hosszasan beszélni, nincs is ideje a hosszas beszédnek; itt csak egy, ilicavo két embert kell ünnepleni, szívünk mélyéből fakadó jókívánságainkat kell kifejeznünk Dény Zoltán és Vázsonyi Vilmos iránt. (Hosszas, lelkes éljenés.) Poharamat emelem Dény Zoltán t. barátomért mindannyiunk nevében és ismételtelen köszönetemet nyilvánítom neki azon lelkesedésért, melylyel ügyünket felkarolta és kívánom, hogy az uristen őt éltesse.

Percekig tartó taps követte Justh Gyula beszédét, utána pedig gróf Andrassy Gyula a következő beszédet mondotta:

Andrassy a demokracziáért.

Két rendszer küzdött egymással szemben a lefolyt perben. A közsabadságnak, a tisztességnek a rendszere, az a rendszer, amely czélul tűzi a jogok kiterjesztését, amelyet többé elodázni nem lehet, (Ugy van!) szemben a pártabszolutizmus rendszerével, amelytől elválaszthatatlan a korrupció. Ez a két rendszer vivott egymással kemény csatát és ennek a csatának nemcsak Dény volt a hőse, hanem Vázsonyi Vilmos is. (Ugy van! Lelkes éljenés.) Ennek a nagy mérközésnek nagyobb felelősségét Dény vállalta, de Dény Zoltánnak emó hősiessége mellett Vázsonyi Vilmos óriási szellemi munkát végzett. Dény áldozatkész, vakmerő és nemes elhatározásával magát nagy veszélyeknek tette ki. Nem kisebb ember, mint Tisza István gróf, a képviselőház elnöke, szükségesnek tartotta, hogy önként jelentkezék tanulnak, holott olyan csekély fontosságu volt, amit mondhatott, hogy az esküt sem vették ki tőle. Az egyetlen ember, akinek esküjét nem tartotta szükségesnek sem a bíróság, sem az ügyész, sem a védő: Tisza volt. (Derültség.) Én vagyok a koronatanuja annak, hogy Dény küzdött magával, éljen-e ezzel a fegyverrel és csak amikor meghiusult az a remény, hogy a rombolás helyére alkotó munka léphet, akkor határozta el magát véglegesen és emelte vadját.

Ebben a munkájában segített Vázsonyi Vilmos. Ott voltam a tárgyaláson és csodáltam azt az erőt, temperamentumot, amelylyel az ügyet védte. Kereszkérdéseivel elérte, hogy a legsúlyosabb vádlomások az ellenfél tanui adták és a végén hatalmas szónoklatban fejtette ki Dény igazát. Mondahtam, rendkívül nagy hatást tett reám ez a szónoklat.

Ezzel a védelemmel és különösen ezzel az ítélettel, amelylyel az ügyet lezárták, óriási szolgálatot tettek az országnak. Kiszámíthatatlan következményei lesznek ennek az ítéletnek. Tulajdonképpen már a forradalom után haladtunk. Makacs és érthetetlen kitartással megtogadták a jogot, amelyhez a népnek feltétlen joga van. A korrupció eszközeihez nyultak és ha tovább haladnak ezen az uton, az állam és a nemzet érdekeit tették volna tönkre egészen. (Ugy van!) Mert kiszámíthatatlan hatása van a társadalomra annak, ha látja, hogy felülről terjed a korrupció, felülről jön a rossz példa. Azért, hogy miután sikereket érjenek el, a többségi párt és a kormány tagjai bepiszkították az egész kormányzati multjukat, azt állítván, hogy mindig így volt, ez a szokás. Ha elhiszi nekik ezt a társadalom, akkor az anarchia után vagyunk és teljes joggal, mert ha politikát Magyarországon másképp nem lehet csinálni, csak ilyen eszközökkel, akkor túléltek magukat azok a társadalmi osztályok, melyek kezében a hatalom van. (Igaz, ugy van!) Akik nem akarták a választói jogot kiterjeszteni, hogy azzal bizonyos osztályok érdekét védjük, sokkal nagyobb kárt okoztak azoknak az osztályoknak is. (Ugy van!) Ha már ez lehetséges, akkor a lejtőn vagyunk, amelynek végén ott van a nemzet halála. Amikor a panama nemcsak itt bent támadja meg erőinket, hanem kifelé való biztonságunkat is veszélyezteti, akkor vigyáznunk kell és megállt kell parancsolnunk a politikának. Dény Zoltán volt az, aki felemelte szavát és Vázsonyi Vilmos, mint védő, melléje állott. Rájuk írtem poharamat. (Hosszantartó lelkes éljenés és taps.)

Gróf Károlyi Mihály az egyesülés mellett.

Gróf Károlyi Mihály beszélt most.

Tisztelt uraim! Annak a drámának, mely egy esztendő óta tart, üljük meg évforduló előestéjét ma. Egy esztendeje, hogy elkecsere-detten küzdünk az alkotmánytíró panamista

től koldul magának szüenyokat és a bankizmaelitáktól pénzt, ez nem nemzet, ez egy banda. (Hosszas, lelkes éljenzés és taps.) Védőtársaira emeli poharát. (Lelkes éljenzés.)

A Déry-pör ítéletének hatása Marosvásárhelyi.

Városszerte rendkívül nagy érdeklődéssel és izgalommal várták a pör ítéletét. A polgárság igen nagy számmal gyűlt össze a déli órákban a függetlenségi pártkörben, valamint a párt hivatalos lapjának az Ellenőrnek a szerkesztőségében és ott várta be a fővárosi értesítést. Amikor megjött a hír, hogy Déry Zoltánt fölmentették, hibetetlen lelkesedés fogta el a lelkeket. Futótűz gyanánt terjedt el a hír az egész városban és mindenütt leirhatatlan örömet keltett. A főtéren levő pártkör helyiségében kitűzték a nemzeti lobogót, melynek nyomában ugyszólván az egész város zászlódiszben állott. Ugron Gábor a függetlenségi párt elnöke nyomban értekezletre hívta össze a párt választmányát. A választmány elhatározta, hogy Déry Zoltán ünnepélyes fogadtatására nagyszabású előkészületeket tesz. A megyei ellenzéki bizottság tagjai körében íveket közzéne rendkívüli közgyűlés egybehívására, melynek egyetlen tárgya Déry Zoltán ünneplése lesz. A párt elnöksége megleghangu üdvözlőtáviratot küldtek Déry Zoltánnak, mint a város országgyűlési képviselőjének. Táviratban üdvözlötték ez alkalomból Kossuth Ferenczet, gróf Apponyi Albertet, gróf Károlyi Mihályt és Vázsonyi Vilmost is. Este a várost kivilágították és a polgárság zajosan tüntetett Déry Zoltán mellett.

Megmozdult az utcza.

Örömmámorban a főváros.

Tüntetés az ellenzék mellett.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 3.

Mindenkinek bocsánatot kell kérni ettől a várostól, aki valaha is czinikusnak, hidegnek, közömbösnek nevezte. Sokan vádoltuk meg Budapestet, mindenki azt hitte: érzéketlen, semmi se tudja megindítani. Budapestnek ma megdobbant a szíve. Az emberek kitódultak az utcára, a szívervésük összedobbant, ellentétek, szakadékok elsimultak, valami nagy, hatalmas közös öröm fogott el mindenkit. Ismeretlen emberek egymásra kacagtak, mámorosan lelkesedtek az emberek. Felmentették Déry Zoltánt. . . Most már akárki mondhatja: Magyarország miniszterelnöke Európa legnagyobb panamistája. . .

Ez több volt mint lelkesedés, több volt mint örömmajongás. Mintha gonosz varázslatból ébredtünk volna fel, akkor, amikor már elképzeltük, hogy minden gonoszság nem álom, hanem való. . . és most egyszerre kifehéredik a reggel: mégis, mégis csak álom volt. . . Persze csak álom, hogy Magyarországon nincs független bíróság, hogy nincs igazság: mégis van csak! Igen, a hitünket kaptuk vissza. Eddig úgy éreztük, hogy nehéz felhők fekszenek rá a lelkiinkre, most szabadabban lélegzünk, tele tudóval szívjuk be a friss levegőt. . .

Beszélhetnénk, leírhatnánk sok érzékeny, megható jelenetet. Emberek, öregek, aggók, akik mentek az utcán, rajongó, lángoló ifjakat, akik csókolták Déry ruháját, de nem tesszük. Olyan nagy és komoly a győzelem, ez a diadal, hogy csak akkor domborodik ki a maga fenségében, ha szárazon regisztráljuk az eseményeket.

Az utca felébredéséről tudósítónk a következőket jelenti:

Husz népgyűlés.

A szociáldemokrata párt ma este nyolcz órakor husz népgyűlést hívott egybe, hogy az ellenzék erőszakos kiszorításának évfordulóján tüntessen a kormány és a munkapárt ellen. A szónokok mindenütt élesen támadták a kormányt s különösen Lukácsot, amiért a kiküldött rendőrszövetség több helyütt meg akarta vonni a szót a szónokoktól. Tüdatták azután a kormány bukását a munkásokkal és felhívták őket, hogy ma este menjenek ki a Rákóczi-utra tüntetni, holnap pedig a parlament elé, de a tüntetés békés jellegű legyen.

A Medve-utcai Füzün-vendéglőben Metz József elnökelt, a szónok Farhas István párttitkár volt.

Az Építőmunkás-Otthonban tartott gyűlésen Weltner Jakab beszélt.

A III. kerületi Polgár-téri Weber-vendéglőben Mayer Frigyes elnökelt és Neu Rezső tartott beszédet.

A Gömb-utcai Újszászi-kávéházban Kovács Balázs elnökelt és Pelczéder Ágoston beszélt.

A Váci-utcai Hoffmann-féle vendéglőben Radó Gyula elnökelt és Peyer Károly beszélt.

A Dob-utcai Vörösmarti-vendéglőben Böhm Vilmos tartott beszédet.

A Práter-utcai Böhm-vendéglőben Fröhlich Rezső volt az elnök és Andorha Sándor a szónok.

A Bérkocsis-utcai Soltész-vendéglőben Kondor Bernát tartott beszédet.

A gyűlések mind a legteljesebb rendben folytak le, simán végződtek és kilencz óra feié a munkások tizezrei kivonultak az utcára.

A Rákóczi-uton.

Elsőnek Kondor Bernát érkezett meg szokkal a munkásokkal, akik a Bérkocsis-utczában gyűléseztek. Hamarosan egymásután jöttek az egyes csapatok, melyek lelkes éljenzéssel fogadták egymást. Utoljára ömlött be a Rákóczi-utca a Váci-utcai munkások hatalmas tömege. Már este 9 óra volt. Az ut két szélén lassan, méltóságteljesen hömpölygött az emberáradat.

A rendőrök a járda szélén állottak. Csak arra törekedtek, hogy az uttestre ne menjenek a munkások, mert ez egyszer még az erőszakosságról, a terrorizálásról is megfelejtek.

A Justh-pártkör előtt.

Az utca forrongott. A munkások hatalmas tömege föl és le özlönlött az utca két oldalán. Szótlanul haladtak, a legnagyobb rendben, csendben a lelkesedés azonban az arczukról sugárzott le, néha-néha egy-egy erősebb kifakadásban robbant ki:

- Éljen az ellenzék!
- Éljen Déry, Vázsonyi!
- Éljen az általános titkos választójog!
- És a rendőrök? Most hirtelen megváltoztak. Egyszerre át is alakultak, mintha ezzel is jelezni akarnák, hogy a világ rendje megfordult. Elfelejtették, hogy még tegnap is dühös haraggal lángolt fel az arczuk, ha egy szociálista el merte suttogni az ismert jelszavakat, barátságosan, megértéssel szorították a tömeget a járdákra. És a tömeg nem ellenkezett. A legnagyobb rendben, a legnagyobb csendben sorakoztak, sehol semmi rendezettség. De még a mai jelenség is a rendőrökre esőrdített rá. Nem a rakoncátlan tömeg lázongása okozta tehát a bajt, hanem az „elővigyázatos” rendőrség.

Fönn a klubban élénk már az élet. Az ellenzéki pártok közös értekezlete után a képviselők és a pártok kültagjai együtt maradtak a függetlenségi pártkörben, ahol nagy örömmel és lelkesedéssel beszélték meg a nap eseményeit. A Reform-klub, a választójogi liga s az összes fővárosi kerületi függetlenségi körök küldöttei megjelentek a pártkörben.

Amikor a lelkesedés hangjai betörték már az ablakok, Justh Gyula, Déry Zoltán és Károlyi Mihály az ellenzéki képviselőktől kísérvé megjelentek az erkélyen. Az ezernyi és ezernyi tömeg ezután még fokozódó lelkesedésben tört ki, irtózatossá taporkán dübörgött.

A tömeget most már nem lehetett visszatartani. A járdáról leözlönlöttek az uttestre és elárasztották az egész környéket. A koczik megtorpantak, a közlekedés megakadt. A villamoskocsik még kicsit csilingeltek, de Saly rendőrtanácsos megmutatta, hogy mennyire figyelmes:

— A villamoskocsikat fel kell tartóztatni, különben nem halljuk a beszédeket. . .

Mintha ezt is először mondták volna tüntetésen a rendőrség emberei.

Tíz perc is beletelt, míg a tömeg nagynehezen lecsillapodott, engedett valamit impozáns, lélekemelő fenséges cvációjából. Egy kis csönd állott be, ekkor lépett elő Justh Gyula és beszélni kezdett.

Justh Gyula beszéde.

A tüzes, az érzés lángjaitól fűtött beszéd még jobban tüzelte az emberek lelkesedését. Minden szó mintha olaj lenne a tüzre:

Tisztelt polgártársaim! Kedves barátaim! Első szavam a köszönet szava. Köszönöm önöknek, hogy akik velünk együtt megkezdték ezt a nagy hadjáratot ezen kormány és ezen rendszer ellen, azok ma is velünk érezve, velünk folytatni készek a harczot. Mert igaz ugyan, hogy a kormány beadta lemondását, de minetünk ez nem elegendő. Mi nem személyi változásért küzdöttünk, mi rendszer-változást akarunk. Mi be akarjuk vezetni az alkotmány sánczaiba a nép erőteljes millióit. Mi ki akarjuk irtani a korrupciót, a panamát. Mi azt akarjuk, hogy az igaztalan, gaz uralom helyét az igazság, az örök igazság foglalja el. S innen is hálaamat fejezem ki Déry Zoltán tisztelt barátommal szemben. Elismerésünket kell vele szemben nyilvánítanom, lelkelem egész melegevel üdvözlöm őt a nagy bálványdöntőt. Ő megdöntötte a kormányt és megdöntötte az egész korrupt politikai rendszert. Amidőn ismételtén megköszönöm az önök lelkes tüntetését, felkérem Déry Zoltán barátomat, hogy szóljon önökhöz, szóljon a néphez.

A beszédet minduntalan félbeszakították az izgatott, izzó közbeszólások. A felkiáltások izzó végletben csapongtak. A lelkesedés az ellenzék mellett legmagasabban lobogott, a kormányt ezren és ezren gyalázták. Beszéde után ismét perczekig zugott a taps, az ünneplés csak nem akart véget érni.

Déry Zoltán beszéde.

Déry Zoltán érdekes, karakterisztikus alakja feltűnt Justh Gyula mellett. Az övációjá azonban csak nem akart elhalni, hanem átsapott a ma hősenek ünneplésévé. Köröskörül a házakban kigyultak az ablakok, izgatott fejek jelentek meg mindenütt, megértő szemmel néztek szerteszt. Kendők lobogtak, a forró ünneplés csak nem akart meg szünni.

Nagysokára mégis szóhoz jutott Déry Zoltán és a következő izzó beszédet mondotta:

— Tisztelt Barátaim! Az Önök öröme minden becsületes embernek az öröme. Az Önök öröme minden jogtisztelő embernek az öröme. Az Önök öröme azoknak az öröme, akik vissza akarják állítani ennek az országnak dicséit, becsületét. Azt hittük, hogy Magyarországon nem lehet többé küzdeni a fennálló rendszer ellen. Azt hittük, hogy csak titokban sirhatunk már elvesztett dicsőségünk, elvesztett becsületünk felett. A magyar igazságszolgáltatás örök érdeme, hogy véget vet ennek a rendszernek. De hogy ezt a küzdelmet meg lehetett vívni s hogy ez a küzdelem sikerre vezetett, ebben Önöknek is részük van; ennek részese mindenki az egyszerű polgártól, a munkástól fel a legmagasabbakig. Ez példa reánk nézve, tanítás nekünk. Össze kell fogni minden osztálynak, minden becsületes embernek és vállt-váilhoz vetve kell végeznünk azt a munkát, amely biztosítékul szolgál arra, hogy olyan események, mint a közelmúltban történtek meg, ne ismétlődhessenek. Meg kell teremtenünk a jogállamot, bele kell illeszkednünk a nyugateurópai kulturnemzetek közé, bele kell illeszkednünk olyan módon, hogy a törvény egyformán kötelezzen kicsinyt és nagyot. Erkölcsös ember különbséget csak a kötelességteljesítés terén teszen, de csak abban a tekintetben, hogy aki nek nagyobb az ereje, több terhet, több kötelességet vállaljon magára. A jogegyenlőség nem lehet egy kizsákmányolási rendszer alapja, kell, hogy a gyengét védje az erősnek igazságszeretete, az erősnek az erkölesi érzése és kell, hogy meg legyen a gyengének ereje abban, hogy aki visszaél a reá bízott hatalommal, az eltávolították helyéről. Szabad nemzetek nem ismerik a rabságot, szabad nemzetek nem ismerik a leigázást, mert a nemzet ur a maga sorsa felett. Az a nemzet, amely türi a szolgálókat, amely türi a vizsáclékeket, az szolgál nemzet és megérdemli, hogy úgy bánjanak vele, Elyre kérem Önöket. Támogassák Önök teljes erővel a mi küzdelmünket, támogassanak úgy, hogy ha félrelépünk és eláruljuk az elvet, lökjenek minket félre. A poli-

tika nem hitvány egyének játéka. A politika nem az egyéni érdek érvényesítésének tere, a politika a közérdek érvényesítésére szolgál és a nemzet képviselőinek ennél fogva a közérdeken kívül más érdeket elismerniük nem lehet s aki ilyet tesz, nincs helye többé a képviselőházban. Az első cél, amit kitűzünk, hogy a nemzet igaz képviselői üljenek a magyar képviselőházban. A másik célunk: helyreállítani ennek a nemzetnek alkotmányát úgy, hogy aki ellene vét, legyen kicsiny vagy sujtson rá a törvény büntető keze. Mikor ma ünneplünk és fogadalmat teszünk a jövőre vonatkozólag, ne feledkezzünk meg arról, hogy a mai nagy diadalban a legnagyobb része Vázsonyi Vilmosnak van. Az ő lángszese, fáradságot nem ismerő vasszorgalma, tudása, rendíthetetlen bátorsága, az ő lelkes támogatása volt az az igazságon kívül, amelylyel ledönteni sikerült a hitvány bálványt, amelyre rá volt írva: Magyarország miniszterelnöke és nem volt egyéb, mint egy hitvány kalmár. Szívemből köszönöm az Önök rokonszenvét. Egyet igyek. Megyek a megkezdett uton feltartóztatlanul, támogatassanak ebben a küzdelemben, az Isten Önöket úgy áldja meg.

Kunfi a munkásokhoz.

Tomboló lelkesedés, fel-felhangzó tapsvihár után Kunfi Zsigmond fordult a munkásokhoz:

— Munkástársaim! Budapest Népe! Soha még halotti jelentést olyan örömmel az egész országban nem fogadtak, mint azt, amely ma száll végig az országban s amely azt mondja, hogy Magyarországnak nemcsak a kormány elnöke, kormánya, de a korrupció munkapártja is meghalt, kimult ezen a napon. Röviden el lehet mondani egész életüket: sőtől születtek, egészében éltek, piszokban és sárban haltak meg ezen a mai napon. Amit ők tettek Magyarországnak népe ellen, a közérkölcök tisztessége ellen, arra csak egyetlenegy megtorlás van: elkörtödni nekik mindenestül a közélet teréről, el kell pusztulniuk, nemcsak egyénenként, de el kell pusztulnia annak a gyalázatos rendszernek, a reakciónak, a népgyűlöletnek, a panamisták uralmának. Ma meghaltak, de nekünk, Magyarország dolgozó népének el kell temetnünk őket, el kell földelnünk őket és olyan köveket kell sirjukra hengeríteni, hogy soha sirjukból többé elő ne tudjanak mászni. Ez a nagy kő, amelyet Magyarország népe egész erejével, egész elszántságával rájuk fog hengeríteni: az általános, egyenlő és titkos választójog. Magyarország egész demokratikus közvéleményének, minden becsületes embernek megfizetett erővel kell dolgoznunk tovább azon, hogy az ő rendszerük megbukjék, hogy kitépjük a törvénykönyvből, amit az államtól lopott pénzen bekerült panamisták Tisza István segítségével megszavaztak.

A tüntetők lángolása csak nem akart lelohadni, senki se hagyta el a helyét. Végre Buchinger Manó szólt egy pár szót. Oszlásra szólította fel a tömeget. A hatalmas népezreket azonban már nem lehetett kormányozni, áttörték a korlátokat. Kiadták a jelszót:

— Menjünk Vázsonyihoz!

Tüntetés a Royal előtt.

Az ellenzék vezéreiből és nyolcvan képviselő elhagyta a párhelyiséget és megindult a tömeg élén. Az emberek ezrei végig hőmpölyögtek a Rákóczi-uton, a Nemzeti Színháznál egyenesen bekararodtak az Erzsébet-körutra.

Az Erzsébet-körut már ünnepi díszet öltött. Mindenütt égtek az ablakok, mosolygó, rajongó emberek, amerre a szem tekint, mást igazán nem lehet látni. A tömeg élén a nemzet legnagyobb vezéreiből: *Justh, Károlyi Mihály* és a többiek siettek. Az éljenzés, viharos, őszinte tüntetés folytonosan tartott, míg a Royal-szállóhoz nem értek. A több ezer fővel megszapordott tömeg *Vázsonyit* kívánta hallani, aki a szálló bejáratáról a következő szavakat intézte a néphez, minden mondatát megzakítva a zajos éljenzéstől:

— Tisztelt uraim! Kedves barátaim! A mai ítélet az igazságot támasztotta fel. Ez az ítélet

megpecsételte azt a régi igazságot, hogy Magyarországon az osztályuralmat csak korrupcióval lehet fentartani. Elhatározó lépés ez a mi politikai életünkben és a magyar demokráciának óriási diadala. A panamisták le vannak leplezve és ország-világ elé van állítva, hogy nem a közérdeket, hanem a Magyar Bank kasszáját képviselték. Le vannak leplezve és az a szurony, amelyet velünk szemben alkalmaznak, elveszti a többségi elven alapuló erkölcsi talapatot. A pénz, a nyomorult, hitvány, lopott pénz, az vezette őket, míg az igazságszolgáltatás le nem rántotta róluk a leplet. A mai nap nemcsak közszabadság szempontjából fontos, nemcsak azért fontos, mert végre a sok keserűség, a sok bánat után a bírói függetlenségbe, a bírói pártatlanságba vetett hitünk újra megszilárdult. De hogy a korrupció, a vesztegetés egészen kiirtassék, szükséges, hogy kivívjuk az általános, egyenlő és titkos választójogot. Erre kérem az Önök támogatását. Amidőn ma ünnepet ülünk, nemcsak a jólétért harcolunk, hanem azért is, mert az enyveskezők és panamisták ellen indított becsületes küzdelemünkben elérkeztünk a döntő fordulathoz, ahonnan meghátrálni nem fogunk. Harczra önöket tüzelni nem kell, viszatartani pedig nem akarjuk.

A tombolás csak akkor szűnt meg, amikor gróf *Károlyi Mihály* lépett előtérbe. Zajos taps és meleg ováció közben mutatott rá arra, hogy most már nyíltan áll az egész ország szemé előtt az, hogy nem azért akarták a demokratikus választójogot megakasztani, mert a magyar faj szupremációját veszélyezteti az, hanem azért, mert a becsületes választójog behozatala a piszkos panamisták, a közérdek helyett a saját zsebre való dolgozásnak egy csapással végét vetné. Azért, aki a panamisták uralom megszüntetését akarja, annak velünk kell tartania, velünk kell követelnie az általános, egyenlő és titkos választójogot.

Pereczkig tartó éljenzés kísérte gróf *Károlyi Mihály* minden szavát, majd utána *Buchinger Manó* felhívta a néptömeget a nyugodt szétoszlásra, majd arra, hogy holnap reggel nyolc órára tömegesen jelenjenek meg a függetlenségi párt Rákóczi-ut 10. szám alatti helyisége előtt, hogy a képviselőkkel együtt vonuljanak a parlamenthez.

Munkások a „Népszavá”-nál.

A munkások egy nagy tömege kiadta a jelszót: — Menjünk a Népszavához!

Összeverődött egy csomó ember, végigvonultak az Erzsébet-köruton, befordultak a Népszínház-utcán és úgy jutottak el a Conti-utczába.

A szűk utcát csakhamar elzárta a munkások ezrei. A lelkes kiáltások csak akkor szakadtak meg, amikor *Weltner* a lakab megjelent az egyik ablakban és rövid, biztató beszédet intézett a munkásokhoz.

A megvédett Tisza.

Hiába lobogott olyan magasan a lelkesedés lángja, a gyűlölet tüzeit nem tudta elnyomni. A tömeg amikor már az ellenzék vezéreit megünnepelte, az elnyomók ellen fordult. Tisza István neve mind süröbben hangzott fel, a düh haragja pirosítja az emberek arcát. Körülbelül ezer ember nem bírt magán uralkodni, megindultak Tisza István Fásorelején levő lakása felé. A rendőrök könyörögve vették közé magukat. A tüntetők szíve meglágyult s különös elosztási mód láttára és szerte-széledtek.

A körut felől azonban újabb hatalmas tömeg közeledett. Valóságos harez kezdődött meg a rendőrök és a tüntetők között. A tüntetők egészen a Fásor bejáratáig szorították hátra a tömeget. Pár lépés csak és elérik Tisza házat.

A rendőrök látták, hogy most már nem boldogulhatnak. A rendőrtisztviselő kiadta az annyit hallott jelszót és a kardok cikörültek a hüvelyekből. A nagyszámu rendőrség kardjai verte szét a tüntetőket. Este féltizenegykor már megerősített rendőrszomok czirkálnak a ház környékén és mintegy 150—200 főnyi rendőresapatot koncentráltak Tisza védelmére.

A megszállott város.

Este 10-kor minden elpihent. Olyan volt a város, mint egy évvel ezelőtt, a borzalmas májusi júniusi rémidőben. A Rákóczi-uton alig jár ember, csak lovas rendőresapatok czirkálnak. Minden mellökuteza torkolatánál rendőresapatok pihennek. A legérdekesebb a Nemzeti Színház képe. Rendőrök fogják körül, sűrű gyűrű karolja át, mintha a megszállott város legféltettebb pontja lenne.

A holnapi tüntetés.

A munkásság holnapi felvonulása a parlament elé impozánsnak ígérkezik. A pártvezetőség ugyan nem hívta fel a munkásságot a munka beszüntetésére s felhívásában mindössze csak annyit mondott, hogy aki teheti az menjen a parlament elé, mégis sok műhely és sok gyár munkásai ma kimondották, hogy szerdán délelőtt nem dolgoznak, beszüntetik a munkát s a parlament elé vonulnak tüntetni. A pártvezetőség hivatalos lapjában, „Népszavá”-ban holnap felhívást intéz a munkásokhoz, amelyben azt fejt ki, hogy a pártvezetőség intenciói szerint a tüntetés békés jellegű legyen s a munkásság csupán jelenlétével s tömegének impozáns voltával tüntessen a kormány s a munkapárt ellen.

Ezt persze a rendőrség is tudja és a főkapitányságon kiadták az utasítást, hogy ne engedjék meg a rendőrök a csoportosulást. Összeültközésre van tehát kilátás és hatósági részről minden intézkedés megtörtént, hogy június 4-ike még a tavalyinál is emlékezetesebb dátum legyen. Mint munkatársunk a késő éjszakai órákban jelenti, a karhatalmi intézkedés jogát már ma este átvette a katonai hatóság. A főkapitányságon a ténparancsnokság egy tábornokkal tart permanenciát, akinek intézkedésére holnap reggel készenlétebe helyezik Budapest helyőrségét, valamint a karhatalmi csendőr-különítményt is. Rendőri körök aggodalommal néznek a holnapi esemény elé.

Az ország minden részéről összehasonították már a katonaságot. Hajnal felé megérkeztek a bosnyák ezredek, a katonák beözönlése folyton tart.

Kivilágítják a várost.

A főváros polgársága valahogyan kifejezésre akarja juttatni nagy örömét, hogy végre, olyan hosszú vajudás után az igazság diadalt ült és az az átkos rendszer, amely minden nemes törekvést elfojtott, megbukott. Hosszas tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy holnap este kivilágítják a várost.

KÜLFÖLD.

Hírek Szasonov lemondásáról. Pétervárról jelentik: Ujból fellép Szasonov lemondásának híre. Azt mondják, hogy a külügyminiszter egészségi állapota ismét nem a legjobb, fáradtnak és kimerültnak érzi magát és a balkáni zavarok befejezése után véglegesen visszavonul.

Szocialista miniszterek Dániában. Kopenhágából jelentik: A konzervatív *Berentsen*-kormány a választásokon kisebbségben maradt, miért is június 12-én, a folketing összeülése napján be fogja jelenteni lemondását. Ennek következtében a radikálisok és szocialisták már készülnek a kormányalakításra. A szocialista sajtóban eltérő a vélemény arra nézve, hogy vállaljanak-e tárczát, de a pártvezetőség hajlandó belépni.

Japán és a világbéke. Washingtonból jelentik: *Shinda* japáni nagykövet hivatalosan tudomására hozta Bryan államtitkárnak, hogy a japáni kormány az Egyesült-Államok által javasolt világbéke-tervezetet elfogadja.

A hároméves Katonai szolgálat. Párisból jelentik: A kamara mai ülésén Chautemps Félix képviselő befejezi a hároméves katonai szolgálat ellen tegnap kezdett beszédét. Reinach József, a hadügyi bizottság elnökhelyettese a hároméves katonai szolgálat elfogadása mellett és az ellenindítványok ellen foglal állást. Thalarnas képviselő kifejti, hogy Franciaországnak nem szabad szem előtt tévesztetni a nemzet fegyverkezés után, hogy a tartalékok képezik a véderő legfon-

tosabb részét. A ház a tárgyalást csütörtökön folytatja. — A szenátus a pénzügyi törvényjavaslat tárgyalása során az örökösödési adó bizonyos, a kamara által elfogadott pótdívtványait, amelyek a kormány heleslését bírták, 167 szavazattal 115 ellenében elvetette.

A szerb-bolgár feszültség.

— Négy kormányelnök tanácskozása. —

A béketárgyalások.

— A bolgár kormány bukása. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 4.

A balkáni népelemek jellemének ismeretével még a háboru elején, az első győzelmek hírére megjósolták a balkán-emberismerők, hogy a szövetségesek előbb-utóbb összekapnak majd a konczon. És a jóslat az „előbb” és az „utóbb” szóval jelzett határidőre pontosan bevált. Mert „előbb” — mint emlékeztetés — a görögök és a bolgárok kaptak össze Szaloniki miatt. „Utóbb” pedig a szerb önértet és a bolgár hatalmi mámor került egymással szemközt.

Pasics a szerb és Gesow a bolgár miniszterelnök caribrodí találkozása nem végződött a kívánt eredménnyel és abban állapodtak meg, hogy tanácskozásukba belevonják a két másik szövetséges állam miniszterelnökét is. Talán így sikerülni fog eloszlatni a fenforgó különbözőzeteket, amelyek az osztozkodás körül felmerültek. A szerb-bolgár konfliktus a bolgár kormány életébe került, amelyben Gesow beadta a lemondását és áthárítja az esetleges háboru felelősségét az utódjára.

Mai távirataink a következők:

A görög-bolgár konfliktus.

Konstantinápoly, június 3. Athénből jelentik: Konstantin király, miután a katonai helyzetet a bolgár határ felé megvizsgálta, kijelentette Venizozes miniszterelnöknek, hogy az eddigi összecsapásoknak nincs nagy jelentősége. A király elrendelte, hogy újabb támadás esetén az egész vonalon járjanak el a bolgárok ellen, hogy őket a Mestán át visszavessék.

Belgrád, június 3. A félhivatalos Samouprava visszautasítja a bolgár félhivatalos Mir azon állításait, hogy Szerbia és Görögország a béketárgyalásoknál nem vették tekintetbe Bulgária érdekeit és hogy Szerbia támadásra készül Bulgária ellen. A lap azt mondja, hogy tény az, hogy a szövetségesek Bulgária Drinápolyi igényei miatt folytatták a háborut és vállalták a nagy terheket. Szerbia nem gondol arra, hogy megtámadja Bulgáriát, de annak ellenséges magatartása miatt kénytelen megtenni a szükséges óvintézkedéseket. A lap utalással a bolgár sajtó kihívó hangjára, sajnálkozásának ad kifejezést affelelt, hogy most már a bolgár kormányparti lap is a fatális hangot használja, ami a balkáni szövetség szempontjából igen sajnálatos dolog.

A caribrodí találkozás eredménye.

Belgrád, június 3. Pasics és Gesow találkozása közel három óra hosszúra tartott. A megbeszélések nagyon komoly jellegűek voltak és azok folyamán kitént, hogy mind a két részről meg van a hajlandóság arra, hogy kölcsönös előzékenységgel a balkáni szövetség fentartását lehetővé tegyék. Ilyen körülmények közt a helyzetet itt most rózsásabb színben látják.

Szófia, június 3. Gesow a Pasicesal való találkozás után következőleg nyilatkozott:

— Kitalálás van arra, hogy az ellentétek enyhülni fognak. Mi, hogy megmutassuk jóakaratomkat, beleegyezünk a görög és montenegrói miniszterelnökkel tartandó konferenciába, melyen remélhetőleg a békés kibontakozás útját is megtaláljuk.

Belgrád, június 3. Pasics szerb minisz-

terelnök a „Matin” tudósítója előtt a következőket jelentette ki:

— Semmi ok sincs még arra, hogy nekünk gratulálni lehessen, találkozásunk igen szíves volt. A magam részéről nagyon meg vagyok elégedve, hogy elhatároztuk az összes kérdések megoldását harmadik tényező bevonása nélkül. Megegyeztünk abban, hogy a szövetségesek vezetői összeüljenek és végleges megegyezést hozzanak létre a balkáni szövetségeseket érintő összes kérdéseken. Nagy nehézségek lesznek megoldandók, de nem áthidalhatatlanok, ha a szövetségesek jóakarattal vezéreltetik magukat. Remélem, hogy a háboru Szerbia és Bulgária közt elkerülhető lesz. Hadseregünk mindenestre készen áll minden eshetőségre, amíg a végleges megállapodások aláírva nincsenek.

Belgrád, jun. 3. Lapjelentések szerint a Basics és Gesow miniszterelnökök által elhatározott miniszterelnöki találkozás a jövő héten lesz Szalonikiben. Péter király tegnap kihallgatáson fogadta Pasics miniszterelnököt. A miniszterelnök egy óra hosszat volt a királynál.

Gesow lemondott.

Szófia, június 3. Illetékes helyről származó hírek szerint, a kormány a mult szombaton Szerbia magatartása miatt beadta lemondását. Aktuális azonban ez csak csütörtökön Darew visszaérkezése után lesz. Valószínűnek tartják a kormány rekonstrukcióját. Gesow miniszterelnök elhatározása megmáshatatlanságát lemondását nem vonja vissza. Ha a négy Balkán-állam miniszterelnökeinek Salonichiban tartandó tanácskozása nem vezet eredményre, akkor Pétervárott újabb találkozás lesz, valószínűleg Sasonow elnöklése alatt. Az orosz külügyi politika a békés megegyezés mellett dolgozik s nem adta fel a reményt, hogy sikerülni fog a Balkán-államok között a békét fenntartani.

Szófia, jun. 3. Ferdinánd király ma este az ellenzéki pártok vezéreit kihallgatáson fogadta.

Letartóztatott szerb tábornok.

Belgrád, június 3. Stepanovics szerb tábornokot, a drinápolyi szerb csapatok parancsnokát váratlanul letartóztatták. Azt mondják, hogy Stepanovics ellenezte a Bulgáriával való háborut és hevesen kritizálta a Pasics-kormány eljárását, mire a háboru-párt keresztülvitte, a kormánytól a tábornok letartóztatását.

Belgrád, jun. 3. A Stepanovics tábornoknak a kormány politikáját bíráló kijelentései miatt történt letartóztatásról szóló híreket illetékes helyen alaptalanoknak mondták. Stepanovics tábornok minden katonai és polgári körben nagy becsülésben áll.

Ultimátum két ló miatt.

Durazzo, június 3. Dsavid basa, akinek két lovát elloptak, azt követelte a Fierben levő Imner basától, hogy a rablókat kerítse kézre. Imner nem válaszolt, mire Dsavid tüzérrel körülvette Fierit, ultimátumot intézett Imnerhez és kényeztetette, hogy kárpótlás címén 6000 frankot fizessen.

Bulgária elvonul.

Konstantinápoly, június 3. Szerdán, e hó 4-én lép ténylegesen életbe a békés állapot Bulgária és Törökország között. Katonai körökben kezdetül fogva az volt az álláspont, hogy a Balkán-bonyodalmak végleges elsimulásáig nem szabad a török hadsereget leszerelni és a kormány is e mellett döntött. Még folyton tart a hadiszervek szállítása a régi harezterre, noha a béke létrejött, de csak az előbbi megrendeléseket hajtják végre.

Szófia, június 3. A csapatdésai harezteréről elvonult a bolgár serog. Most már mindössze két hadosztály van ott, amelyek szintén megkezdték az elvonulást.

Török-görög egyezés.

Londen, jun. 3. A Reuter-ügynökség értesülése szerint a görögök és törökök közötti differenciákat még nem intézték el. Törökország továbbra is halasztgatni igyekszik a há-

boru előtt fenállott szerződésének hatályba való visszahelyezését, míg a görögök ettől teszik függővé részvételüket az újabb tárgyalásokon.

Pesti komédiák.

Egy miniszterelnök utolsó napja.

(Részlet egy bevezetett regényből Hugó Viktor nyomán.)

A miniszterelnök koponyájához csatolta a villamos rezgető készüléket és igenlőleg nemet intett. Majd becsöngett a titkárát s így szólt hozzá:

— Menjen ön a lőrzére, szóljon ügynökünknek, hogy összes kötésünket adja el.

— Miért? — kérdezte a titkár.

— Mert szélütött vagyok, — mondá komoran, miközben kistrófolta a miniszteri hatalommal való visszaélés jogarát. — Szélütött vagyok, — ismételte, — megütött a bukás szele.

Azután telefonált a butorszállítójának, hogy a butorokat a miniszterelnökség épületéből szállítsa a lakására. Majd automobilba ült, behajtatott a miniszteriumba és aláírt negyven patikaengedélyt, több kisüstön fött pálinka-mérési jogot s néhány bárosítást. Végül önmagát grófi máltóságra ajánlotta a „nagypanamai” előnévvel.

Aztán liftbe ült s önmagába mélyedt. Néhány könyveppjét átadta a muzeumnak megőrzés végett és fájlalta hatalma mulását. Összecsomagolta aktáit s a ruhából kihozatta második számú mosolygós ábrázatát és felcsatolta. Elment a parlamentbe.

Hívei lelkes üzenéssel fogadták és előre gratuláltak neki ama diadalért, amelyet rágalmozgún aratni fog. Ezenközben a törvénygyár gyorsan és bérmentve szavazta meg az elébe terjesztett törvényjavaslatokat. Különösen jókedvvel szavazták meg a miniszterelnök hívei azt a törvényt, amely a panamázást szabályozta s kimondta, hogy panamista lehet mindenki, aki magyar honpolgár, újraoltatott és ezer koronán felüli összeget vág zsebre. Ha azonban az összeget magános embertől veszi el, az még nem foglalja magában a panama kritériumát. — Ahoz, hogy valaki panamázó, az államot kell megkárosítani. A nagy panamisták: a tízezren felüli összegben dolgozók, de a világ legnagyobb panamistája csak az lehet, aki erőszakos, hatalmával visszaél és legalább is miniszter volt, ha nem is miniszterelnök.

Az előadó éppen ezt a passzusát olvasta fel a törvényjavaslatnak, amikor a miniszterelnök belépett a képviselőház ülésérmébe s lelkesen megéljenezte. A képviselőház elnöke meghatottsága jeleként háromszor félröcczra lengette a fekete szemüvegét, ami a szemüvegnek annál is jobban esett, mert néhány pillanatra megválhatott a gazdájától.

Tárgyalás közepén érkezett a hír, hogy a miniszterelnök rágalmozóját nagy ovációk közepette felmentették, mire a ház elnöke így szólt a darabont kapitányhoz:

— Dobja ki ezt az embert! — s a miniszterelnökre mutatott. — Hiszen ez egy bukott ember!

És a gyűlést gyorsan bezárta. A miniszterelnök hívei hátat fordítottak neki, sőt egy frissen báróított képviselő átadta a jobbkezét az egyik teremszolgának, hogy vigye gyorsan a puczerájba, mert a sebeseen távozó bukott miniszterelnök egy óvatlan pillanatban hátulról kezet fogott vele, hogy elmondhassa: még is volt valaki, aki a pártja nevében bucsukézsoritást végzett rajta.

A miniszterelnök kitelefonált a pályaudvarra, hogy készítsék elő a szalonkocsiját, mert megy Bécsbe. Amire visszaientek neki, hogy sajnálják, de elfogyott a szén, küldje be postán a lemondását. Nincs kocs!

Az utczán detektívek kísérték végig és esernyőkkel vették körül, mert a közönség nem akarta respektálni a miniszterelnök hátra függesztett táblát, hogy a villamosban a köpködés tilos.

Amint ment, mendegélt, szemben találkozott Blauval. Ez a Blau szokta szállítani a tízóraizsonnát a miniszterelnökségi hivatalnok uraknak.

Es a Blau, aki máskor már messziről „kezit csókolommal“, köszönt, ügyet sem vetett reá.

— Blau? Hát maga meg se ismeri a szegény embert? — kérdezte tőle indignáltan.

Blau végigmérte s így felelt:

— Mielőtt hozzám beszél, előbb mutatkozzék be — és a faképnél hagyta.

— Nagyon meg lehetek bukva, sóhajtott a bukkott ember és ment mendegélt. Utána Jeszenszky, Tisza s zindazok, kiknek napjuk leáldozott. Ment, mendegélt a fekete csunya karaván. Az emberek pedig fertőtlenítették az utakat, amelyeken elvonultak és sirva borultak egymás nyakába, amely alkalommal a rendőrség több zsebtolvajt tartóztatt le.

Fakir.

A Redl-ügy fejleményei.

— Folyik a vizsgálat. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 3.

A Redl-ügy szenzációi még nem apadtak el. A széleskörű vizsgálatot nagy tisztogatások követik az egész vonalon. A szétriasztott kőbanditákra a főzinkos pusztulása után is kérlelhetetlenül folyik a hajszja. A szomorú ügyvel kapcsolatban a következő újabb jelentéseket adjuk:

A krakói „Nowa Reforma“ jelenti jól értesült helyről, hogy Redl jövedelme a kémkedésből csak ötvenezer korona volt. A pénzt Redl mindig Varsóból kapta. Gyakran kért előleget, amelyet mindig egy bizalmi ember közvetítésével Bécsben fizettek ki neki. Mindig újabb és újabb árulásokra ösztönöztek, egyesek kihasználva anyagi zavarait, amelyek még régi eredetűek voltak. Azok a stratégiai információk, amelyekkel Redl szolgált, állítólag nagyszerűek voltak. Többi közt Redl egy pontosan kidolgozott jelentést is készített a hadügyminisztérium viszonyáról a galicziai lengyel ifjúsági szervezetekkel.

Bécsből megegyezik a Redl ezredes degradációját, hogy az öngyilkos ezredes a ráparancsolt halála előtt rangjáról lemondott. A császártól a tegnapi kiadott hivatalos jelentés foglalja magában, mely így hangzik:

„Május 25. Redl Alfréd, császári és királyi ezredes a vezérkarban, 49 éves, prágai lakos, elhalt az I. kerületben. Halála oka súlyos sebesülés.“

A Redl-féle árulási ügyben — berlini jelentés szerint — a német vezérkar ma a következő hivatalos jelentést adta ki:

A külföldi sajtóban elterjedt az a hír, hogy Redl osztrák-magyar vezérkari ezredes a német vezérkar féltékenyen őrzött titkait is elárulhatta. A viszony ugyan a szövetségi monarchiával a lehető legkedvezőbb s legszívesebb, de sohasem vezetett arra, hogy a két állam kölcsönösen kicserélte volna katonai titkait. Nyilvánvaló, hogy ezt a titkos anyagot még a vezérkar sem ismeri teljes egészében, mert az csak egyes nagyon magas állású személyiségeknek hozzáférhető, de semmiesetre sem juthat tudomására egy még oly barátságos idegen hatalom vezérkari tisztjének. Az sem igaz, hogy Redl ezredes a boszniai válság idején Berlinben járt és a német vezérkar főnökével tanácskozott. A legesélyesebb ok sincsen aggodalomra, hogy az osztrák tiszt által elkövetett kémkedés a német hadsereget is érintette.

A Redl-ügyet a német birodalmi sajtó is a legnagyobb felháborodással és izgalommal tárgyalja, a többek között a Frankfurter Zeitung a Redl-ügyről elmélkedve, a következőket írja:

De talán éppen ez a rettenetes eset fölkelti az illetékes tényezők és Ausztria-Magyarország között lakosságának a figyelmét, hogy ezekben a szép országokban a korrupciós jelenségeket ne vegyék oly nagyon is könnyen. Történetesen most folyik Magyarországon egy törvényszéki tárgyalás, mely a leghatározottabb bizonyítékokat szolgáltatja hogy egy nagyobb bank milliókat kitevő összegeket bocsátott a pártkassza, illetve a kormány rendelkezésére választások — még inkább korrupció céljaira. A legkülönösebb a dologban, hogy a vádak igazában már jóelőre senki sem kételkedett, a tények megváltozhatatlan dolognak tetszenek és a vádak napfényre derítését egyszerűen csak ellenléki érdeklődés folyó lépésnek tekintik. Ahol ilyen

laza felfogás uralkodik, ott természetesen gyöngébb egyéniségek lesipítása könnyen válik lehetővé, mint tiszta atmoszférájú országokban. A monarchiának voltaképp szerencsét kell kívánni, hogy a Redl-est az utolsó percében felfedeztetett és ezáltal a monarchia védelmi tervzete a még mindig konfliktusba jutható északi szomszédjával fentartható lesz, mindamellett az egész monarchia atmoszférájának megtisztítása a legutóbbi jelenségek után, teljes erővel munkába veendő.

Érdekes a Redl-ügyben egy prágai lapnak az elloboztatása is. A „Prager Tagblatt“ mult keddi esti lapja volt az, amely elsőnek megírta, hogy Redl ezredes öngyilkosságának mi volt a tulajdonképpen oka. A lapot azonban ezért a hírért a rendőrség elkobozta. Most ezt az elkobozó parancsot a bíróság megszüntette azzal az indoklással, hogy bár csak utóbb, de hivatalosan megállapították, hogy a lap híre igaz volt.

A Redl-ügyben az eddigi vizsgálat során összesen négy katonatisztet tartóztattak le: Horinka ulánushadnagyot, Redl barátját, nem annyira a kémkedések, mint inkább a homoszexuális ijelmek miatt, továbbá három katonatisztet, kiknek nevét nem mondják meg. A hadvezetőség körében azt hangoztatják, hogy ezek sem voltak Redl czinkostársai és letartóztatásuk azért történt, mert szolgálati viszonyuk következtében módjuk lett volna arra, hogy Redl dolgait ellenőrizzék. A bécsi és prágai helyőrségeken kívül még igen sok városban folyik a vizsgálat. Budapestén a rendőrségre idézték azokat a szolgálókat, akik Redl két évi budapesti szolgálata alatt nála voltak alkalmazva. Érdekes, hogy mióta a Redl-ügy kipattant, a rendőrség Bécsben és Prágában erősen ellenőrzi azokat a mulatóhelyeket, ahol tisztek szoktak megfordulni. Észrevehető, hogy a tisztek mostanában jóval kisebb számban látogatják ezeket a mulatókat. Megállapította a rendőrség azt is, hogy Redl öngyilkossága óta sok eltűnés történt Bécsből, melyekről nem lehet tudni, hogy ninosenek-e összefüggésben az ezredes árulásával. Két bécsi artistakávéházból legutóbb eltűnt néhány orosz énekesnő és tánczosnő. Ezeket is keresi most a rendőrség.

Redl ezredes ügye ma az osztrák képviselőházat is foglalkoztatta. Mint előre jeleztük is, a keresztényszociálista párt a képviselőház mai ülésén meginterpellálta Georgi honvédelmi minisztert a Redl-affér miatt. Különösen azt kérhőzták, hogy a hadügyminisztérium el akarta tussolni a dolgot és rosszalják interpellációjukban, hogy a hadvezetőség nem rendel el nyilvános tárgyalást, hanem arra unszolta a bűnös ezredes, hogy legyen öngyilkos.

A Militarische Rundschau értesülése szerint az osztrák képviselőházban a Redl-ügyben benyújtott interpellációra a Landwehr-miniszter csak akkor adhat majd választ, ha az ez ügyben megindított vizsgálat eléggé előhaladt, ami előreláthatólag néhány napon belül meg fog történni. A Redl-üggyel kapcsolatban a napisajtóban felmerült ama hír, mintha báró Hötzenorf Conrad vezérkari főnök, továbbá báró Giesl lovassági tábornok, prágai parancsnokló tábornok és néhány magas katonai méltóság lemondani kívánna, vagy már lemondott volna, — hiján van minden tényleges alapnak.

Prágából jelentik: Dr. Vorliczek hadbíró-örnagy és Meyersbach százados-hadbíró befejezte a Redl-ügy vizsgálatát. A bizonyítékok lesújtó jelentőségűek. Az egész anyagot lopecsételt ládákban Bécsbe szállították innen, mert a további eljárást ott folytatják. Bécsi jelentés szerint a prágai 8. hadtest vezérkari főnökévé a király Sallager Hermann vezérkari ezredes nevezte ki. Sallager ezredes eredetileg a pozsonyi 5. hadtest vezérkari főnökévé volt kizemelve, de Prágába kerül, miután váratlanul megüresedett a 8. hadtest vezérkari főnöksége.

AZ „EGYETÉRTÉS“
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonszáma 7-88.

A kiadóhivatal telefonszáma 7-06.

UJDONSÁGOK.

A magyarság a németek szemében.

— Saját levelezőnkől. —

Berlin, június 1.

Naponta végigjáróm Berlin legrégebb s egyzersmind leghosszabb utvonalát, a nyilegyenes, de ósdian szűk Friedrich-Strasset, melynek déli, a szép, de kevésbé németes nevű Belle-Alliance-Platzra torkoló részében még megmaradt ócska könyvkereskedések poros kirakataiban mindig a szemembe ötlenek a többé-kevésbé czigányos képű, de sokszor Vilmos császár-módra kikent és kifent bajszos fejfel címkekepezett könyvek a „Mikosch Witze“-k, „Mikosch Anekdoten“-ek és a „Der lustige Ungar“-ok. Ezek azok a könyvek, melyekből a berlini polgár bennünket magyarokat megismert. A bárdolatlan, ügyetlen és dőre Mikosch a magyar paraszt, kinek bécsi vig kalandjai olyan sok német olvasónak szereztek derült órát, ez a typus a Mikosch képviselte ösidőktől fogva Németországban a magyarságot. S most, hogy naponta elhaladok a nekem eleinte annyira kellemetlen könyvek előtt, egy rendkívül érdekes tünettel találkozom. A néhány év előtt még 4-5 Mk. értékű könyvek ára napról-napra alább száll, olyannyira, hogy sok helyen már husz Pfennigért vesztegetik. S mégsem veszik. Mi ennek az oka? Talán megunták már az izléstelen vicceket, melyek azelőtt a legintelligensebb németet szórakoztatták? Vagy mindenkinek van már egy Mikosch-a, hogy nem kell vásárolnia? Nem! Ennek a tünetnek oka egészen máshol keresendő.

A művelt nyugat elől elzárta Magyarország a legközelebbi multban végre letörte a Lajta-parti keményfalat, melynek rése immár szabadon mutatja Magyarországot, úgy ahogy van. Fiatal drámaíróink bebocsátást nyertek a legelőkelőbb német színpadokra, s most nemcsak hogy szívesen látják őket, hanem egyenesen huzzák magukhoz. Novelistáink elárasztották a nagy német világlapokat, muzsikusaink műveit hallgathatja immár a szentimentális Gretchen a Koncerthausok tizpfenniges automatáiból, s nem egy világhíres festőművésznők szerepel állandóan a legexkluzívabb tárlatokon, miközben egyikök a hatalmas német császár személyes barátságával dicsekedhetik. Nézzük most ennek az eredményét! Ugyebár valószínűtlenül hat most ezek után az otromba Mikosch arra a németre, ki végigtapsolja a magyar darabot, végighallgatja a magyar muzsikát, s — horribille-dietu! — ha a magyar festőművészt a rajongásig szeretett hatalmas császára oldalán látja, mint annak legmeghittőbb barátját. S ekkor így szól magában: „Az a buta Mikosch képes legyen ilyesmire? Itt valahol baj van!“ Vagy a Mikosch hamis, vagy pedig a magyar művész.“ — De minthogy az utóbbi állandóan szerepel, lassanként — nem kis ámulattal, — kénytelen a dőre Mikosch hamisítványának minősíteni, mert épen az ellenkezőjét tapasztalja és látja napról-napra. A lemtárba került Mikosch nem mulattatja már a művelt németet, sőt nem egyszer valóságos undort kelt benne. Csakhogy itt most még egy baj van. Az oly hirtelenül kultúrálnak minősített magyarság olyan váratlanul érte a Mikoschhoz szokott németeket, hogy ez az átmenet kissé hihetetlen. A Mikoschból szinte estéről reggelre egy modern, művelt nyugateurópai allűrökkel felruházott kulturember? Ez kissé tulgyorsan történt a természetes fejlődés procezzusának mellőzésével s így a német, ha már nem tartja Mikoschnak a magyart, szívesen — s eléggé érthetően — keni be valami speczifikus mázzal. Így született meg az új typus, mely már tőkletes nyugateurópai ember, de hol kétes foglalkozású világi, hol szerlemből élő, mint Budapestén hívják; s ha nő, akkor elegáns demimondaine, ki tulzárnyalta a sikkes franciaia kolléganőjét. Igen, ez a máz fedi jelenleg Berlinben a magyart s meg kell vallanunk — jogosan. Mert sehol sincsen annyi magyar szélhámos, mint Berlinben, kik kifogástalanul szabott ruhában

sétálnak a Kurfürstenbaum árnyas fái alatt, s sehol nincs annyi valóban szép és elegáns magyar demimondaine, mint itt, kik az Englisches Caféban szüresölik a jeges csokoládéjukat milliomos leányok szomszédságában. Mert a magyar szélhámós a legeglegánsabb cavalier comme il faut s a magyar demimondaine a legszebben öltözött, a párisi asszonyt is lefőző világhölgy. Ezt csak a magyarok tudják megtenni, a német nem ért hozzá, mert egyetlen, a francia pedig, ki bírja a szükséges kvalitásokat, ritkán indul Berlin felé.

Ez az új typos immár bevonult a köztudatba, az irodalomba s — a moziba. Csak néhány hét előtt láttam egy charlottenburgi moziban egy olyan darabot, melynek hőse egy ilyen magyar szélhámós s amit a kép felírása sem titkolt. A kintinő honfitársunk egyszerűen elcsábít egy ártatlan leánykát, aztán faképnél hagyja a porontyával s megindul azon az uton, mely a már fennebb említett magyar szélhámósok pályája, mignem szomorúan végzi sikereiben gazdag életét.

Egy nagy vidéki városban néztem végig Biró Lajos „Rablólovag“-ját, mikor a darab végén olyan ügyesen szaroló Kürthnek az erkölcsi rendről szóló prédikálása után, így szólott hozzám egy derék német szomszédom kivel már előbb ismerkedtem meg:

— Lásza ez szép, ez tetszik nekem

— A darab?

— Nem annyira a darab, mint inkább a hő.

Ez imponál nekem, mert olyan elegánsan teszi ezt, ahogy ezt csak magyar tudja megtenni.

Ime, a Mikosch utódja, mely azonban csak átmeneti typos. Hogy miért átmeneti, azt már fennebb fejtegettem. De bizonyos, hogy ez is elfogja hagyni a mostani mázát, hogy aztán végre úgy álljon a külföld előtt, mint amilyen. A természetesen fejlődés processzusa elég hamar fog oda-vezetni.

(n-h 1-c.)

NAPIREND: Naptár. Szerda, június 4. Róm. kath.: Kar. Ferenc hv. — Protestáns: Kerény. — Görög-orosz (május 12): Bazilisz. — Zsidó: Ijar 28. — A nap két reggel 4 óra 6 perczkor, nyugszik este 7 óra 50 perczkor. — A hold két reggel 3 óra 4 perczkor, nyugszik este 8 óra 6 perczkor. — Az Erzsébet királyné emlékmű pályatervének kiállítása a Múzeumban nyitva 9—6-ig, belépődíj 60 fillér. — **Múzeumok:** Nemzeti Múzeumban állattára nyitva 9—2-ig. — Erzsébet Múzeum nyitva 9—12-ig és 3—4-ig. — Ernst Múzeum (Nagymező-utca 8) nyitva 9—4-ig. — Gyermektanulmányi Múzeum nyitva 9—12-ig és 4—7-ig. — Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — Közlekedési Múzeum nyitva 9—12-ig és 2—6-ig. — Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — Tanszer Múzeum nyitva 3—7-ig. — M. kir. Kereskedelmi Múzeum külkereskedelmi, hírszolgálati és közszállítási osztálya nyitva 9—2-ig. vám- és tarifaszálya 3—6-ig, nyilvános szakkönyvtára 9—2-ig. — **Képtárak:** A Magyar Képzőművészek Egyesületének kiállítása a Nemzeti Szalonban nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 korona. — A Magyar Biedermeiernek kiállítása az Ernst Múzeumban (Nagymező-utca 8) nyitva 9—4-ig, belépődíj 1 korona. — A Nemzetközi Postimpreszionista kiállítás második csoportja a Művészházban (Szefflú-utca 4., a volt gróf Zichy-múzeumban) nyitva 10-től 6-ig, belépődíj 1 korona. — A gróf Pálffy-gyűjtemény a Szépművészeti Múzeumban nyitva fél 10-től fél 2-ig, belépődíj nincsen. — Állandó kiállítás a Könyves Kálmán szalonjában (Nagymező-utca 37—39) nyitva egész nap.

— **Időjárás.** Hazánkban az elmúlt 24 óra alatt az északi hegyvidékeken voltak nagyobb zivataros esők (Tiszolc 23, Zólyom 23, Perbenyik 28, Rozsnyó 24, Fenyvesvölgy 53, Nagyberesna 26). Kisebb eső esett még Erdélyben, még szörványosan a Dunántúlon. A hőmérséklet lényegtelenül változott és napi átlaga a normális fölé maradt, a maximum Eszéken 35 C fok, a minimum Botfalun 11 C fok. — **Prognózis a következő 24 órára:** Az időjárásban változás nem várható. (Sürgöny-prog.: Változás nem várható.)

— **Összeesküvés a csár ellen.** A pétérvári „Ruszkija Vjedomosztii“ című lap értesülése szerint Alexandrovsk közelében, a déli vasutak egyik vonalán, amelyen a csár Krimjába fog utazni, a töltés alatt robbanó aknát találtak, amelylyel nyilván merényletet készítettek elő a csár vonata ellen. A déli vasut vonalait mentén fekvő munkáskölnökben ennélfogva mindenütt házkutatást tartottak és sok gyanús embert letartóztattak. A jekaterrinoszlávi ohranafőnök vezetése mellett most átvizsgálják az egész vonalat és a gyanús helyeken ásatásokat rendeznek, hogy az esetleges már elhelyezett aknákra megsemmisítsék.

— **A bajor régensherceg Bécsben.** Bécsből jelentik: Ma délután fél 6 órakor Lajos bajor régensherceg, Mária Terézia hercegnővel Bécsbe érkezett. A nyugati pályaudvaron a fogadásra megjelentek báró Frey követségi tanácsos, Bienerth helytartó és más hivatalos személyiségek. Kivonult a 39. gyalogezred diszszáza is. Kevésbé négy óra után megérkeztek Mária Annunziata főhercegnéasszony, Ferencz Ferdinánd, Lipót Szalvátor, József, Károly Albrecht, Jenő és Frigyes főhercegek. Fél 6 felé a közönség lelkes hoch-kiáltásai jelentették az uralkodó érkezését. A király bajor tábornoki egyenruhában érkezett gróf Paar főhadsegér kíséretében. A király a diszszáza előtt ellépett, majd a megjelent személyiségekkel beszélgetett a vonat érkezéséig. A vendég régenshercegi pár már a kocsis ablakából üdvözölte a királyt, aki a kocsis feljáromához lépett és segített a hercegnőnek a leszállásnál. Kezet csókolta a hercegnőnek majd szívélyesen üdvözölte a regensherceget, akivel Tuvher báró bajor követ, valamint a diszszáza, akik a vendégek elé utaztak is ideérkeztek. A regensherceg ezután az uralkodóház tagjait üdvözölte, majd a király oldalán ellépett a diszszáza előtt és a fogadtatásra megjelent bajor kolonia tagjainak üdvözlését fogadta. A megjelent előkelőségek és kiséretük bemutatása után rövid cerele volt, mire a király Mária Terézia hercegnőnek, a regensherceg Mária Annunziata főhercegnőnek a karján nyújtotta és a főhercegnőnek valamint a megjelent előkelőségek kíséretében az udvari várótermen keresztül elhagyták a pályaudvart. A pályaudvar előtt egybegyűlt nagyszámú tömeg lelkes hoch-kiáltásokkal üdvözölte a királyt és vendégeit. A király és a regensherceg nyitott udvari kocsiban foglaltak helyet. A következő kocsiban Mária Terézia és Mária Annunziata hercegnők ültek, majd a többi udvari kocsin következtek a többi személyiségek. A Burg külső kapuja előtt a bajor színekkel szépen díszített tereg volt fentartva a városi képviselő részére. — Bécsből táviratozzák: Lajos régensherceg személyesen adta át gróf Berchtold külügyminiszternek a Hubertus rendjelet, gróf Paar főhadsegédnek pedig értékes keretű arczképét. — Bécsből táviratozzák: A bajor régenshercegi párt a Burghan udvari főméltóságok fogadták. A király vendégeit a részükre fentartott lakosztályokba kísérték, ahol a főhercegnők és Zsófia höhenbergi hercegnő várták a vendégeket, akiket a király mutatott be a bajor fenséges párnak. A vendégek ezután a legfőbb méltóságokat fogadták, közöttük a közös minisztereket, Stürgkh grófot és az osztrák minisztereket, a magyar kormány tagjai közül pedig Josipovich és Hazai minisztereket. Este udvari ebéd volt, amelyen a király a bajor régenshercegi pár, az uralkodóház tagjai és hohengerbi Zsófia hercegnő vettek részt.

— **A Budapesti Ujságírók Egyesületének Belegyűlése** ma délután fél 4 órakor tartotta meg az évi rendes közgyűlését Singer Zsigmond főrendiházi tag elnöklésével, aki a jegyzőkönyv vezetésére Hegedűs Gyula és B. Virágh Géza tagokat kérte fel. A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette az évi jelentést s a számadásokat és megadta a felmentvényt. Ezután az igazgatóság tagjaiul egyhangulag és közfelkiáltással három évre megválasztották Bakonyi Miksa, Benedek Árpád, Deutsch Antal, Eötvös Leó, Gerő Ödön, Haesák Géza, Katona Béla, dr. Lukács Gusztáv, Jenő, Mandovszky Richard, Roóz Rezső, Sárkány Béla és Singer Zsigmond eddigi igazgatósági tagokat.

— **Lengyel egyetemi hallgatók Budapesten.** A bécsi főiskolai és egyetemi hallgatók, mint már megírtuk, tanulmányra jöttek a fővárosba. Az egyetemi hallgatóknak egy része ma reggel utazott el, egy része pedig még egy napig Budapesten időzik. A vendégek ma megtekintették az állatkertet, majd a királyi Kuriát és az országházat, valamint a Nemzeti Múzeumot. Ebéd után fölkeresték gróf Stawnyiczky Lászlót, aki vendégül látta a társaságot, majd felmentek a Gellért-hegyre, hogy élvezzék a főváros fekvését. A vendégek holnap reggel utaznak vissza Bécsbe.

— **A fiumei esodaállat.** A fiumei tengerészeti hatóság biológiai állomásának látnivalói érdekes természeti ritkasággal szaporodtak. Garády Viktor tanár, az állomás vezetője, néhány nappal ezelőtt egy óriási fehér homárt fogott a kvarnerói Morlacea-csatornában, ahol az egyik hatósági gőzzel tengerfenékkutatást végzett. A ritka állatnak, amely tele van petékkel, sok szemlélője akadt és a triszti, meg a rivignói biológiai állomások vezetői is Fiumében jártak az albino tulajdonság e ritka esetének a tanulmányozására.

— **Kiadók nemzetközi kongresszusa.** Ma délután az egyes szakosztályok ülészek. Az ülés előtt a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, valamint a m. kir. Opera igazgatóságához táviratokat menesztettek, melyben a tegnapi díszelőadásról mondottak köszönetet. Az első bizottság folytatta a tegnapi délután megkezdett tárgyalásait az ex-kölstelen irodalom terjesztésének megakadályozásáról. A javaslat értelmében behatós intézkedések teendők úgy a kormányok, mint a könyvkiadó testülete által a pornográfia ellen. Ezután a fénykép szerzői jogok védelmére tartott előadást A Seemann (Lipscse). Ugyanerről a tárgyról tartott előadást D. A. Longuet (Páris). A következő tárgya: A kinematográfia és a kiadók érdekei. E tárgyról F. Foa (Milánó) tartott előadást. A kinematográfia és a kiadók érdekei, valamint „A fonográf és a kiadók érdekei“ czímen M. Leclerc (Páris) tartott előadást. A C) bizottságban Méri Béla elnökölt. A zenekiadók érdekeinek nemzetközi szabályozásáról beszéltek. Előadók voltak dr. Volkmann és Ceschina (Milánó). Hozzászóltak Clausetti (Ricordi cég), Jespersen (Kopenhága), Capra (Turin), Weinberger József (Bécs) és dr. Astor. Ugyancsak délelőtt ülészek a B) szakosztály Henrik Taucher (Bécs) elnöke alatt. Előadó Carl Junker volt, aki a nyomtatványok postai ajánlási díjának mérsékléséről értekezett. Ehez a tárgyhöz hozzászólt Bailly Balliere Henri (Madríd). Ugyancsak erről a tárgyról tartott előadást Hans Feller (Karlsbad), Heinemann William a könyvkereskedők engedményének egységesítéséről tartott előadást és nyújtott be határozati javaslatot. Az A) bizottság délután folytatta ülését Benkő elnöke alatt. B. A. Longuet (Páris) és F. Foa (Milánó) előadása után hosszabban beszélt M. Seemann, majd Barbéra. Ezután az elnöki széklet Ranschburg Viktor vette át. L. Volkmann (Leipzig) a nemzetközi kiadói múzeum alakításáról értekezett. A következő előadó K. Siegmund (Berlin) tartotta meg ezután előadását a következő czímen: A kiadók érdekei a nemzeti könyvtárak létesítésénél és fentartásánál. Majd Löblowitz Zsigmond terjesztett előindítványt, amelyben kulturház felállítását tervezik. — Este 8 órakor a Vigadó nagytermében innepi lakoma volt. olnap a kongresszus tagjai kirándulnak Visegrádra, délután öt órakor pedig Győzella-telepre. — A Nemzetközi Kiadók kongresszusának tagjai tiszteletére a budapesti Lippótvárosi Kaszinó nyári helyiségében (a Városligeti Fasor 38-ik száma alatt) június 5-én, csütörtökön este fél 9 órakor fogadó-est lesz, amelyen a tagok családjaikkal együtt részt vesznek. A Kaszinó igazgatósága a külföldi vendégeken kívül meghívta a közélet ama kiváltságosait, akik a kongresszus ügyeivel kapcsolatban állanak. A Kaszinó nyári helyiségében ezen a napon csakis a 10 koronáért megváltandó jeggyel lehet belépni. Megjelenés estélyi öltözékben.

— **Gróf Sternberg és a néger táncos.** Bécsben kellemtelen kalandja támadt a hírhedt és Magyarországon is ismert nevű gróf Sternberg Ádalbert volt képviselőnek. Tegnapelőtt este a Wenedig in Wien Moulin Rouge helyiségében egyedül ült egy asztalnál, mikor hozzáugrott egy néger táncos és boxerével többször arczába döfött. A grófnál nem volt fegyver, de még bot sem és csak öklével védekezett. Hasbalökte a néger táncost, aki hátratántorodott, a közönség aztán Sternberg védelmére sietett. Azt beszélik, hogy a néger táncos feltékenykedett a grófra.

— **Román jeremiáda.** Brassóból jelentik: A Magyar Mérnökegyesület szinajai kirándulását, mely a magyar és román mérnökegyesületek melege összebarátkozását eredményezte, rossz néven veszi a sovinszta romániai kulturliaga. A liga tegnap este tartott üléséből Jorga és Bogdan Duica elnök aláírásával táviratot küldött a romániai mérnökegyesületnek, melyben azt mondják, hogy nem lehet barátságos viszony még tudományos téren sem a románok és azon nép fiai között, mely nép elnyomja a román testvéreket és azoknak kulturális és tudományos eszközeit. Végül azzal fejezik be a táviratot, hogy a román egyesületek kulturlijája elítéli a románoknak a magyarokkal való barátkozását, amely abban nyilvánult meg, hogy delegátusokat küldtek Brassóba és Szinajába, ünnepelték a magyar mérnököket.

— **Öngyilkos huszárörmester.** Szabadkáról jelentik: Péter Pál huszárörmester ma délelőtt eddig még ismeretlen okból karabélyával a katonakórházban föbelötte magát és meghalt.

— **Adomány a katonák családjainak.** Szatmárnémetiből jelentik: A pénzügyminiszter ezer koronát küldött, hogy ezt az összeget a visszatartott katonák családjainak segélyezésére fordítsák. A tanács ezt az összeget 45 család között osztotta szét.

— Rémregény egy befalazott leányról. A barcelonai rendőrségen egy kőműves rémregénybe illő, szenzációs följelentést tett. Elmondta, hogy a külvárosban levő lakásán két igen finoman öltözött ur kereste föl. Megkérdezték, ráérne-e azonnal kijavítani egy dűledező falat. Igen nagy összeget ígértek neki, ha azonnal velük jön. Ő tehát fogta a szerszámait és megindult a két úrral. Az uton egyszerre kísérői rárohantak, bekötötték a szemét és egy kővel álló automobilba emelték. Ott azzal fenyegették, hogy ha segítségért merészel kiáltani, agyonlövik. Érezte is homlokán a revolver csövét. Az autó csak két órai robogás után állott meg. A kőműves szeméről levették a kötést. Egy ház előtt álltak. A két ur bevitt, revolvert szegzett rá és ugy kénszerítették, hogy egy fülkét befalazzon, amelyben a kőműves egy gyönyörű fiatal leányt látott. A szerencsétlen teremtés össze volt kötözve, szája is be volt tömve. Kétségbeesve nézett a kőművesre, aki a revolverosövek fenyegető csillogása közben be is falazta a fülkét. Ekkor pénzt adtak neki, megint bekötötték a szemét és az autó ismét elindult. Mikor kiszálltak, ugyanazon a helyen találta magát, ahonnan az autó elindult volt. Az idegenek elrobogtak, ő pedig futva sietett a rendőrségre, ahol elmondta az egész esetet. A rendőrség most két órányi körben keresi a titokzatos házat.

— Inzultált szerkesztő. Egy volt biztosítási ügynök csunya módon inzultált egy újságíró. *Stauchich* Béla, az újpesti ellenzéki újság szerkesztője pár nappal ezelőtt megírta lapjában, hogy *Aczél* Károly volt biztosítási ügynök cselédje véresen szaladt a rendőrségre. A rendőrtisztviselőnek elpanaszolta, hogy a gazdája szerelmi ajándékokkal üldözte és mivel nem engedett neki, véresre verte. A cikket tárgyilagosan írta meg, minden tendencia nélkül, csak a tiszta igazságot, tárta föl. A szerkesztő ma délután a *Bur* villamoson utazott és újságot olvasott. Az ügynök hátulról hozzá lopódzott és fejbe vágta. A szerkesztő felugrott, leterpette támadóját és erősen megverte. A közönség a hírlapíró mellé állott és az ügynököt majd inzultálták. Valahonnan előkerült az 1897-es számú rendőr is, aki szétválasztotta a feleket. A rendőrség megindította az eljárást.

— A nagylaki kendergyár leégett. Makói jelentés szerint *Nagylak*on óriási tüzvész pusztított a tegnap délutáni órákban. A nagylaki kendergyár egyik fából készült szerszámajátja gyuladt ki és a tűz rendkívül gyorsan terjedt. A tüzlőtség is csak későn érkezhett, mert a gyár messzire van a községtől. A lángok átharapították a kenderraktárba és a felhalmozott nyerskenderkazlakba átesaptak a fedett kenderraktárakra is, amelyek este nyolcz óraker még mindig égtek. Az esti órákban hívták a makói tüzlőtséget, de menteni alig lehet valamit. A kár eddig, az elpusztult gépek, épületek, a kész- és nyersárubban meghaladja a *negyed millió* koronát. A tűz keletkezésének oka még ismeretlen. Azt hiszik, hogy a tüzet *valamelyik munkás vigyázatlansága okozta.*

— Tengerészek szabadságolása. Pólából jelentik: Május 31-én czerelték le és mentek szabadságra az 1906. és 1907. évi korosztálybeli tengerészpartalékosok. Zeneszóval kísérték őket a hajók állomásáig és a vasútállomásra.

— Nagy sztrájk Angliában. Londoni jelentés szerint az angol hajóépítő munkások körében erős sztrájkmozgalom mutatkozik. Az utóbbi években az angol hajóépítő ipar az eddiginél is sokkal nagyobb fellendülésnek indult és jelenleg is 500.000 tonna hajómegrendelés van a hajóépítő műhelyeknél. Három éven belül háromszor sikerült bővebbé szerezniük a munkásoknak, most azonban újból bérjavítást követelnek, amit a vállalkozók nem akarnak megadni. Több mint 110.000 hajóépítő munkás sztrájkjal fenyegetőzik és ha kiitt a sztrájk még más hajóépítéssel kapcsolatos iparágakban 400.000 embernek kell beszüntetnie a munkát.

— A Tisza áradása. Máramaroszigeti jelentés szerint a Tisza és mellékfolyói, a hosszas esőzés következtében *megáradtak*. A víz Máramaros-sziget felső részén *előntötte a szántóföldeket*. A Tisza ezenkívül *Técső* és *Visk* határában okozott nagy károkat.

— Házasság. Schöller Rezső, a Magyar Földhivatalintézet tisztviselője, e hó 3-án az V. kerületi anyakönyvi hivatalban házasságot kötött *Soross* Leonával. *Soross* Imre hírlapíró leányával. Tanúk voltak: *Márkus* Miksa udvari tanácsos, a Budapesti újságírók egyesületének elnöke és *Purjesz* Lajos, annak titkára.

Felsővattai *Wattay-Pelbárt* Miklós nagybirtokos folyó hó 7-én dében fél 1 óraker tartja esküvőjét a Kálvária ev. ref. templomban Thomkaházi és falkusfai *Thomka* Emil muzsikai tanácsos és neje, szamosújvári *Daniel* Margit leányával, *Falcsácz*...

— Véres botrány egy végrehajtáson. Gödöllőn történt, hogy *Dinjár* János gödöllői vendéglőjét hetek előtt zár alá helyezték. A törvényszék zárgondnok dr. *Horváth* Károly ügyvédjelöltet nevezte ki. A zárgondnok lefoglaltatta a pince és a jégverem összes italait. Ma a zárgondnok és a végrehajtó megjelentek a pincében és konstataáltak, hogy az összes italok eltűntek. Mikor a zárgondnok figyelmeztette a vendéglőst ennek a következményeire, *Dinjár* ráchant dr. *Horváthra*. A dühös embert ekkor sikerült ártalmatlanná tenni. Az incidens után tovább akartak foglalni. A végrehajtó lefoglalt többek között egy kazettát, amelyben ékszer tárgyak voltak. *Dinjárné torkenragadta a végrehajtót* s kikapta kezéből a kazettát, a vendéglős viszont *vasbotjával olyan ütött dr. Horváth Károly fejére, hogy ezt menten előntötte a vér.* A szerencsétlen ügyvédjelöltet koponyarepedésével lakására szállították.

— A Ganz-gyár károsodása Kairóban. Világhírű iparvállalatunknak, a Ganz-gyárnak kairói legnagyobb raktárában eddig még ismeretlen okokból 29-ére viradó éjjel tűz ütött ki, mely az összes raktárhelyiségeket s az azokban felhalmozott anyagot ugyszólván teljesen tönkretette. Kairói jelentés szerint este 11 óra tájban ütött ki a tüzvész, mely a nagy hőség és szárazság következtében a nagyobbrészt fából épített raktárhelyiségekben rendkívül gyorsan terjedt. Az elhamvadt gerendatetőzet ropogva szakadt be s lezuhantak róla a súlyos ivlámpák. A gépek legnagyobb része *saz érelkes anyag hasznavehetlenné vált.* A lángok bevilágították az egész városrészt. A pompásan felszerelt tüzlőtséget *Black* kapitány vezetésével valósággal remekmunkát végzett s dacára a szinte fékezhetetlen erővel terjedő lángoknak, sikerült a tüzet lokalizálni. A Ganz-gyárnak Kairóban ez volt a legnagyobb raktára. Közel a *Soliman* Pasa-utéhoz, a Ganz vilamosági r.-t. itteni irodájának szomszédságában. A tűznél jelen volt a vállalatnak csaknem egész tisztikara, kik szintén igyekeztek résztvenni az oltási munkálatokban.

— Muzsikaszóval a halálba. Debreczenben egy fiatalember muzsikaszóval ment a *malába*. *Koncz* István géplakatos reménytelenül szeretett egy urileányt, akinek ablaka alatt az éjjel zenét adott és azután föbelőtte magát és meghalt.

— Dolgoznak a pénzhamisítók. A rendőrség ismét leleplezett egy pénzhamisító bandát. Tegnap délután *Erszékfalván* két gyermek felkereste a *Kossuth* Lajos-terem posztoló rendőrt és átadtak neki tizenhat darab hamisított huszfőllérést. Elmondották, hogy a Templom-utca 3. számú ház előtt játszottak és közben a földet ásták, kikapták a huszfőlléréseket. A rendőrség nyomozott és a gyamu *Bedő* Lajos hamisítókét éves rovtól multi napszámú ellen irányult, aki közös háztartásban él *Schwarz* *Ágoston* Rózával. *Bedő* már februárban forgalomba hozott ugyanilyen hamisítványokat, de akkor azt mendotta, hogy a pénzt ő is valahol fizetés közben kapta. Most újból vállatni keztek és *Bedő* beismerte, hogy kedvesével együtt hamisította a huszfőlléréseket. A rendőrség őt is, kedvesét is letartóztatta.

— Az iszákos patikus vége. A sopronvidéki *Enese* faluban tragikus körülmények között lett öngyilkossá tegnap *Nicolescu* *Miltiades* gyógyszerész. A patikust *holtan találták* kerijében, kezében egy kis *halálfejes üvegcset szorongatott*, amelyben mérget volt. *Nicolescu* azért kereste a halált, mert nem volt elég energiája védekezni gyilkos szenvodélye, az *alkohól* ellen. Akkor is mámoros volt a szesztől, mikor a mérget kiitta. Gyógyszertárát, amely kitűnően jövedelmezett, az utóbbi időben teljesen elhanyagolta.

— A gyorsforraló áldozatai. A legmeggrázóbb spirítusztragédiák egyike történt *Dombóváron*. És előidézte megint csak a gyorsforraló, gyűszűbe döntve két családot. *Klijer* József és *Ogriscsik* *Cirillné* mozdonyvezetők feleségei, szomszédasszonyok vacsorát főztek. *Ogriscsikné* rántottát készített a gyorsforralón s *Klijernétől* kért kölcsön spirítuszt. A szomszédasszony áthozta az egész négyliteres kannát s mikor a *forralót meggyújtották*, a láng átesapott a mellette levő kannába is. Az edény felrobbant, az égő szesz befröcsesentette a nőket, meggyújtotta a ruhájukat. *Klijerné* másfél éves gyermekét s megkezdődött az irtózatos küzdelem az oltásra s a menekülésre. Az anya előbb a gyermekére gondolt, de hiába volt minden kísérlete és végül iszonyuan összeégetek mindannyian. Az első segítség után az áldozatokat bevitték *Kaposvárra* a vonaton, de a *másfél éves leányka már ulkőben meghalt*. *Klijer* Józsefné a kórházban meghalt, *Ogriscsikné* állapota is reménytelen. Csak egy tizenégy napos escesemőnek nem lett semmi baja, pedig szintén ott volt a katasztrófánál.

— Automobiltól elgázolt milliomos leány. Egy híres bácskai szépséget, *Deutsch* *Ellát*, *Deutsch* *Hermann* milliomos zentai nagybirtokos leányát ma reggel súlyos automobilbaleset érte Zenta mellett, a csókai országúton. Egy automobil rohant el a milliomos-lány hirtője mellett. A leány ijedtében kiugrott a kocsiból s ekkor az autó alá került, amely keresztülgázolt rajta. *Deutsch* *Ellának* az autó összeroncsolta a lábait. Azonnal felhozták Budapestre a *Herczel*-szanatóriumba, ahol az egyik lábát amputálni fogják. Zentai jelentés szerint *Deutsch* *Ella* ma reggel kikocsizott nővérével, *Reuter* *Gyula* szabadkai bankigazgató feleségével az uradalomba. A csókai *Lederer*-tanya mellett hajtottak el kocsijukkal, amikor a poros országúton a hirtő szembetalálkozott egy rohanó automobilbal, amely, ugy látszott, már nem fogja kikerülni a kocsit és egyenesen belerohan. A kocsi főkentartotta a vadul ágaskodó lovakat, *Deutsch* *Ella* azonban tartott a katasztrófától és hirtelen elhatározással kiugrott a kocsiából. Ebben a pillanatban száguldott el a kocsit mellett az autó. Közvetlenül a hirtő mellett suhant el és keresztülgázolt a leányon, aki éppen eléje ugrott. Az autó azután megállás nélkül robogott tovább, *Deutsch* *Ella* pedig törött tagokkal, összeroncsolt lábakkal maradt fekvő az országút porában. Az elmenekült autó után nyomoz a csendőrség.

— Jégeső. Vácziól jelentik: *Kosd*, *Alsópetény* és *Keszeg* községek határában husz percig tartó, galambtojás nagyságu jégeső esett, mely a vetésekben igen nagy kárt tett. Biztosítva semmi sem volt és a földművelők kára igen nagy, mert gyümölcsösük a tavasszal elfagyott.

— Az ital. Az alkohol ismét nagy botrányt okozott. *Petrovski* *Mihály* huszonégy éves tehertökösi tegnap este a *Bécsi*-uton felügyelőt nélkül hagyta a kocsiját, azután bement a kórosmába. Amikor a rendőrkérdőre vonta, *Petrovski* megtámadta a rendőrt és fejtegetta. A közönség sietett a rendőrt segítségére és sikerült is kiszabadítani a dühöngő kocsit kezéből. *Petrovskit* megkötözték és a rendőrt be akarta kísérni a III. kerületi kapitányságra. Utközben *Petrovski* *Iszák*-tai botokkal, fűtykősekkel felfegyverkezve megrohanták a rendőrt. Ez végül revolvert rántott elő és többször a levegőbe lött. A lövések zajára rendőrök siettek elő és a támadók közül négyet, *Uj* *József* borbélyt, *Wippenhauer* *János*, *Baumann* *József* és *Mankecz* *Kázmér* napszámcsokot elfogták és letartóztatták.

— Óriási víztölesér. *Pamplónai* jelentés szerint egy óriási víztölesér *Alicondában* és *Arrondeban* katasztrófális pusztításokat okozott. Igen sok ház beomlott, nagyon sokan életüket vesztették el. Eddig *négy holttestet* találtak.

— A vizimalom-kerekek halottja. *Siófokról* jelentik, hogy a kotori molnárok a malom kerekei között *egy elegánsan öltözött urileány holttestére* akadtak. A fiatal leányon semmiféle erőszak nyomai nem látszóttak és pénze és ékszeri is megvoltak. Az esetet bejelentették a csendőrségen, amely nyomozást indított. Eddig azonban csak annyit tudtak megállapítani, hogy a közelmúlt napokban a községben látták az urileányt és már akkor feltűnt, hogy ezáltalánul bolyong.

— Öngyilkos szolgabíró. *Miskolcziól* jelentik, hogy a *Budapesti* *Miskolcra* érkező vonat egyik első osztályú fülkéjében agyonlőtte magát dr. *Gorda* *Gusztáv* kisvárdai szolgabíró. Tettét gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el.

— Nagy zivatar *Lőcsén*. *Lőcsé*, a nevezetes szépségségi város felett a száraz és szeles napok után tegnap este hatalmas zivatar vonult át. A zivatar erősen megrongálta a villamos vezetékot, a telefon és táviróhuzalokat, azonban igen jó hatással volt a szántóföldekre.

— Vonatösszeütközés. *Ischlból* jelentik: Ma reggel hat óraker *Aussee* állomáson vasúti szerencsétlenség történt. Egy tehervonat teljes gőzzel belerohant egy tolató-vonatba. Mindkét gép kisiklott. *Kilencz* vasúti munkás megsebesült, köztük négy súlyosan.

— Két betörő. A rendőrség ma két veszedelmes betörőt tartóztatott le. *Aussee* *József* huszenhét éves és *Názi* *József* harminczhárom éves rovtóttu csavargót teték ártalmatlanná. Özvegy *Doktor* *Lászlóné* *Albert*-né kórosmájából sonkát, szalámit és pezsgőt, a *Hidegkuti*-uton levő *Holzspach*-féle vendéglőből sonkát és pezsgőt, *Győrön* a *Farkas*-féle trafikából több száz koronát érő szivart, cigarettát és dohánvt loptak. A pezsgőt és élelmiszert eladták *Bueski* *Pál* *Bástya*-utca 11. szám alatt lakó *Lávésnak*, a szivart és cigarettát *Abner* *József*-nek, a *Veres* *Pálné*-utczában levő *Csarnok*-szállóba tulajdonosának. A rendőrség az orgázdák ellen is megindította az eljárást.

— Öngyilkosság a virágkorzón. *Bécsben* tegnap este hét óraker a virágkorzó alatt egy fiatal leány revolverrel mellbelőtte magát. Megállapították, hogy *Palmer* *Elza* hivatalnokné az életunt. Kórházba vitték.

— Csendélet a Vágóhid-utcában. A Vágóhid-utcában ma hajnalban eszméletlen állapotban akadtak rá Tóth Péter 15 esztendő munkásfura. A melle várzott. A mentők eszméletre térítették és bevitték az István-kórházba, ahol a rendőrség kihallgatta. A fiu elmondotta, hogy az éjszaka hazafelé ment és a Vágóhid-utcában egyszerre lővés dördült el, a golyó mellén találta és összecsett. Nem látta, hogy ki lőtt. A rendőrség nyomozza a lövöldözőt.

— Rablótámadás. Az éjszaka Erdei Sándor földmivest és Szabó László napszámost Ujpesten megtámadták, fejbeverték, földreperítették és kikutatták a zsebet, de csak az ezüstóráját vitték el. A dulakodás zajára rendőr sietett elő, mire az utonállók megfutamodtak. A rendőr üldözte őket és hármat közülük el is fogott. Ezek: Jeszenszki Ágoston huszonhárom éves, Szabó Ferenc huszonhat éves és Horváth István harminzhárom éves asztalossegédek. A rendőrség letartóztatta őket.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Az új Nemzeti Színház.

— Pogány és Tőry megbízást kaptak. —

Budapest, június 3.

Az új Nemzeti Színház sokat vajdó kérdése, mely már esztendőök óta izgatja a művelt magyar közönséget, most végre elérkezett utolsó állomásához. Dr. Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter ma döntött a Nemzeti Színház ügyében. A kivitelre elfogadta Pogány Móríc és Tőry Emil pályatervét s megbízta őket az új Nemzeti Színház fölépítésével. Lehet, hogy merültek fel ellenvélemények az építkezés ellen, de viszont mindenki örömmel kell, hogy fogadja azt a döntést, mely az építkezés vezetésével Pogány és Tőryt bizza meg.

Az első eszmei pályázat, melyet a Nemzeti Színháznak a Népszínházba való átköltözködése alkalmával íratott ki, eldöntötte, hogy a megoldásnak olyannak kell lennie, amely a színház homlokzatát nem a Rákóczi-ut és Múzeum-körut sarkára helyezi, hanem a Múzeum-körut vonalába viszi. Ennek a megállapodásnak a figyelembevételével történt azután a tervpályázat az új Nemzeti Színházra. Ez év január 18-án döntött a zsüri a pályatervet fölélt. Sajátosképpen a külföldi jurorok véleményével is ellentétben, Medgyaszay István terve nyerte az első díjat, noha ez a sarkon helyezte el a főbejáratot. A második díjat Balint és Jámber kapták, a harmadikat Pogány és Tőry, a negyediket pedig Lajta Béla terve nyerte el.

A juri azonban az első pályázat után nem akarta, vagy nem merete egyik építész sem megbízni és a négy első díjat nyert építész között újabb pályázatot hirdetett. Április 25-én járt le ennek a szűkebb pályázatnak a határideje és az első pályázaton díjazott művészek mindnyájan részt vettek azon. Gróf Zichy János, akkori kultuszminiszter határozata szerint a zsüri véleményező szakbizottsággá lett s nem ez döntött a pályatervet sorsa fölélt. A közönség felülbírálása alkalmával, most már egészen kiesett a versenytől Medgyaszay István és még inkább kiemelkedett Pogány és Tőry terve, amely nagyjában ugyanaz maradt, mint az első pályázaton, de megtisztulva a bírálók kifogásain. — Fontos erénye épületüknek, hogy minden pályázónál sikeresebben gondoskodtak a nézőtér gyors kiürítéséről, ami egy színháznál végtelenül fontos kellék. A nézőtér architektonikus kiképzése teljesen megfelelő és a színpadi rész kiképzése is mindenben megfelel a technikai és művészeti követelményeknek.

Ezek a kvalitások azután győzték a miniszternél is, ki most Pogány és Tőryt bizza meg. Az új Nemzeti Színház sorsa ezzel eljutott abba a stádiumba, amikor már csak a tervező művészek áll, hogy valóban nagyszerű középületet nyerjen Budapesten és a nemzet. Ebben pedig nem is lehet kétség. Pogány és Tőry művészete a kivitelben is olyan kiváló, mint a tervezésben. 1916-ra kell elfészülnie az új Nemzeti Színháznak és költségei körülbelül négymillió koronát vesznek majd igénybe. Ezt az összeget azonban nem szabad sajnálnunk, ha a magyar kultúra díszes palotájáról van szó, mely egyrészt a terv, másrészt a tervező művészek komolysága révén felépítésében is teljesen biztosítva van.

A kulisszák világából.

— Színházi csevegés. —

(A históriás „János vitéz.”)

Kemény legénynek bizonyult a „János vitéz”, nem hiába, hogy Petőfi volt a költője és Fedák Sári a személyesítője. Már magában véve az is hősi cselekedet volt, derekasan megbirkózott a leg-sikeresebb magyar darabbal, „Az ember tragédiája”-val. Amikor a Kacsóh Pongrácz daljátékát a Király Színházban bemutatták, a Nemzetiben a Madách remekének 200-dik előadását jubilálták és ma „Az ember tragédiája” 300-ik előadása küszöbén — a „János vitéz” a 400-ikhoz jutott el. Már most nagyon kíváncsian várjuk, hogy mivé fog fejlődni a két diadalmas darab páros viaskodása.

De ez még semmi ahhoz a politikai jelentőséghez képest, melyet Kukoricza Jancsi magának kivívott. Minden kimagasló előadása összecsett egy-egy nevezetes politikai eseményvel.

A „János vitéz” bemutatása napján, 1904. november 18-án volt a képviselőházban, a következőkben annyira emlékezetes zsebkendőbologtatás.

Az első jubileumát, vagyis a 25. előadását feledhetlenné tette, hogy az nap — 1904. december 13-án az ellenzék kiverte a darabontokat a képviselőház ülésterméből.

1906. február 19-én nagyszerű ünnepi estje volt a Király-színháznak: 300adszor játszották a „János vitéz”-t. Épen az nap, amikor Fabricius ezredes vezetésével katonaság hatolt be az ország házába.

Azóta is sok víz folyt le a Dunán. Sok szomorú napja volt a magyar törvényhozás napjának, „János vitéz” ez idő alatt is megállta a helyét és legujabban Bécsben hozott dicsőséget a magyarságra, s a nagyszerű Zsazsa ma fogja négyszázszor elénekelné:

„Én vagyok a Kukoricza, Kukoricza Jancsi...”

Mint egy harci riadó, mint egy diadalmi dal, mint egy új néphimnusz fog ez a gyönyörű nótá hatni azon a napon, amikor Magyarország legpártatlanabb bírósága Déry Zoltánt fölmentette?

(Az ereklék.)

Az új Nemzeti Színház építése küszöbön áll. Már legközelebb lebontják a régi épületet. Ezen eltűnődve, szomorúság fog el, de elhissegetem magamtól. Majd jut erre is még elég idő!

A színésznépben van érzék a kegyelet iránt. Ezt ma is bebizonyították. A Nemzeti Színház tagjai összegyűlekeztek a régi kedves udvaron s az oda kihordott és ott fehalmozott retyerutya közt mindegyik választott magának valami emléktárgyat.

Igazán nem voltak ott kincsek vagy műtárgyak s csak az emlékezés aranyozta meg azokat a kopott, rongyos, törött tárgyakat, amelyekért viaskodtak a művész hölgyek és urak. Az egyik egy rozoga asztalkát váltott magához, a másik egy páholybeli piros bársony ülökét... A régi kasszadarabok mindenféle ócska rekvizitumának került gazdája.

Odajött Jászai Mari is. Tisztelettel engedték a nagy tragikát a kellékhalmazhoz. Nem sokáig válogatott. Sasszeme megakadt egy pappendekli táblán, melynek ez volt a felírása:

Tilos a dohányzás.

— Ez jó lesz nekem! — mondta Medea hangon.

— Mit csinálsz vele? — kérdeztél

— Felakasztom a lakásomban! Most legalább tudni fogják, akik hozzám jönnek, hogy nem türom a dohányfüstöt.

(A pénteki nap.)

Megírták a lapok, hogy Nádaí Béláné, a szép Tasnádi Nagy Ilonka pénteken a Budai Szinkörben mutatja be Jób Vilmáját, melylyel a múlt héten Szegeden olyan osztatlan sikert aratott. Egyik rokona aggodalmaskodva figyelmeztette:

— Ilonka! Miért éppen pénteken? Ezen a rossz napon!

— Hadd el, nyugtatta meg a kis menyecske, amióta Nádaíak vagyok, nem félek a péntektől. Ez ugyanis a Nádaíak legjelentősebb napja. Nádaí Ferencz — nagynevű apósom — pénteken született, minden nagy sikerét pénteken aratta, s az igaz, hogy a temetése is péntekre esett... de ha az ő korában és az ő hírnevével ér engemet ez a sors, megadással viselem ezt is.

(Chassé croisé.)

A közsínházakból lassanként kikiváncoszik már a közönség és a zöldbeli üzleteknek virrad meg. Ezek között a „Jardin de Paris” a pestiek kedvelt Zsardén-Gaerten-kertje mindenféle attrakciókkal kecsegteti a publikumot.

A többek közt lesz egy szenzációs darabja, melynek két főhőse Asta Nielsen és Psylander Valdemar — a jelenkor legnépszerűbb moziarjai. A szereposztás se mindennapi. Psylandert ugyanis a fess Pally Rózsi, Asta Nielsent pedig a nyurga Kővári Gyula fogja játszani.

Nagyon természetes, hogy e szerepek természetének megfelelően a Pally Rózsi férfiruháját a Kővári szabója varrja, viszont Kőváriét a kitűnő Berkovitsné alakítja.

Ruharendelésnél tudvalevőleg nem elég a még oly lelkiismeretes mértékvetel. Az összefércelt, félig kész ruhát fel is kell próbálni, hogy az esetleges hibákon változtatni lehessen.

Most aztán az történt, hogy a férfszabó mindenáron csökönnyösen követelte, hogy Pally Rózsi vetkezzék le előtte, a ruhapróbálás céljából, amit az érthetetlenül szemérmes énekesnő kereken megtagadott. Ellenben Kővári szó nélkül levett volna kabátot, nadrágot, ha Berkovitsné a legerélyesebben nem tiltakozik e merénylet ellen.

Ha ezek után, az újdonságban egy vagy más nem fog jól állni, igazán csakis e tulságba vitt prüderiának tessék tulajdonítani.

(Az első gondolat.)

Reinhardték elbucszáltak a Vigszínház közönségétől és nagy sikerek emlékével tértek vissza Berlinbe. A legforróbb esték egyike a Medekind-féle „Musik” előadásának jutott.

A földszintre mély hatást gyakorolt a sötét tárgyú dráma, csak Bethlen Hilda, az „Egyetértés” szellemes tárczairónője — aki mellesleg orvostan-hallgató is — fészkelődött idegesen a helyén.

Egyszerre megragadja a szomszédja karját és izgatott hangon sugta neki:

— Nézze csak, nézze azt a Rosenberg-Kacsiét, ott a színpadon...

— Ugy-e, milyen szépen játszik! — mondta a másik.

— Eh, nem arról beszéltek!... De nem veszi észre, hogy adenoid vegetációi vannak!

A legdrámaibb jelenésben csak arra figyelt, hogy a német színésznőnek polip van az orrában s hogy azt ki kéne operálni onnan.

(A kérdőjel.)

A Vigszínház még egy újdonságot hoz ki a halódó szezonban. Szombaton lesz a Keroul és Barré „Nem szabad!” című bohózatának bemutatója. Ez a darab arról is nevezetes, hogy nagyon pikáns. Nem mintha ez a Vigszínházban ritkaságszamba menne, de annyira pikáns, hogy a múlt évben egy „Nulla ur” című darabot azért nem lehetett előadni, mert a Vigszínház restelték benne játszani, már pedig a „Nem szabad!”-nak ugyanaz az alapötlete. Már most nem tudom, mások-e a „Nem szabad!” szereplői, vagy pedig a „Nulla ur” szereplői engedtek-e tavaly óta a szermességből?

Sajnos, a hófehér papirosra nyomott „Egyetértés”-ben még csak burkoltan se szólhatok a „Nem szabad!” tulipiros malaczságairól. Nem szabad!

Mindössze annyit árulhatok el, hogy azt az urat, akit Topolczai fog donborítani, egy rejtélyes ?-lel kelői ka színlapon. Hogy miért, ... azt elárulnom — nem szabad. Tapi különben tengerentúlról

kerül vissza Európába, még pedig tétovált arccal. Ez mindenesetre ujszerű. Tudtommal tétovált maszkkal még nem játszottak magyar színpadon.

A francia ujdonságban — hiszen ez magától értendő! — így is lesz a színpadon. Csakhogy ez egy trükkös ágy: mert egy trombitás készülékkel van összekötve. Ha egy ember fekszik az ágyban, hallgat a trombita. Ha ketten vannak, rögtön hallatszák: trara, trara!

De ennél többet mondanom csakugyan nem szabad.

(*Gyors elhalálozás.*)

Vajda Lászlónak, a Magyar Színház főrendezőjének van egy Laczi nevű kis fia.

Mokány gyerek a kis Laczi. Nem ijed meg az árnyéktól és nem ismer habozást, amikor cselekedni kell.

A multkoriban eltűnt hazulról. Mamája kerdősködött a konyhában, kitekintett a folyosóra. Lekialtott az udvarra, az ablakon is kihajolt az utcára . . . Laczikának se híre, se hamva.

Már komolyan nyugtalankodni kezdett, amikor a fiúcska betoppant. Nem is toppant . . . csak úgy benyitott, mintha semmi se történt volna, mintha csak a szomszédszobából jönne.

— Hol voltál? — kiáltott rá a mama.

— A doktor bácsinál! — felelte nyugodtan a gyerek.

— Mit csináltál a doktor bácsinál?

— Kihuzattam a fogamat!

Csak úgy, mintha a sárki papirkereskedésben őrkat vett volna.

(*A pénzes utalvány.*)

Egy gavalléros, bőven költő színészünk, — találják ki, melyikről szól a nóta! — arra a tapasztalatra jutott, hogy tulságos sokat költött s hogy üres a bugyellárisa.

Egy remény kecsgettette: hogy egy vidéki nagybácsi megembereli magát és hosszú idő után ismét meglepi egy nagyobb pénzküldeményvel. Ez a kellemes előérzet foglalkoztatta akkor is, amikor próbára menve, e szavakkal fogadta a portás:

— X. ur, a pénzeslevélhordó kereste!

— Tyűh! — szörnyülködött a művész; — és nem voltam itt! Mit mondott az a levélhordó?

— Hogy 1—2 óra között a hivatalban lesz . . . 4—5 óra között pedig ismét ide jön.

Nagyon érthető, hogy a színész türelmetlen volt, s nem akart négyóráig várni. Kimentette magát a próbáról, konflisba ült és a Koronaherczeg-utczába, a főpostára hajtatott. Ott azonban azt a felvilágosítást kapta, hogy a keresett levélhordó a verseny-utczai postahivatalban van. Elrobogott hát a Verseny-utczába.

— Kérem, — felelték ott a kérdésére, — még csak tizenkét óra. Egykor jönnek a pénzesek.

Persze, persze! A nagy sietségben, erre nem gondolt. Lement egy szomszédos vendéglőbe. Egy pohár sört adatott magának is, a kocsinak is. Egy óra hosszú idő. Az egy-egy pohár sörből 5—5 pohár lett. Végre eljutott az óra kis mutatója az egyes számra. Fizetett és visszaszárguldozott a postára.

Eppen akkor toppant be a várva-várt levélhordó is.

— Ejnye, — mondta nevetve, — ide fáradt a nagyságos ur?

— Tudja barátom, — mentegetőzött a színész, — amikor pénzről van szó!

— Hát, ami azt illeti. . . itt az utalvány. Tessék aláírni.

Mohón kapott művésziünk a rózsaszínű lap után, de menten feketének látta azt! Az összeg kitüntetésére szánt részen a koronák helye üres volt s a filléreknél egy tizenkettes szám díszelgett.

— Tizenkét fillér! kiáltotta rémülten.

— Igenis tizenkettőt! felelte a levélhordó.

Négy fillér levonásával, . . . méltóztassék a nyolcz fillér. . .

— Tartsa meg barátom! Dadogta a szegény

„ezimzett“, miközben az utalvány szelvényére írott sorokat olvasta:

„Tisztelt művész ur!

Hálás köszönettel küldöm meg azt a 12 fillért, melylyel a villamoson szives volt zavaromból kíségeteni, amikor tárczámot otthon felejtve, nem tudtam szakaszjegyet váltani.

Hü tapsolója.“

— Így legyen hölgyekkel előzékeny az ember! — sóhajtott a szegény színész, akinek a tréfa pont öt koronájába került.

Megjegyzendő, hogy a színházhoz is a konflison kellett visszatérnie, hogy egy rögtönzött pumpolás után kifizethesse a kocsit.

Egy látcsöves ur.

(*) *Opera.* Ma este a Lohengrin czimszerepében lépett fel az Operaházban Cornelius Péter dán tenorista. Mindenekelőtt konstatáljuk, hogy Cornelius nem hőstenor. Hangja nem rendelkezik azokkal a feltételekkel, melyek erre a szerepkörre alkalmassá teszik. Tagadhatatlanul nagy tudású és kulturájú énekes, de ez természetesen nem elegendő ennek a szerepnek sikeres és helyes betöltéséhez. Hangja már megkopott és csak közepfekvésben cseng szépen. Felső hangjai erőltettek és erőtlenek. Nagy hibája, hogy mindig nyitottan énekel s ezáltal gyakran kellemetlen hatást kelt. Énekében és játékában a beyreuthi tradíciókat követi, de nálánál sokkal kialakultabb és stílusosabb Wagner-énekeseket hallottunk már az Opera színpadán. Anthessel, kinek helyére állítólag szerződött akarják, össze sem mérhető. Nem rendelkezik Anthes komoly stílusával és speciálisan wagneri éneklési modorával. Lohengrinje alakításban sem elsőrangú. Különös meggondolás a hatyulovagnak szakállal való ábrázolása. Mozgása elég biztos, játéka kifejező, de semmiképpen nem emelkedett a létköznapiság fölé. Mindezek alapján Cornelius igen művelt és nagy tudású énekes, aki azonban már megöregedett. Ez azonban nem az ő hibája. Mindenesetre sajnáljuk, hogy nem olyankor jött hozzánk, mikor még művészetének teljességében volt, mikor még nem viselte meg az idő s amikor feltétlenül nagyobb hatást is aratott volna. (p. a.)

(*) *János vitéz 400-adszor.* Kacsóh—Bakonyi —Heltai diadalmas operettje ma este elérkezett a 400-ik előadáshoz. Ünnepi hangulat ült a színházban és, mint már annyiszor megtörtént János vitézről, vége-hossza nem volt az ünneplésnek. Az előadás középpontjában természetesen Fedák Sári állott. — a Fedák, a Fedák! — aki egész művészetének minden szépségét megcsillogtatta. Mikor a színpadra belépett, megható jelenet volt, lelkes, kipirult lánykák, urak, asszonyok, gyerekek rohantak a színpad felé és garmadában szórta eléje a virágokat. Perczekig tartott a taps, Fedák meghatottan hajlongott és az ünneplés az egész előadás alatt egyre tartott, a virágosó még a harmadik felvonásban is hullott a nagyszerű művésznő körül. Ugyancsak nagy sikere volt Perczel Sárinak is, aki Iluskát adta bájos egyszerűséggel és aki szintén a virágok garmadája között köszöntö meg az ünneplő tapsokat, valamint Harmath Ilonának, aki a királykisasszony szerepében csillogtatta nagyszerű hangját és művészetét. Bagó szerepében Király Ernő volt megindító és a többi szerepben Rátkai, Latabár, Csataj Janka és Boros arattak újabb sikereket. A felvonások végén természetesen a szerzők is sokszor megjelentek a lámpák előtt. Az előadás kezdetét kisebb incidens zavarta meg. A vasfüggöny előtt, közel a mennyezethez, babéroktól övezett 400-as díszlett, villanykörtekből összeállítva. Már megkezdették a nyitányt, a vasfüggöny is elindult, mikor rövidzárlat támadt és a babérkoszoru kigyuladt, ettől pedig tüzet fogott a vasfüggöny yásonburkolata. Az ijedtségnek és zavarnak azonban Vincze karmester lélekjelenléte vette elejét, aki forte-t dirigált és a közönség felé fordulva, egyrészt a közönségnek integetett, másrészt a zenekart vezényelte. Már égő zsarútnokok hulltak a mennyezetről, de a zenekar egyre játszott és Vincze nyugodtan dirigált. A sikonogató és tolakodó, ijedt hölgyeket a férfiközönség

tartotta vissza, végre is leengedték a vasfüggönyt, megjelentek a tüzőltők, megeresztették a színpadi záporkészüléket és minden további kellemetlenségnek elejét vették. Vincze karmester, mikor ismét elfoglalta helyét, persze lelkesen megtapsolta a közönség. Az előadás így megkésve indult meg és bár a füst, meg az ázott kulisszák eleinte kellemetlenül zavarták a hangulatot, az első taps után belendült a közönség az ünneplésbe és a publikum örömét semmi nem zavarta.

(*) *Beregi Sándor vendégszereplése.* Beregi Sándor, az aradi nemzeti Színház tagja ma este folytatta vendégszereplését az ország első színpadán. Dumas végtelenségbe vesző drámáját, „A kaméliás hölgy“ et szedték elő. Hiába kereltünk, az igazság mégis csak az, hogy egy kissé elavult, ósdi már ez a romantika, még az se vigasztal meg bennünket, hogy sirták el nagyanyáink, nagyapáink a családott szerelem könyeit. Duval pénzzelteli alakja már nem férfközhet közel a lelkünkhöz, de az már hatalmas eredmény, hogy valahogy nemcsak a széles gesztusokat látjuk, hanem embert sejtünk a színpadon. Beregi Sándor embert játszott és ezzel találta el igazán a helyes feladatot. Amit az első szereplésekor mondottunk róla, azt a sok jót most csak megerősíthetjük. Meleg, színes hangja megfogja a lelkünket, rutinja fiatal korára ráczáfol, érzés és tudás egyesül benne. A publikum lelkesen tüntetett a vendégművész mellett és felvonás végén sokszor a lámpák elé szölitotta.

(*) *„Nem szabad.“* Kéroul és Barré új bohózata, amelyet szombaton mutatnak be a Vigszínházban, a következő szereposztásban kerül bemutatásra: Dubisarl bankár: Balassa Jenő; GeGrmaine, a felesége: Kende Paula; Suzanne: Garsi Mariska; Catassch: Góth Sándor; Chapatel: Szerényi Zoltán; Amilkar: Tavaq Frigyes; ? : Tapolczay Dezső; Lécossis, könyvelő: Sarkadi Aladár; Isidore: Zátony Kálmán; Bernard, lakatos: ifj. Ditrói Mór; Odette: Makay Margit; Carmen: Lenkeffy Ilonka; Justine: Molnár Aranka; Raymond: Kárpáthy Lili. Holnap, kedden, a Vigszínházban a „Telefon“, Guvault és Berr kaczagató bohózata kerül színre.

(*) *Erkel-opera Newyorkban.* A jövő szezonban a newyorki Metropolitan operában bemutatásra kerül Erkel Ferencz „Bank bán“ című operája, mely tudvalevőleg 1861-ben került először előadásra Budapesten, a régi Nemzeti Színházban. Erkel „Bank bán“-ja még eddig sohasem került színre a külföldön és most Casazzan, a Metropolitan-opera igazgatója ambícionálja magának az elsőséget, hogy a magyar operát Herz karnagy vezényletével bemutassa, egyenesen az ott élő előkelő magyarok kívánságára.

(*) *Pataky László hagyatéka.* A Szent György-Czéh szeonzáró művészeti aukcióján Pataky László művészeti hagyatéka kerül kiállításra és eladásra. A közönség ez alkalommal a korán elhunyt nagytehetségű művésznak már ismeretes művein kívül még körülbelül háromszáz pompás vázlatában fog gyönyörködhetni. A Szent György-Czéh igazgatósága egyöbbségtől a most még álló Bayros-kiállítást, a folyton növekvő érdeklődésre való tekintettel, nem zárja be, csupán a megvásárolt képeket juttatja el új tulajdonosukhoz, az így felzabaduló termeket aztán részben Bayros marquis újabb munkásságának, részben a Pataky-hagyatéka bemutatásának szenteli. A tárlatot ezenkívül Feszty Árpád műveinek egy kisebb kollekcziója és számos antikvitás fogja változtatni tenni.

(*) *Színházak hírei.* Az Operaházban holnap, szerdán, Mignon kerül színre, a czimszerepben Marschalkó Rózsival. A többi szerepet Sándor Erzel, Arányi, Takács, Mihályi, Hegedüs és Kertész adják. Vezényel ifj. Ábrányi Emil, rendező Alsózhgy Kálmán. Az előadás 8 órakor kezdődik. — Cornelius Péter dán királyi kamaranékes csütörtökön a Walkür Sigfridjében folytatja vendégfellépését. Pénteken Lattermann Tódor, a hamburgi Operaház művésze mutatkozik be Faust Meffisztójában. Szombaton Aidát adják Majerszky Jenőnek, a párisi nagy Opera tenoristájának és Metzger Ottilia ottani kamaranékesnőnek vendégfellépéssel.

A Vigszínház legközelebbi ujdonsága szombaton kerül színre. A címe: Nem szabad! — és szerzői Kéroul és Barré, akik már számos józú bohózzal érték el jelentékeny sikereket. A bohózatot Job Dániel rendezi. Holnap, szerdán, az Elnökne, Hennequin és Veber bohózata kerül ismétlésre.

A Király-színház primadonája, Fedák Sári, ebben az évadban még csak három esti és egy délutáni előadásra lép fel. Szerdán és pénteken a Czigányprimás Sári-szerepét játssza el; csütörtökön még egyszer lép fel abban a szerepben, amelyben pályájának legnagyobb sikerét aratta: a János vitézben. Vasárnap délután pedig a karszemélyzet javára eljátssza a Limonádé ezredesben Kati szakácsnő szerepét.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM

* **A trónörökös a bécsi akadémia ülésén.** Bécsből jelentik: A tudományos akadémia disztermben ma folyt le az ünnepélyes évi gyűlés, amelyen Ferencz Ferdinánd főherceg első ízben volt jelen, mint az akadémia kurátora. Jelen voltak még: Péter Ferdinánd, Frigyes és Lipót Szalvátor főherceg, Pülöp kóburgi herceg, gróf Stürgkh miniszterelnök a kormány tagjaival és számos más kiválóság. Ferencz Ferdinánd főherceg megnyitó beszédében kifejtette, hogy az uralkodó kegye által az akadémia kurátorává kinevezetvé, megragadja az első kínálkozó alkalmat, hogy az akadémia tagjainak jelenlétében kifejezést adjon felelhetetlen elődjének, Rajner főhercegnek elhunytá fölött. Üdvözlő az akadémia tagjait. Végül fölkérte a titkárokat jelentéseik előterjesztésére.

* **Magyar tudós Párisban.** A francia köztársaság miniszterelnökének védnöksége alatt nemrég Párisban egyesület alakult, mely külföldi államoktól, nemzetektől, azok irodalmáról, történetéről és kultúrájáról előadást rendez a Sorbonneban, a párisi tudományegyetemen a francia tudományos világ és meghívott előkelő közönség jelenlétében. Az egyesület vezetősége a napokban meghívta dr. Huszár Vilmos műegyetemi tanárt, az ismert író és esztétikust, hogy a kurzus keretében Magyarországról tartson előadást. Huszár készséggel vállalkozott a megítélt feladatra és a jövő hónapban megtartja előadását „A magyar irodalom viszonya a világirodalomhoz” címmel. A magyar tudós előadásán megjelenik gróf Széchenyi párisi nagykövetség is a követség tagjaival együtt.

* **A Reviczky-család levéltára.** Reviczky István es. és kir. konzul tegnap letétbe helyezte a Nemzeti Múzeumban a revisnyei Reviczky-család levéltárát. A letét legrégebbi oklevele 1272-ből való, amelyben IV. László a család őseinek ajándékozta Revisnye várát. A Reviczky-család levéltárával a Nemzeti Múzeumban kilencvenkettőre emelkedett a letétbe helyezett családi levéltárak száma.

* **Tudósok tanulmányutja.** A Nemzeti Múzeum tudósi a nyár folyamán tanulmányutakat fognak tenni Magyarországon és a külföldön, hogy tapasztalataikkal gazdagítsák a magyar tudományt. E tanulmányutakat a Nemzeti Múzeum kiküldetésében tesztik, néhányan már el is végezték. Dr. Bálty Zsigmond ör a zágrábi és cernovitzai néprajzi gyűjteményeket fogja tanulmányozni, dr. Bajza József segédőr a németországi kéziratokat tekinti meg, dr. Holub József most tért vissza Olaszországból, ahol a levéltárakat tanulmányozta át, dr. Réthy László igazgató, az ismert nevé numizmatá ma utazott Hollandiába, ahol érme- és numizmatikai tanulmányokat fog végezni, dr. Márton Lajos ör a kelet-magyarországi prae-historikus gyűjteményeket látogatja végig, dr. Gerevich Tibor egyetemi magántanár, segédőr Olaszországban művészettörténeti tanulmányokat fog végezni, dr. Harsányi Pál ör a kelet-magyarországi éremgyűjteményeket keresi fel, dr. Horváth Géza udvari tanácsos, osztályigazgató a monakói zoológiai kongresszuson vett részt, dr. Csiky Ernő ör Németországban zoológiai tanulmányutakat tesz, dr. Szurák János segédőr Skandináviában néprajzi tanulmányozást fog folytatni, dr. Semayer Vilibáld osztályigazgató a hollandiai gyarmatkiállításra és kongresszusra utazik el, dr. Györfly István segédőr magyarországi néprajzi gyűjtőutra indul, végül pedig dr. Sebestyén Gyula a Folklore-Fellows néphagyományt kutató nemzetközi szövetség dán, norvég, mecklenburgi és finn gyűjtésének helyszínén fog tanulmányokat végezni.

* **A Nyugat, Ignóty, Ady Endre és Fenyő Miksa szerkesztésében megjelenő szépirodalmi folyóirat 1913. évi június hó 1-i tizedik száma a következő igen érdekes tartalommal jelent meg: Móricz Zsigmond: Elek Artur. Kafka Margit: Egy naplókönyv utolsó oldala. (Vers). Nagy Samu: A topolyai doktor. (Novella). Lányi Sarolta: Versek. Laczko Géza: Német-maszlag, török álmom. (Regény XI.). Halász Imre: Megfordított konverziók. Tóth Wanda: Páholysarok. (Novella). Dr. Supka Géza: Hampel József. Garami Árpád: Az új gyönyör. (Vers). Balázs Béla: A magunk szerelme. Lengyel Géza: A királynő szobra. Ignóty: Panamak. (A politika mögött). Ady Endre: Két busongó virágéneke. (Vers). Figyelő: Tóth Árpád: Lányi Sarolta versei. Tóth Árpád: Bóna Ferencz novellái. Berény Róbert rajza. Babits Mihály: Két szellem. Karinthy Frigyes: Balázs Béla: Dialógus a dialógusról. Havas Gyula: Kafka Margit: Utószó a lírán. Nagy Lajos: Laurids Bruun: Van Zanten boldog éve. Havas Gyula: Predikáció. Elek Alfréd versei. Havas Gyula: Faizs Elemér: Flórián viaskodása a nővel. Bálint Aladár: Major Henrik panoptikuma. Moskovitz Iván: Új parla-**

mentarizmus. Disputa: Lehr Albert levele. Babits Mihály: Homme de lettres valómása. Bálint Aladár: Jasz-kritika. Török Gyula: Zakata. Ady Endre: Üzenet Nagy Endrának.

* **Telekkönyvi és kataszteri részletek számozása** című könyvére hirdet előfizetést Sági János a vázrajzilag eldarabolt ingatlanok részleteinek számozása érdekében új rendeleteket bocsátottak ki, amelyek szakkörökben nagy feltűnést, vitatkozásokat, nem egyszer félreértéseket keltettek. Sági könyve a nagyon szövevényes kérdésekben világosságot akar teremteni. A könyv előfizetési ára 1 K 80 f. A megrendeléseket a szerző címére: Budapest, Megyeháza, kell küldeni.

* **A képzéshez kötött iparokról.** Rögóta érzett hiányt pótol az „Ipari közigazgatási szakkönyvtár”, mely az ipari életre vonatkozó szabályokat gyűjti össze könnyen áttekinthető rendszerben és modorban. A szakkönyvtárnak, — melynek főszerkesztője dr. Barthos Andor miniszteri tanácsos, szerkesztője dr. Dános Árpád miniszteri fogalmazó — 5. és 6. száma most jelent meg „A képzéshez kötött iparokról” cím alatt dr. Csécsy József kereskedelemügyi miniszteri titkár tollából. A szerző az ipartörvénynek a tárgyhoz vonatkozó szakaszai alapján nagy szorgalommal és alapos szakismerettel gyűjtötte össze mindazokat a rendelkezéseket és elvi határozatokat, melyek az ipari közigazgatás e zágában megjelentek. A munka főérdeme, hogy az egyes szakaszok választékos gondolat és figyelemmel adnak utbaigazítást minden egyes felmerülő kérdésre, s az egész ügyes csoportosításban mégis egy összefüggő képet nyújt a képzéshez kötött iparokról. A jogelvékről, melyeket a szerző világos magyarázatai a nagymennyiségű adathalmaz között is ki tudnak emelni. A gazdag betűrendes tárgymutatóval ellátott s felette könnyen kezelhető füzet 2 koronáért minden könyvkereskedésben megkapható.

FŐVÁROS.

)(**A főváros kölcsöne.** Ismételten megirtuk, hogy a főváros 120 millió legujabb kölcsönének a felvétele Berlinben nem sikerült, mert a német pénzügyi fölsőlegét egyelőre maga az állam foglalja le. A tanács azonban a kölcsönt minden áron biztosítani akarja és erre való tekintettel mai üléséből a következő javaslatot terjeszti a holnapi közgyűlés elé:

A folyó hónap 21-én kelt közgyűlési határozat, a pénztárjegyeken kívül hitelforgalmi eszközök kibocsátását is engedélyezvén, egyben fölhatalmazta a tanácsot, hogy a kölcsönügyletet egészben vagy részletekben egy éven belül megköttesse. A tanácsnak adott eme felhatalmazás alapján a kölcsön perferktuálása tekintetében megindult tárgyalások folyamán azonban kitűnt, hogy egy végleges törlesztéses kölcsön elfogadható feltételek mellett való fölvételének lehetősége sincs kizárva, minél fogva az időközben megváltozott helyzetre, valamint a rendelkezésre álló idő rövidségére való tekintettel, amely az előirt alakosságok megtartását szerfölött megnehezíti, javasoljuk, méltóztatassék kimondani, hogy az előbb idézett közgyűlési határozat kiegészítéseképpen a tanács arra is fölhatalmazást nyer, hogy esetleg egy végleges törlesztéses kölcsönt is köthessen és hogy ez a közgyűlési határozat haladéknélkül a belügyminiszter jóváhagyása alá bocsátassék.

)(**Az új város-háza tervpályázata.** A Magyar Építőművészek Szövetsége a város-háza elhelyezésére és az ezzel összefüggő városrendezési kérdések megoldására pályázatot írt ki. A bíráló-bizottság tagjai: dr. Bárczy István polgármester elnöklété alatt dr. Harrer Ferencz és Krátky János székfővárosi tanácsnok, Lechner Ödön, dr. Neuschloss Kornél, Pollák Manó és Lajta Béla műépítésszek voltak. A pályázatra 20 terv érkezett be s a bíráló-bizottság következőképpen ítélkezett. Egyenként 1000—1000 koronás díjat kaptak Palóczy Antal, Vágó László és Vidor Emil, 500—500 koronás díjat nyertek: Hein János és Szende Andor; megvétettek egyenként 250—250 koronáért: ifj. Francis Imre, Lichtman Győző, Takáts és Tornallyay, valamint Wannemacher Fábán tervei. A tervek a Magyar Építőművészek Szövetségének hivatalos helyiségében (IV., Ferencziék-tere 7. I. emelet 6.) esüjrtöttől, folyó hó 5-étől 11-ig délután 4—6 óra között a nagyközönség által megtekinthetők.

)(**A tanács körlevele a kereskedelmi pálya mellett.** Megirtuk a napokban, hogy a Fővárosi Kereskedők Egyesülete arra kérte küldöttségileg Déri Ferencz tanácsost, hasson oda, hogy azok a tanulók, akik a polgári iskola negyedik osztályát el-

hagyják, ne menjenek a kishivatalnoki pályára, ahol elposványosodnak, hanem a kereskedői pályára, ahol jobb jövő óvár rájuk. Vállalkoztak arra, hogy az ilyen alkalmazottakat, akik polgári iskolai készütséggel mennek a kereskedői pályára, rögtön fizetéssel alkalmazzák és előmenetelükről gondoskodnak. Déri Ferencz tanácsos megígérte, hogy az óhajtásnak tőle telhetőleg meg fog felelni és a mai napon körlevelet adott ki amelyben a polgári iskolát elhagyni készülő s különösen annak negyedik osztályát végzett növendékeinek figyelmét felhívja a rájuk előnyös kereskedelmi pálya választására. Körlevelében kiemeli ezután a tanácsos a kereskedelmi pálya előnyeit, majd felkéri az összes polgári iskolák igazgatóit s azok után a polgári iskolák egyéb tanerőit, hogy minden kínálkozó alkalmat megragadva, buzdítsák az iskolát elhagyó növendékeket arra, hogy saját jól felfogott érdekeikben minél számosabban keressék fel a még éppen nem okkupált kereskedelmi pályát. Hogy pedig a cél minél inkább előressék, elrendeli a még megtartandó szülői értekezletekre a programba az ifjuság pályaválasztása kérdésének felvételét is, amely alkalommal különösen ki kell emelni a kereskedelmi pályák közismert előnyeit s közölni a szülőkkal az e téren szükséges tennivalókat.

)(**A felszakított járdák.** Igen sok panaszra szolgáltatott okot eddig az a rendszertelen gyakorlat, amelyet az ut és járdaburkolatok felszakításánál követnek. Ez elsősorban a kereskedőket sújtja, akiknek üzletei előtt valóságos barrikádok emelkednek. Legujabban a harmadik elektromos telep kábeleinek fektetését kezdték meg a bolváros egyes részein, éppen a nyári szezon elején. Az érdekeikben sértett kereskedők nevében a Kereskedő- és Iparos-Szövetség elnöke, Lédermann Mór felkereste dr. Bódy Tivadar alpolgármestert, akitől a sérelem sürgős orvoslását kérte. Az alpolgármester haladéktalanul informálódott az ügy állásáról és intézkedett, hogy a kábelfektetési munkákat éjjel hajtsák végre. Bódynak ez az eljárása az érdekelt körökben általános megelégedésre talált, már csak azért is, mert ezzel lehetővé vált, hogy a jövőben az ilyen bajokat megszüntessék.

)(**Két indítvány.** Magyar Miklós bizottsági tag a holnapi közgyűlés elé két indítványt terjeszt. Az egyikben azt sürgeti, hogy addig is, míg a város a gázárakat leszállítja, az égő izzótesteket bocsássa minimális haszon mellett a nagyközönség rendelkezésére. E célra az indítványozó a légszuszgyár tulajdonát képező izzótestgyár kibővítését sürgeti. A másik indítvány arra kéri utasítani a tanácsot, hogy a közgyűlésnek egy fővárosi film-múzeum létesítésére tegyen előterjesztést. Az indítványozó ilyen múzeumnak a létesítését nemcsak történelmi, kultúrtörténeti okokból tartja szükségesnek, hanem pedagógiai és gazdasági szempontból is.

)(**Eltörlik az óvzáró vizsgálatokat.** A nők választójogi kongresszusának előkészítő bizottsága azt a kérelmet intézte a tanácshoz, hogy a kongresszusra való tekintettel, amelyet ez idén Budapesten tartanak meg, a községi iskolákban a tanítást június 15-én szüntessék be. A tanács mai ülésében tárgyalta ezt a kérdést, azonban annak teljesítéséhez nem járult hozzá, mert ennek törvényes akadályja van. Ezzel egyidejűleg a bizottság eltekintve a fent ismertetett ügytől, még azt is kérte, hogy a vizsgálatokat töröljék el, mert a vizsgálatokra a pedagógusok véleménye szerint, akik már régebbi idő óta tárgyalják ezt a kérdést, szükség nincs. Ebben a kérdésben a közoktatási ügyosztály vezetője, dr. Déri Ferencz tanácsos meghallgatta a szakfelügyelők értekezletét és azt a véleményt adta, hogy a vizsgálatokat tényleg el lehet törölni. A tanács mai ülésében a bizottságnak erre vonatkozó kérelmét is tárgyalta és a kérdést tárgyalás céljából a közoktatásügyi osztálynak adta ki.

Mindennap

vegyen magához egy pohárka Dr. Hommel-féle Haematogent, közvetlenül a főétkezés előtt. Ez által étvágya helyreáll, idegrendszere megerősödik, bágyadsága elmúlik és közérzete a leggyorsabban megjavul. — Óvás! A Dr. Hommel nevet hangsúlyozni kell! —

KÖZIGAZGATÁS.

Egy lemondás körül.

Budapest, június 3.

Tudvalévő, hogy az április 19-én tartott választmányi ülésén a jegyző-egyesület főjegyzője lemondott a lemondással kapcsolatban Dózsa Endre cs. és kir. kamarás, hunyadmegyei alispán által tett indítvány alapján hozott határozatot az elnöklő Morvay János elferdítve enunziálta. Ebben az ügyben Szegedy Albert most a következő nyílt levelet intézte az indítványozóhoz:

Méltóságos Dózsa Endre cs. és kir. kamarás Urhoz, Kolozsvármegye alispánjához, mint a Kolozs vármegyei jegyzői egyesület elnökéhez.

A folyó évi április hó 19-én tartott országos egyetemes választmányi ülésünknek végefelé Méltóságod kihivatott engem a folyosóra és azt mondta nekem, hogy „országos egyetemes főjegyzője most már komolyan lemond, csak azt kéri, hogy visszavonulására neki egy bizalmi aranyhid építtessék fel.” Méltóságoddal erre nézve tanuk előtt és mindkét pártra kötelezően, abban állapodtam meg, hogy még a választmányi ülésen a főjegyző lemond, vele szemben azonban Méltóságod a bizalmi kérdést felveti s azt javasolja a választmányának, hogy ezen lemondást, a választmány hatáskör hiányában ne fogadja el, hanem azt a legközelebbi közgyűlésnek elfogadásra javasolja. Ezzel szemben én ígéretet tettem Méltóságodnak, hogy a bizalmi kérdésnél az ellenkezőt a szavazattól való tartózkodásra kérem fel, úgy hogy a főjegyző a teljes bizalom biztosításával vonulhasson félre.

A megállapodás mindkettőnk részéről, ha nem is kifejezett, de hallgatlagos személyes, erkölcsi felelősségünk tudatában, sőt Méltóságod részéről illetékes helyről nyert és előttem kifejezett felhatalmazás alapján jött létre.

És mégis ezen megállapodás ellenére a főjegyző ur a választmányi ülésen már családunkra tért, mert állásáról lemondott ugyan, de lemondását akként tompítva, „hogyan állását a választmány rendelkezésére bocsátja.”

Méltóságod ezután megietette nyilatkozatát, felvetette a bizalmi kérdést és javaslatot tett arra nézve, hogy a választmány hatáskör hiányában ne ítélkezdjék, hanem javasolja, miszerint a legközelebbi közgyűlés a főjegyző lemondását fogadja el.

Ezek után Méltóságod is, én is, aki a főjegyző lemondásával az egyetemes életnek egy nagy ütközést láttam elhárítva, a választmányi ülésből eltávolítottunk, sőt távozásunkkor a ruhatarban találkoztunk is.

És mi történt?

Az elnök azt a határozatot hirdette távollétünkben ki, hogy „a választmány Méltóságodnak javaslatára a főjegyzőt bizalmáról biztosítja. Lemondását nem fogadja el s a közgyűlésnek elfogadásra nem ajánlja”. Kimondotta pedig mindezt olyképen, hogy az indítványt Méltóságod ilyen értelemben tette.

Ez az elnöki kijelentés a Községi Közlönyben is napvilágot látott.

A megállapodásnak ilyen elferdítésén nem tudom, nevessek-e vagy boszankodjam?

Mielőtt bármely lépésre elhatározom magamat, kérem Méltóságodat a nyilvánosság előtt, fedje az elnök nyilatkozata Méltóságodnak indítványát, vagy sem?

Bocsásson meg Méltóságod, hogy az egyetemes élet személyes harcainak engem e zaklató lépésre készítenek.

Rákócskeresztúr, 1913. május 19.

Öszinte és igaz tisztelettel:

Szegedy Albert,

a Pestmegyei Jegyzőegyesület elnöke.

Kalocsa város érdekes határozata. Érdekes határozatot hozott Kalocsa város képviselőtestülete legutóbbi közgyűlésén. Arra való tekintettel, hogy a városban a kutak igen rossz ivóvizet szolgáltatnak, már régebben hat artézi kutak furatott a város. Az artézi kutak azonban, bár több száz méterre lefúrtak, aránylag gyengén szolgáltatják a vizet és a vízhiány különösen a nyári folyamán okoz nagy gondot. Most, hogy a város főbb utjait is artézi vízzel óhajtják locsoltatni, újabb kutak furását határozták el, a furások azonban eddig eredménytelenek maradtak. A város képviselőtestülete tegnapi közgyűlésén foglalkozott az artézi kutak és a vízhiánykérdéssel és elhatározta, hogy meghívja a városba Tüköryné, a forrásvíz után

kutató munkáiról ismert urinót, hogy varázsvesszőjével a városban is jelölje meg azokat a helyeket, ahonnan a város bőséges vizet kaphatna.

A jegyző özvegye. Néhány Andruicz Sebestyén körjegyző volt valamikor Dombrovány bihar-megyei községben. Halála után özvegye két gyermekével a legnagyobb nyomorban maradt. A vármegye 400 korona évi nyugdíjat adott az özvegynek, aki Belényesen igyekezett megélni és két gyermekét felnevelni a 400 koronából. A gyermekek nőttek, a pénzügyi viszonyok rosszabbak lettek s az özvegy sehogysem tudott megélni a csekély nyugdíjból. A sok nélkülözés után, tegnap kérvényt intézett Biharvármegye törvényhatósági bizottságához, melyben kéri, hogy 400 korona nyugdíját 800 koronára emeljék fel, mert így a legnagyobb nélkülözések közötti tengeti életét. A törvényhatóság a júniusi közgyűlésen fog dönteni a kérvény sorsa felett.

TANÚGY.

= A székesfővárosi iparrajziskola kiállítása.

Budapest székesfővárosának, valamint az egész országnak legrégibb szakiskolája a székesfővárosi iparrajziskola, melynek alapjait a XVIII. században Mária Terézia királynő vetette meg, az utolsó évtized munkájának eredményét nagyszabású kiállításon mutatja be. A kiállítás, mely az intézet Oroszlán-utcai épületének összes helyiségeit foglalja, június 4-én, szerdán délelőtt 12 órakor nyitja meg dr. Bárczy István polgármester. A kiállítás, melyet Agotai Lajos főigazgató rendezett, rajzokban, tervezetekben és művészi kivitelű kész munkákban bemutatja mindazt, amit az iparszektor általános irányú rajztanfolyamán az ipari festők, üvegfestők, mozaikfestők, edényfestők, szabafestők, sokszorosító iparosok, fémiparosok, gépiparosok, építőiparosok, faiparosok tanfolyamán a szakrajzi osztályban, a mintázási tanfolyamon, a szabóipari tanfolyamon, a női szabásati tanfolyamon, a könyvkötészeti tanfolyamon és az életrajz-tanfolyamon a növendékek az utolsó tíz évben produkáltak.

= Nappali kereskedelmi szaktanfolyam.

A Kereskedelmi Alkalmazottak Országos Egyesülete június hóban 6 napos tanfolyamot nyit oly férfiak és nők részére, akik a kereskedelmi tisztviselői pályára lépni óhajtanak. Előképzésként a polgári iskola 2-4 osztályának elvégzését kívánják meg. A tanítás órái délután 3-6-ig vannak. Jelentkezni lehet az igazgatóságánál, Andrassy-ut 67. (Vörösmarty-utcai bejárat).

= Pályázat gyógypedagógiai tanítóképzőbe való felvételre. A gyógypedagógiai tanítóképzőre az 1913-1914. iskolai éven 12 ösztöndíjas hallgató vétetik fel. Pályázhatnak 20-ik életévüket még be nem töltött oly nőlen egyének, akik elemi népiskolai tanítói, vagy ennél magasabb képzettséget igazoló oklevéllel bírnak. Elsőbbségben részesülnek azok, akik a tanítás terén és főleg valamely állami gyógypedagógiai intézetben gyakorlatilag már működtek és valamely idegen (német, francia, angol) nyelvben jártasak. A szabályszerűen felszerelt kérvények a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz ezúttal, legkésőbb június hó 30-ig a pályázók által személyesen nyújtandók be.

EGYESÜLETEK.

(—) A Budapesti Újságírók Egyesülete segítő-alapjának igazgató tanácsa tegnap délután Szatmári Mór elnöklésével ülést tartott. Az igazgató tanács meghallgatta dr. Szegő Elemér pénztárnok és Kálnoki Henrik ellenőr jelentéseit. Purjesz Lajos főtitkár előterjesztései alapján segélykölcsönökre 1300 koronát utalt ki. Az igazgató tanács hálás köszönetét nyilvánította Liptay Béla országgyűlési képviselőnek, aki 200 koronát adományozott a segítő-alapnak. Kovács Zsigmond asztalos nagyiparosnak, aki 500 koronás adománnyal az egyesület alapító tagjai sorába lépett és Mandóvszky Richárdnak, aki havonta 10 koronát ajánlott fel a segítő-alapnak.

(—) Az Otthon Irók és Hírlapírók Körének választmányja ma tartotta utolsó ülését a nyári szünet előtt Rákosi Jenő elnöklésével. Az ülés elején bejelentette az elnök, hogy Ribári Mór, a Fonciere biztosító társulat igazgatója, negyvenéves szolgálati évfordulójára alkalmából száz koronát adott a kör segítő-alapjának. A kör meghívót kapott a menetrend értekezletre, az erdődi Bartók Lajos ünnepségre és Hunfalvy Pál késmárki emléktáblájának leleplezésére. A választmány határozatait után Keszthelyi Ernő pénztáros betértesztette a pénztári jelentést. Végül két új tagot vett fel a választmány: Lányi Jánost és Heisler Zoltánt. Az elnök ezután elbucszott a vakációzó választmánytól és az ülést berekesztette.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Justh—Pályi-sajtóper. A „Budapesti Napló” 1911 december 3-án, 1912 február 2-án és február 21-én megjelent számában erős támadást intézett Justh Gyula és pártja ellen. Justh Gyula a három támadó cikk miatt sajtópört indított a lap ellen. A megindított sajtóügyi vizsgálat folyamán az inkriminált közleményekért a sajtóügyi felelősséget dr. Pályi Ede főszerkesztő vállalta el, akit a vádtanács háromrendbeli rágalalmazás sajtóvétségért vád alá is helyezett. Mára volt kitűzve ebben az ügyben a budapesti büntető törvényszék esküdt-bírósága előtt a főtárgyalás. A tárgyaláson csak Justh Gyula képviselőjével, dr. Györffy Gyulával jelent meg. A tárgyalás megnyitása után a védő orvosi bizonyítványokkal igazolta, hogy a vádlott beteg és így a tárgyaláson nem jelenhet meg. A bíróság néhány percnyi tanácskozás után a főtárgyalást elnapolta.

§ Kitüntetések a bírúknak. A király nyugdíjazásuk alkalmából, sok évi hű és buzgó szolgálataik elismerésül: Bethlenfalvi Antal kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott kassai ítélőtáblai bírónak a Lipót-rend lovagkeresztjét díjmentesen, dr. Kubinyi Lajos kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott balassagyarmati törvényszéki elnöknek a Ferencz József-rend közpékeresztjét, Szürnyeghy Mihály ítélőtáblabírói címmel és jelleggel felruházott trencsényi törvényszéki bírónak, valamint Illés Antal ítélőtáblabírói címmel és jelleggel felruházott körmenyi járásbíróknak ugyanezen rend tiszti keresztjét adományozta.

§ Szerb kémek a bíróság előtt. A magyarországi szerbek között valóságos kémiszervezeteket fedeztek fel, amelyekkel a szomszédos Szerbia a déli vármegyéket elárassza. A temesvári bíróság előtt most két szerb kémkedési ügy vár elintézésre, az egyikben már ma kezdődött a tárgyalás. Egy szerb hadügyminiszteriumi vegyész magyar származású szerb társai a vádlottak, akik bocsorvásárlás ürügye alatt utaztak be Délmagyarországra, a valóságban pedig kémkedtek. A másik ügyben június 5-én lesz a főtárgyalás, a vádlott pedig Pavlov husz éves, kevevári legény, akira rábizonyították, hogy a múlt év októberjében Belgrádba utazott, ott beállott a szerb királyi önkéntes egyesületbe, ahol kémnek képeztek ki. November végén már Magyarországon járt s a monarchiának Szerbiával határos vidékein kószált, hogy a közös hadsereg katonái intézkedéseit és egyéb harcászati dolgait kikémlelje. Kiderült, hogy Pavlov érintkezésben állott Belgráddal, tapasztalatait közölte megbízóival. Zimonyban és Újvidéken is megfordult Pavlov, mindenütt munkakeresés ürügye alatt járt-kelt s a szerb katonákkal is érintkezett. A vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy Szerbiában az egészségügyi csapatban szolgált s a kémkedést tagadta. Bebizonyosodott azonban, hogy Pavlov nem ért az egészségügyi szolgálathoz, itt tehát nem használhatták a szerbek. A kémkedés lezárta a szerbek ügy próbálják megmenteni, hogy belöndnek mondják. Pavlov védője a vádlott elmeállapotának megvizsgálását kérte a törvényszéktől.

§ Egy takarékpénztári könyvelő üzelmel. Könnymű, mulatók természetű ember volt Mihalik Dezső, a sóskuti takarékpénztár könyvelője. Csekély fizetése nem volt elég költséges passzióinak fedezésére és ezért elhatározta, hogy bűnös uton szerez pénzt. Kiállított egy 4700 koronáról szóló takarékpénztári betéti könyvet s ezt bevitte elzárólagosítást céljából a Hecht bankházhoz. A bankház, mielőtt a kért 2000 koronás kölcsönt kifizette volna, levélben kérdést intézett a sóskuti takarékpénztárhoz. A levelet a sóskuti takarékpénztárnál Mihalik Dezső könyvelő vette át, aki természetesen kedvező értelmű választ adott a takarékpénztár nevében a kérdezősködő bankháznak. A válasz után a bankház kifizette a 3000 koronás kölcsönt Mihalik Dezsőnek, aki a kölcsönre háromhónos törlesztett negyedévenként 300 koronát. Mikor a törlesztések elmaradtak, a bankház a sóskuti takarékpénztárhoz fordult a kölcsön visszafizetéséért. Ekkor derült ki, hogy a betétkönyv hamis. Ma tárgyalta a büntető törvényszék ezt a bűnügyet és vádlottat a vádbeli eseményekért 10 havi börtönrre ítélte.

**Uj, elegáns
automobilok**

Telefon 70-65, 57-42

vámon belül 8.— K
óradíjért személyek-
rés utteljesítményre
való tekintet nélkül,
országútra 85 fillér
kilométerdj ellen-
ben bérelhetők.

SPORT.

Budapesti Ugetversenyek.

— Ötödik nap. —

Épületes veszekedés volt ma is a könyvesek elkerített helyén. Ritscher ur nem fér a bőrébe és mindenki beleköt, mindenbe beleüti az orrát, terrorizálja úgy a fogadókat, mint a többi könyveseket. Érthetetlen, hogy az igazgatóság nem folyamodik erősebb eszközökhöz. Vagy ha a Hörner-czég nincs képviselve, hát nem lehet versenyeket tartani? Talán az nem tetszik ennek az urnak, hogy a favoritok győznek és ő nem mehet főmőtt táskával haza. Hisz veszteni így sem vesztenek a bókik, arra nagyon vigyáznak, mert oly silány oddsokat irnak ki, hogy csak plusszal zárulhat az üzlet. Legszebb versenye a napnak a *Nemzetközi handicap* volt, amelyet a bécsi formájához híven *Enoch* nyert meg *Concurrent* ellen. Váratlanul jól futott még *Tedd meg*. A Brunati-lovat azonban diszkvalifikálták a második helyről s így *Tedd meg* kapta a második pénzt, *Hammurabi* pedig a harmadikat. El lettek ütve még a helyektől *A Dieu* az első futambtn, *Orange* pedig a második futamban. Részletes eredmények:

I. *Szentendrei díj*. Díj 1300 K. 1. Schantek R. *Infantka* (Ederer), 2. Lord Ryswood (Feiser), 3. Kadet (Armstrong). — Nem helyezett: *A Dieu*, Makranozos, Mumius, Becces, Ingrid, Deputy's Boy. — Tot.: 10:21, 20:32, 42, 80. — Könyvfogadások: 1 Infantka, 5 Lord Ryswood, 10 Kadet. — Idő: 1 p. 34 mp.

II. *Háromévesek csatlóversenye*. Díj 1300 K. 1. Schlesinger V. és Isai *Gassenhub* (Seager), 2. Abdallah (br. Sennyey G.), 3. Pancsi (Feiser). — Nem helyezett: *Orange*, *Bócsi*. — Tot.: 10:19, 20:30, 52. — Könyvfogadások: 1 és negyed reá *Gassenhub*, 10 Abdallah. — Idő: 1 p. 38,1 mp.

III. *Kettesfogatu urkoisverseny*. Díj 1500 K. 1. Br. Solymossy J. *Belle Marinet*—*Guy Revelstoke* (tul.) 2 *Etus*—*Yes my Boy* (br. Sennyey G.), 3. *Rákóczy*—*Zespring* (Wachtler). — Nem helyezett: *Czigánylegény*—*Laezi*. — Tot.: 10:58, 20:32, 28. — Könyvfogadások: 1 és fél reá *Etus*—*Yes my Boy*, 4 *Belle Marinet*—*Guy Revelstoke*. — Idő: 1 p. 47,1 mp.

IV. *Városigeti díj*. Díj 1600 K. 1. Wanko L. *Onward* (Mészár), 2. *Impostor* (Feiser), 3. *Dalme* (Mareld). — Nem helyezett: *Gaberl*, *Danville Cecil*, *Freund*, *Zepelin*, *Marschall*. — Tot.: 10:27, 20:24, 32, 28. — Könyvfogadások: 1 és háromnegyed reá *Onward*, 2 és fél *Dalme*, 6 *Impostor*. — Idő: 1 p. 30,7 mp.

V. *Nemzetközi handicap*. Díj 2000 K. 1. *Jakob* (Cz. Enoch (Capovilla), 2. *Tedd meg!* (br. Sennyey G.), 3. *Hammurabi* (Armstrong). — Nem helyezett: *Bewindvoerder*, *Páva S.*, *Iluskám*, *Deuchester*, *Concurrent*. — Tot.: 10:28, 20:30, 42, 42. — Könyvfogadások: 1 *Enoch*, 4 *Tedd meg!*, 8 *Hammurabi*. — Idő: 1 p. 24,4 mp.

VI. *Juniusi díj*. Díj 2000 K. 1. *Pusztaberényi* nénes *Luna* (Capovilla), 2. *Ortner* (Stockbauer), 3. *Jean Jacques* (Romoli). — Tot.: 10:13. — Könyvfogadás: 4 reá *Luna*. — Idő: 1 p. 32 mp.

VII. *Polotai díj*. Díj 2000 K. 1. *Mr. Oscar* *Az Est* (Finn), 2. *Ludas* (Capovilla), 3. *Diadal* (Rose). — Nem helyezett: *Imitator*, *Hallunke*, *Kirkwood III*. — Tot.: 10:19, 20:32, 38. — Könyvfogadások: 1 és háromnegyed reá *Az Est*, 2 és fél *Ludas*, 5 *Diadal*. — Idő: 1 p. 29,8 mp.

VIII. *Kettesfogatu urkoisverseny*. Díj 2000 K. 1. *Br. Uray I. Gyimes II.*—*Kárász* (tul.) 2. *Marie Rose*—*Vederemo* (Okolicsányi), 3. *Pardon*—*Lármás* (Grosz). — Nem helyezett: *Gyurka*—*Stara*, *Clara F.*—*Leander*. — Tot.: 10:21, 20:36, 66. — Könyvfogadások: 2 *Gyimes II.*—*Kárász*, 6 *Marie Rose*—*Vederemo*. — Idő: 1 p. 51,7 mp.

() *A bécsi versenyek hetedik napjának eredményei* ezek:

I. *Vederemo-verseny*. Díj 3000 K. Táv. 2400 m. 1. *Loy*—*Lundau H.*—*Fasolt* (Gulyás), 2. *Hohenlohe Beck Crystal* (Carslake), 3. *br. Rothschild J.*—*Kakuk* (Trigg). — Küzdelem után egy hosszal első, két hosszal harmadik. — Tot.: 10:27. — Könyvfogadás: *Egy és háromnegyed Fasolt*.

II. *Nyertelen kétévesek handicapja*. Díj 3000 K. Táv. 900 m. 1. *Gr. Erechtold L.*—*Agata* (Janek), 2. *Zangen I.*—*Florek* (Szilágyi), 3. *Hohenlohe Nichette II.* (Korb). — Futottak még: *Lolotte*, *Darky*, *Melba*, *Delella*. — Biztosan háromnegyed hosszal első, egy és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:48, 20:33, 47, 35. — Könyvfogadások: 2 és fél *Nichette II.*, 3 *Agata*, 4 *Florek*.

III. *Szásszenbalm-verseny*. Díj 3000 K. Táv. 1100 K. 1. *Mautner V.*—*Good Morning* (Janek), 2. *br. Springer G.*—*Radoteur* (Carslake), 3. *Baltazzi A.*—*Satrap* (Abos). — Futott még: *Bankár*. — Könnyen két és fél hosszal első, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:15, 20:23, 28. — Könyvfogadások: 2 és fél reá *Good Morning*, 3 *Radoteur*.

IV. *Kétévesek csatlóversenye*. Díj 3000 K. Táv. 1600 m. 1. *Mr. Redgrey*—*Lágyad* (Sas), 2. *Fay-Hajász G.*—*Gaillard* (Gulyás), 3. *Wöss M.*—*Vergaloo* (Hollinger). — Futott még: *Lovely*. — Feltartva fejh. nyerve, három hosszal harmadik. — Tot.: 10:14, 20:23, 41. — Könyvfogadások: 2 és háromnegyed reá *Lágyad*, 5 *Gaillard*.

V. *Koherstadi-handicap*. Díj 3000 K. Táv. 1800 m. 1. *Br. Springer G.*—*Lovelace* (Painter), 2. *Péchy A.*—*Nándor* (Trigg), 3. *hg. Lubomirski L.*—*Lan* (Varga). — Futottak még: *Giddy Girl*, *Csaba*, *Freamat*, *Várnagy*. — Biztosan háromnegyed hosszal első, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:51, 20:39, 34, 44. — Könyvfogadások: 3 *Nándor*, 5 *Lovelace*, 6 *Lan*.

VI. *Bladók handicapja*. Díj 3000 K. Táv. 1200 m. 1. *Egyedi A.*—*Némber* (Markó), 2. *Schöngut S.*—*Rabenbratl* (Hollinger), 3. *Bodesco Gy.*—*Columba* (Baluska). — Futottak még: *Gazdasszony*, *Taranto*, *Primula*, *Anyuzi*, *El Kantara*, *Margit II.*, *Lagune*. — Biztosan nyakhosszal első, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:17, 20:11, 102, 54. — Könyvfogadások: 5 *Columba*, 8 *Némber*, *Rabenbratl*.

VII. *Gátverseny*. Díj 4000 K. Táv. 2400 m. 1. *Br. Üchtritz Zs.*—*St. Gilgen* (Cormick), 2. *Schlesinger V.*—*és tsai Monte Carlo* (Kollar), 3. *br. Rothschild J.*—*Majmoló* (Aylin). — Futott még: *Gara*. — Könnyen két hosszal első, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10:33, 20:39, 32. — Könyvfogadások: 2 *Monte Carlo*, 2 és fél *St. Gilgen*.

() *Káposztásmegyer*. Négy napos meeting kezdődik holnap Káposztásmegyeren, minden nap hat futammal. Az anyag a már tavasszal is szerepeltek közül kerül ki. Érdekes ujtás lesz a startgép felállítása, amely már az első nap működni fog. A versenyek mindig 3 óra 45 perccor kezdődnek. — Jelöltjeink:

I. *Krosnoludek*—*Zagyva*II. *Kukoricza Jancsi*—*Hujber-lov*.III. *Orissa*—*Garonne*IV. *Ropp*—*Siréne*—*Castor*V. *Hangos*—*Javorinka*VI. *Klimscha-lov*—*Prince Charmant*.

() *A Magyar Labdarúgók Szövetsége* fegyelmi bizottsága tegnap itélkezett a Kupa-mérkőzés szomorú hősei fölött. A fegyelmi bizottság *Bródit* 1914 március végéig, *Lanet* 1913 december végéig tiltotta el a játéktól. Az ítélet elég súlyos és remélhetőleg elveszi a játékosok verekedési kedvét. Ezzel az ítélettel két aktív játékos levonul a pályákról, mert *Bródi* alighanem teljesen visszavonul a játéktól, *Lanet* meg valószínűleg visszamegy ködös hazájába, mert football nélkül nem érdekes Budapestben élni. — Bródi professzionizmus vádjával illette *Lanet*. A fegyelmi bizottság felhívta *Bródit*, hogy 15 napon belül terjessze be bizonyítékait. — *Rapid* ellen Bécsben szerette volna az FTC. *Bródit* a csapatban szerepeltetni. A fegyelmi bizottság nem engedte meg.

() *Protekczió a sportban*. A sportban is jó a protekczió. A MAC. kiüldöttségének megígérte a miniszter, hogy a MAC. vivóinak a londoni, gandi és ostendei kiküldetéséhez 1500 koronával hozzájárul. Annál érdekesebb ez a hír, mert a MASz. vivószekosztálya elnökeknek, dr. Nagy Bélának meztagadta a miniszter ugyanezen vivóversenyekre kiküldendő versenyzők segélyezését. A MASz. vivói számára nincs pénz, de az egyébként is szubvencionált MAC. részére igen. A nemzetközi birkózó-kongresszus költségeire csak 80 koronát adott a kultuszminiszter, de a szokásos tiszteletdíjat már meztagadta a vivóktól, „mert nincs pénz.“

() *Jubiláris atlétikai verseny*. A Magyar Testgyakorlók Köre június 7—8-án rendezendő jubiléris atlétikai versenyének nevezései kitünő sikerrel záródtak. Leadták nevezéseiket az összes fővárosi egyesületek, mint a MAC, BEAC, FTC, MTE, BAK, BTC, OTE, UTE, MAFC, Spárta, KAOE, a vidékiek közül Szolnoki MÁV, Nagyvárad S. E., Székesfehérvári T. C., Érsekújvári S. C. és a Temesvári A. C. A nevezések száma a 300-at meghaladja és oly mezőnyök indulására vana kilátás, aminek az ideai versenyszomban még nem voltak. A három vándordíjas versenyen kívül tiszteletdíjak vannak a távolugrásra, a 400 méteres síkfutásra, diszkoszvetésre, 1500 méteres síkfutásra, 110 méteres gátfutásra és 200 méteres síkfutásra kitűzve. Első ízben kerülnek kiosztásra a MTK. új plakettjei kizárólag a vándordíjas versenyekben. A verseny színhelye a Hungária-köruti sporttelep, melynek futópályája a szakértők egybehangzó véleménye alapján a legkiválóbb az összes pályák között.

() *Nemzetközi atlétikai viadal*. A Magyar Athletikai Club június 15-én, vasárnap délután fél 4 órakor a MAC margitszigeti sporttelepén nemzetközi atlétikai viadalt rendez. Versenyszámok: 1. 100 yardos síkfutás. Gerenday vándordíj. 2. egy negyed angol mértföldes síkfutás. Andrassy vándordíj. 3. 2 angol mértföldes síkfutás. 5. 220 yardos síkfutás. Esterházy emlékverseny. 6. fél angol mértföldes síkfutás. 7. 1 angol mértföldes síkfutás handicap. 8. 300 yardos síkfutás handicap. 9. 120 yardos gátfutás. 10. egy negyed angol mértföldes gátfutás. 11. Rudugrás. 12. Magasugrás. 13. Súlygömb. 14. Diszkoszvetés. Nevezési zárlat: 1913. június hó 7.

KÖZGAZDASÁG.

A tőzsde a kormány bukásáról. Már szombati számunkban megirtuk, hogy a Lukácskormány megbukott s megirtuk azt is, hogy a tőzsde érzékenyebb a munkapárti politikuskonál, akik az utolsó pillanatig nem hitték a kormány bukásában. Feltevésünknek egészen egyszerűen az az információ volt az alapja, hogy *Lukács Lászlóhoz igen közel állóak részéről nagyobb mennyiségű eladások történtek szombaton a tőzsdén*, még pedig az után, amikor gróf *Zichy János* szenzációs vallomásával megpecsételte a kormány sorsát. De nemcsak meglevő részvényeket adtak el, hanem kontremínálták is az egyes értékeket. Hogy Lukácsknak mennyire igazuk volt, mutatja a mai eredmény. Egyébként a tőzsde *Désy* felmentését nagy örömmel fogadta. Pár perccel egy után már tudták az ítéletet s a hír nem idézett elő semmiféle nagyobb áresést. S ez nagy szó, mert a kormánybukások rendszerint nagyobb rázkódtatást szoktak a tőzsdén előidézni. Azt azonban megállapíthatjuk, hogy *Lukács László* miniszterelnök még a bukásán is sok pénzt keresett. Legalább a tőzsdén.

Az osztrák-magyar menetjegy-szövetkezet konferenciája. Mint Herkulesfürdőről jelentik, az osztrák-magyar menetjegy-szövetkezet tegnap tartotta nagy érdeklődés mellett ez évi rendes közgyűlését Herkulesfürdön. Az értekezlet tagjai *Báziástól*, ahova a magyar államvasut vonalain utaztak, a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási R.-T. Deák Ferencz nevű szalongözösén mentek Onsováig és innen ismét különhajóval a Vaskapuig, ahol *Adakaleh szigetét* is megtekintették. A vendégeket a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága látta vendégül díszesen fellobogózott hajóján. Az igazgatóság a tagok családtagjainak virágoskrokkal, bombonierrel és más figyelmességekkel kedveskedtek. Az egybegyűlt értekezlet tagok dr. domonyi *Domonyi Mór* igazgatónak sürgönyileg fejezték ki köszönetüket a szives fogadtatásért és páratlan kedvességű vendéglátásáért. Az értekezleten a menetjegy-szövetkezet folyó ügyeit tárgyalták. A tanácskozások végeztével a társaság tagjai ma este vonattal érkeztek vissza Budapestre.

A Hungária biztosító közgyűlése. Folyó hó 2-án tartotta a Hungária Általános Biztosító Részvénytársaság első rendes közgyűlését gróf *Károlyi Imre* elnök elnöklése alatt. A közgyűlésen 33 részvényes vett részt, akik 4768 részvényt helyeztek letétbe és 952 szavazatot képviseltek. A közgyűlés, amely tekintettel a társaságnak részünkről is már méltatott kiváló üzleteredményeire, lelkes hangulatban folyt le, tudomásul vette az igazgatóság jelentését, egyhangulag elfogadta az igazgatóság összes javaslatát és a felmentvényt minden irányban megadta. Az igazgatóság új tagjává megválasztott *Fleissig Sándor* a Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatója, a felügyelőbizottság tagjaivá pedig *Katona Zoltán*, *Rotk József*, *Szücs Bertalan*, *Telegdi József*, *Visnya Ernő*, *Zsolnay-Mattyasovszky Tibor*. A közgyűlés az igazgatóság javaslatához képest elhatározta, hogy a tisztviselői nyugdíjalap megeremtelése végett 50.000 koronát bocsát az igazgatóság rendelkezésére. Végül a közgyűlés köszönetet szavazott az első tiszteletév folyamán elért eredményekért úgy az ügyvezető igazgatónak, mint a tisztviselői karnak. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen a társaság elnökévé gróf *Károlyi Imre*, alelnökéivé pedig báró *Fejérváry Imre* és *Székely Ferencz* választották meg.

A király bora a Kassai nagygyűlésen. A Gazdaszövetség a Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja holnapi számában írja, hogy a király tokaji borpincézete a Magyar Gazdaszövetség június 18. nagygyűlése alkalmából Kassán rendezendő borkiállításra és borkóstolásra kétszáz üveget küld. A nagygyűlésre felránduló gazdáknak tehát meg van adva a lehetőség, hogy megízleljék a király borát, amely II. Rákóczi Ferencz kurucz fejedelem hajdani szőlőjében termett. A borkiállítást és kóstolót, mely Kassán a Széchenyi-ligetben lesz s melyre a szőlőgazdák már több ezer üveget jegyeztek elő, a Zemplénmegyei Gazdasági Egyesület a gyűlés napján reggel 8-tól fél 10-ig és délután 3-tól 6-ig tartja nyitva. A jelentkezők a nagygyűlésre még mindig oly nagy tömegben érkeznek, hogy

Gazdaszövetség elhatározta a jelentkezési határidőnek június 10-ig való meghosszabbítását.

Debreczeni bankok fuziója. A Debreczeni Jelzálog és Hitelbank Szövetkezet kimondotta a fuziót a Központi Bankszövetkezettel.

Magyar iparosok és kereskedők Bécsben. Bécsből jelentik: A magyar közgazdasági testületnek Bécsben időző tagjai ma délelőtt megtekintették a leopoldani gáztelepet.

rok Bécsbe, ahol ma már megszűntek a régi ellentétek. Mint a legifjabb testvérváros gyermekei jöttünk, ugymond a bécsiekhez.

Kassán lesz a Ksod. új üzletvezetősége. Pulezky Garibaldi, a kassa-oderbergi vasút vezérigazgatója értesítette Kassa város közönségét, hogy a Ksod. felhatalmazta vezérigazgatóját, hogy a szerződést a felekkel megköthesse.

Fizetéseketelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetéseketelenséget jelenti: Weisz Mór Lippa, Weisz Zsigmond Szatmár, Fodor László Miskolcz, Geiger Jenő és Béla Szabadka.

Az osztrák és magyar ektoroms művek szövetsége szerdán fejezi be X. évi jubiláris közgyűlését. Délelőtt tíz órakor a Főherceg Sándor utcai régi képviselőház díszteremében ül össze utóljára a közgyűlés, amelynek tárgyszózatán már csak az indítványok szerepelnek.

gazdag büffé várta a vendégeket. A rendezőség a kirádalás emlékéül gyönyörű, selyemmel himzett kalotaszegi mintájú ridikülökkel kedveskedett a hölgyeknek.

A Magyar Gazdák Szemléjének, a Magyar Gazdaszövetség folyóiratának május hónapi száma most jelent meg Bernát István szerkesztésében.

Felelős szerkesztő: DR. LUKÁCS GUSZTÁV JENŐ. Kiadó-tulajdonos: Magyar Újságkiadó Vállalat. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

K.V.T.A. kávé-tea behozatali üzlet Rákóczi-ut 15. sz. (Hunnia szálló épület) megnyit. A kávé a kirakalban pörköljük a közönség előtt.

Budapesti értéktőzsde table with columns for various financial instruments, exchange rates, and market data. Includes sections for Allamadósság, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok, Gözmalomok, Iparvállalatok, and Borszjegyek.

TŐZSDÉK.

Gabonatözsde.

Budapest, június 3. A készáruüzletben ma is szilárd volt az irányzat. Kielégítő kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak és jobb árakat is szívesen fizettek, az eladók azonban tartózkodók voltak és így csak közepesarányú forgalom fejlődött ki. Elkelt mintegy 20.000 q buza a tegnapi áraknál 5 fillérrel olcsóbban. A legdrágább eladási ár 11.50 korona volt 79 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig, 10.95 korona 76.5 kilós raktáráru buzáért. Egyéb gabonaneműik közül a rozs csendes, a zab és árpa változatlan, a tengeri nyugodt. Forgalmába került: 1100 q rozs 8.87 és fél 8.90 koronás árákon, 200 q árpa 8.15 koronás áron, 300 q zab 9.20—9.65 koronás árákon és 1700 q tengeri 8.05—8.1g koronás árákon. A határidőpiacon a mai üzlet izgatottan, de azért mégis körülbelül változatlan tegnapi zárókurzusokkal indult meg. Kezdetben igen élénk kínálatra erősen a lanyhulás felé hajlott az irányzat és meglehetősen csökkentek is az árfolyamok. A forgalom további folyamán egyre jobban fokozódott a kereslet, mely különösen a déli tőzsdén oly sürgős jelleget öltött és oly nagy arányokat öltött, hogy majdnem félelmetes volt még csak nézni is azt a tülekedést, amely emiatt támadt. Az árfolyamok természetesen gyorsan és lényegesen emelkedtek. A tegnapi zárathoz viszonyítva, végeredményképen ma az októberi buza 9 fillérrel, az áprilisi buza 6 fillérrel emelkedett, ellenben az októberi rozs 1 fillérrel, az októberi zab 5 fillérrel, a júliusi tengeri 2 fillérrel, az újtegeri 1 fillérrel gyöngült.

A készáruüzletben köttetett:

Buza. Tiszavidéki: 500 q 79 kg. 23 K, 250 q 79 kg. 22.90 K, 200 q 79 kg. 22.90 K. Pestvidéki: 250 q 80 kg. 22.90 K, 750 q 80 kg. 22.90 K. Felsőmagyar: 100 q 78 kg. 22.95 K. Bácskai: 1250 q 77.4 kg. 22.55 K. Bánsági: 3000 q 75.5 kg. 22.10 K. Kalocsai: 1750 q 76.8 kg. 22.40 K. Raktári: 1100 q 77 kg. 21.90 K, 880 q 76.6 kg. 22.95 K. — Rozs: 600 q 17.80 K, 400 q 17.75 K kppar. —

Zab: 100 q 19.30 K, 100 q 18.80 K kpf. — Tengeri: 100 q 16.30 K, 100 q 16.16 K kpf. kocstra. — T. árpa: 200 q 16.30 K kppar.

A határidőpiacon köttetett:

Délelőtt:

Előfordult kötések (50 kg.-kint) 1918-ra.

Buza 1913 májusra 10.70—69—72—70—
Buza októberre 11.48—49—46—52—43—63—57—
Rozs áprilisra 9.20—24—
Rozs októberre 9.45—44—47—35—45—41—42—
Zab áprilisra 9.62—70—
Zab októberre 8.44—45—37—47—41—
Tengeri 1913 májusra 7.71—77—68—75—71—
Tengeri júliusra 8.09—02—07—8.06—07—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza 1913. májusra 10.55—56.—
Buza októberre 11.51—58.—
Rozs áprilisra 9.25—9.26
Rozs októberre 9.42—9.43
Zab áprilisra 9.73—9.74
Zab októberre 8.45—8.46
Tengeri júliusra 8.07—8.08
Tengeri 1913. augusztusra 8.13—8.14

Bécs, június 3. Buza nyugodt, rozs bágyadt, árpa üzletelen, tengeri szegény tartott, zab tartott. Időjárás forró.

Ertéktözsde.

Budapest, június 3. Közgazdasági rovatunkban már megirtuk, hogy a Déry felmeatése nem idézett elő nagyobb rázkódtatást a tőzsdén. Főleg a külföldi piacok lanyhasága tett rossz hatást az értékpiacon, sőt a pénzpiac ujjabb feszültsége is nyomásztólhatott. Az értékek azonban behozták utóbb 2—3 koronás gyengülésüket. mert a bécsi piac kedvező magatartást tanusított. A déli tőzsdén szilárd megnyitást után azonban 3—4 koronával hanyatlottak az árfolyamok, mert biztosra vették a Lukács-kormány bukását. A záriat azonban nyugodt maradt.

Az előtőzsdén köttetett: Osztrák hitel 622.75—624.50, Magyar hitel 81.95—82, Magyar bank 550.25—552, Mercur 283—284.50, Hazai sorsjegy 112—113.33, Salgó 752.50—756, Rimamurányi 701.50—705, Kézti vasút 647—649.50, Városi villam. 367—367.25, Temesvári szesz 595—597.50, Phöbus 202 K.

A déli tőzsdén köttetett: Magyar hitel 818—819.75, Per. ker. 81.90—82, Keresk. Iparbank 114, Agrárbank 562—503, Magyar bank 549—532, Mercur 283—284, Salgó 757, Rimamurányi 703—703.50, Kézti vasút 648

—649, Városi villam. 367.25, Déli vasút 126.50, Temesvári szesz 594—594.50, Phöbus 210.50—201.75 K. Utőtőzsde: Osztrák hitel 625, Magyar hitel 819.50, Leszámitóbank 514.50, Jelzőlog 428.50, Rimamurányi 705.50, Államvasút 718, Városi 367, Kézti 648, Magyar bank 550 K.

Bécs, június 3. A külföldi tőzsdék bágyadt irányzatot jelentettek és ennek megfelelően az itteni előtőzsde is gyöngült irányzattal nyílt meg. A forgalom későbbi során visszavásárlások és fedezések hatása alatt az irányzat javult, főleg Alpesi részvények emelkedtek. A déli tőzsdén, tekintet nélkül arra, hogy a berlini piac magatartása kedvtelen volt, az irányzat szilárdabb lett.

Kivonat a hivatalcs lapból.

Kinevezések. Az igazságügyminiszter Mayer Jenő kissebeni járásbírói joggyakornokot a mező-kászonyi járásbíróhoz, Ligeti Béla temesvári törvényszéki joggyakornokot a temesvári törvényszékhez és dr. Papp Péter löcei törvényszéki joggyakornokot a roznyói kir. járásbíróhoz jegyzőkké, Czintner Sándor kiskunhalasi járásbírói irrodatisztet az aranyosmaróti kir. törvényszékhez telekkönyvvezetővé; a földművelésügyi miniszter dr. Gróf Béla gazdasági akadémiai tanársegédet a X. fizetési osztályba gazdasági akadémiai segédtanárrá; a képviselőház elnöke Kubinyi Tibor budapesti lakost a képviselőházhoz terembiztossá; a pénzügyminiszter Szöcs Béla székelyudvarhelyi lakost ideiglenes minőségi pénzügyi számgyakornokká a székelyudvarhelyi pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez; a flumei és a magyar-horvát tengerparti kir. kormányzó, mint a tengerészeti hatóság elnöke, Huszár Kálmán hosszujáratu kereskedelmi tengerészkapitányt ideiglenes minőségi révbiztossá; a marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke Bedő Géza ügyvédjelöltet a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká; a szolnoki törvényszék elnöke Jász János jászapáti járásbírói ideiglenes minőségi napibéres szolgát a jászapáti kir. járásbíróhoz III. osztályú hivatalszolgává nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Ramonczai Sándor szászregeni járásbírói irnokot a esküszentmártoni járásbíróhoz helyezte át.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS.

A REJTÉLY KULCSA.

— FRANCZIA REGÉNY. —

IRTA: RICHEBOURG EMIL.

108

— Oh bocssáson meg, uram; csak most veszem észre, hogy az udvariasság ellen vétettem, — nem is kértem önt, hogy üljön le. — Nem szükséges bocsnatot kérnie, asszonyom — felelé a fiatal ember könnyed mosolylyal — hiszen a kisasszonyt méltóztatott fogadni és nem engemet. Aztán a fiatal leányhoz közeledve, megfogta kezét és remegő hangon mondá: Viszontlátásra, Charlotte kisasszony!

— Mielőbbi viszontlátásra, barátom! — felelé a fiatal leány, szintén igen megindulva. — Ugy-e bár meg fogja engedni, asszonyom, hogy Charlotte kisasszonyt kisasszonyt néha-néha meglátogathassam? — kérde Elek.

— Soha sem zárkózunk el ön előtt, Mollin Elek ur, sőt mindenkor örömmel fogadjuk önt, ha látogatásával bennünket megtisztelni akar.

— Köszönöm, asszonyom.

E szavak után Elek gyorsan távozott, mert szeméibe könyvek toltak s küzdelmébe került zokogását elfojtani. Szégyeld magadat — mondá magában, amint a Montmartre felé vezető utra tért — hiszen most erősnek keil lenned. Egykor álmodozó valék, máttól fogva a valódi életbe lépek! Most már nem arról van szó többé, hogy megfoghatatlan tárgyak után induljak, hanem egy elérhető ezétra törekedjem. Charlotte, oh drága Charlotte, mindent éretted!

Elek Györgyöt kis szobájában, melyet műhelylyé alakított át, kezében festéklappal és ecsettel találta.

— Ah, te dolgozol? — mondá belépve.

— Mint látod, igen barátom; dolgoznom kell, mert elhatároztam a harezot újra kezdeni.

A fiatal festő egy „Csendélet”-nek éppen az utolsó fényzint adá; másnap a képet már egy festményárushoz szándékozott vinni. Nem messze, székre helyezve, egy már csaknem befezett tájkép, az egyik szegletben pedig egy más vázlat volt.

— És Charlotte kisasszony? — kérdező György.

— Broussel Florentin ur, mint ígérte, helyet keresett számára, hova őt Broussel ur kívánságára ma reggel elvezettem.

— Kellemes megbizás, nemde?

— Igen, mert alkalman volt meggyőződni, hogy Charlotte kisasszonyt a házban, ahova őt Broussel ur helyezte, jól fogadják.

— Különös ember; Elek, mit tartasz róla?

— Hogy jó és nemeslelkű.

— Oh, ami ezt illeti, igen; de én azt hiszem, hogy ő valami más, mint aminek lenni látszik.

— Vélelem!

— Valószínűleg igazad van, hogy csak vélelem. De szóljunk más valamiről. Én lenn a reggelit megrendeltem; házmesterném pontban tizenkét órakor szobámban, vagy jobban mondva, szobánkban — mert szállásom felét neked átengedem — nekünk felterít. Igaz, majd elefelejtém: kézirataid ott a ládán vannak.

Elek megelégedett azzal, hogy a még zsineggel összekötött papíresomagra egy pillantást vetett, azután szeméi a szoba minden zugát átfürkészték.

— György, a tájképet nem látom, — mondá.

A festő zavartan tekintett oldalra.

— Hova a patvarba tetted? — folytató Elek.

— Hallgass meg — felelé György — hogy egy bosszankodástól megkíméljelek, mely felgyógyulásodat késleltethette volna, Villancourtban nem mondtam meg neked az igazat: képed eladatott.

— Eladatott?

— Több ingóságaidal együtt. Sordier Izidor nem engedte, hogy elvigyem.

— Pedig nekem azt mondta, hogy... Te tudod, ott voltál.

— Mást gondolt!

— A gazember.

— Azt állította, hogy a kép szintén felvétel volt a leltárba.

— A zsebmetsző

XXXVIII.

Reggeli után Mollin Elek kimenni készült.

— Hova akarsz menni? — kérdező György.

— Egy kis friss levegőt szívni — felelé Elek mosolyogva; — látni akarom, hogy mi van valami új a boulevardokon s hogy néznek ma ki.

— Valószínűleg be fogsz szólni Renaudin Istvánhoz; tudod, hogy számít látogatásodra!

— Nem; semmi kereseni valóm nincs a boulevardokon; dolgoznom kell mindketőnkért.

E beszélgetés egy festőműhelylyé alakított szobában folyt; beszélgetés közben György munkáját gyakran meg-megszakítá, hogy egy, a kis udvar ellenkező oldalán levő szobába tekintsen.

E szobában Hermione kisasszony, Kameleon atya bálványozott leánya tipegett ide-oda, pillanatra mutatkozva s ismét mindjárt eltűnve. De a kedves leányka tekintete éppen annyiszor hatott át a kis udvaron, mint a fiatal festőé.

Véletlenül meglátta Eleket s egyszerre eltűnt. Elek nemsokára bucsuzott is.

A legrövidebb uton a Canal-du-St.-Martin-utczába ment, abba a házba, amelyben legutóbb lakott. Bátor léptekkel nyitott be Sordier hitvestársak szobájába.

— Hogy van ön, Mollin ur? — kérdező a nő, részvét nemével.

— Jól, meglehető

(Folyt. köv.)

SZINHÁZAK.

Szerda, 1913. június 4-én.

Nemzeti Színház

Este 8 órákor
Romeo és Júlia.
Tragédia 5 felv. Irtá: Shakespeare.
Fordította Szász Károly.

Magyar Színház

Este 8 órákor
A kék madár.
Mesejáték 9 képből. Irtá: Maurice Maeterlinck. Fordította: Adorján Andor. A ki-érő zenét szerzte: Nádor Mihály.

Budapesti Színház

Este 8 órákor
Samuka.
Enekes bohózat 4 felvonásban. Irtá: Hervay Frigyes.

Főv. Nyári Színház (BUDAI SZINKOR)

Este 8 órákor
Czigányszerelm.
Operette 3 felvonásban. Szöveg-írták: Bodánky Robert és Willner A. M. Zenéjét írta: Lehar Ferencz.

Várszínház

Nincs előadás.

Uránia Színház

Este 8 órákor
Francia forradalom.

M. Kir. Operaház

Este 8 órákor
Mignon.
Regényes dalmű 3 felv. Zenéjét szerzte: Thomas A. Szövegét: Goethe. *Meister Vilmos tanuló évei című regénye után írták: Carré és Barbier. Ford. Ormay F.

Vigszínház

Este 8 órákor
Az elnöké.
Bohózat 5 felvonásban. Irtá: Hennequin és Veber. Fordította: Karinthy Frigyes.

Király Színház

Este 8 órákor
Pálmai Ilka, Fedák Sári és Nyárai Antal vendégfelteplével
A cigányprimás.
Operette 3 felvonásban. Irták: Wilhelm és Grünbaum. Fordította: Harsányi Zsolt. Zenéjét szerzte: Kálmán Imre

Népopera

Este 8 órákor
Gyerünk csak.
Lányvadász revü 7 képből. Irtá: Merse Adolf és Dr. Bódi Izor. Zenéjét szerzte: Zerkovitz Béla. I. Az autók standon. II. A Parlament előtt. III. A futballpályán. IV. A bakkarat klubban. V. Az állatkertben. VI. A moriban. VII. A Népoperában. Az I. és II.; a IV. és V.; a VI. és VII. kép fo ya: tán mozgófényképek.

A nm. vallás és közokt. miniszter elismerő leiratával kitüntette.

Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelső FOGORVOSI INTÉZETE

Áthelyezve: **Károly-körút 10. sz. alá.**
Fájós fogak meggyógyítása. Tartós fogtömések. Foghúszások (altatásban is). Szájpadlásánálküli műfogak, aranyhidak, koronák. Jól használható fogorok elkészítése és behelyezése. Jótállás mellett mérsékelt szabott áron. Vidékiek félnap alatt megkapják műfogalkat.

Mikkelsen kapitány A sarkvidék Robinsonja

Fordította: **BALLA IGNÁC**

A sarkvidéki utazások viszontagságait, küzdelmeit vetíti elénk Mikkelsen kapitány. Az örökös jég birodalmában élet-halál harcot vív esztendőnkön át ezer és ezer veszedelemmel az új Robinson, Grönland egyik kietlen szigetén. A sarkvidéki kutatásoknak legizgalmasabb, a valóságban megtörtént regénye ez a könyv.

Singer és Wolfner kiadása Budapest.

... Ára 8 korona. ...

JARDIN DE PARIS

VII., Erzsébet királyné-ut 1. szám
Telefon 167-25. Kezdeté 9 órákor.

Teljesen új júniusi szenzációs műsor.

Megnyitás este 7 órákor.

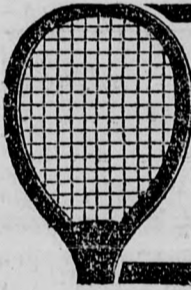
Beketow-cirkusz

Városliget. Telefon: 107-46.

Ma és minden este 8/8 órákor: **Coco**
Uj műsor! Majomember? — Embermajom?

MENARAS 7 HEBELMANN 7 GEORGE BONHEUR
fogyékvilibristák a levegő urai komikus akrobaták

Minden csütörtökön és szombaton délután 4 órákor félhelyárak. — Minden vasárnap délután 4 órákor gyermekeknek félhelyárak.

WRIGHT AND DITSON

világhírű amerikai Lawn-Tennis raketjei nagy raktára. 4462
„Prima Surprise“ — kor. 10.—
„Prima Hub“ — — kor. 12.—
„Prima Park“ — — kor. 18.—
„Prima Longwood“ kor. 20.—
KERTESZ TÓDORNÁL, Buda-pest, IV., Kristóf-tér.
Árjegyzék ingyen és bérmentve

Császárfürdő BUDAPESTEN. Nyári és téli gyógy-tulajdona. Elsőrangú kénos hévívízű radioaktív gyógy-források; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszap-, medence- és kádfürdők, melyek kiváló gyógy-hatással használatnak az összes reumatikus és ideg-bántalmaknál. Uszodák, hőlég-, szénsavas- és villamos-viz-fürdők. Ivó- és belélegzési kura. Prospektust ingyen és bérmentve küld az igazgatóság.

Weinberger és Fodor

az összes

sportcikkék áruhaza.

FOOTBALL

cikkekben az ország legnagyobb raktára

IV., Haris-bazár 4.

Telefon 113-59.

Minden sportágról külön árjegyzék ingyen.

American Shoe Company Limited

Amerikai cipő r.-t.

Elsőrendű valódi

amerikai cipő

különlegességek kizárólagos elárusítása.

Nyári újdonságok!

BUDAPEST

IV. Kigyó-tér 1. (királyi bérpalota)
V. Dorottya-utca 5-7.
VII. Erzsébet-körút 42.

DEBRECZEN

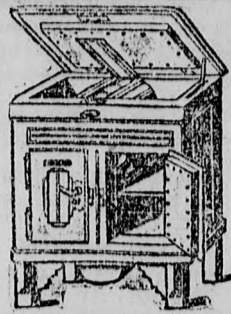
Plac-u'ca 44.

ZAGREB

Illica 22.

Kérje képes árjegyzékünket!

Június hó	Nemzeti Színház	Magy. Kir. Operaház	Várszínház	Népopera	Vigszínház	Magyar Színház	Király Színház	Fővárosi Nyári Színház (Budai Szinkor)	Budapesti Színház	Uránia
5 Csütörtök	Az arany ember	Walkür	—	Gyerünk csak	Sztrájkol a golyó	A kék madár	János vitéz	A ruhám a men. ors. ágban	Samuka	—
6 Péntek	Hernáni	Faust	—	Gyerünk csak	Trilby	A farkas	A cigányprimá	Jolovai nábob leán a	Az asszonyfaló	—
7 Szombat	Az idegenek	Aida	—	Gyerünk csak	Nem szabad	A kék madár	Buksi	A mexikói lány	Samuka	—
8 Vasárnap	Faust	Hoffmann és só	—	Gyerünk csak	Sztrájkol a golyó	A kék madár	Limonádé ezredes	Az a nyakak	A szörköt katona	—
Este 8 órákor					Nem szabad		Buksi	A mexikói lány	Samuka	

A magy. kir. szabadalm. HENNEFELD-féle JÉGSZEKRÉNYEK
Budapest, Gr. Zichy Jenő-u. 5. sz., Váci-körut mellett.

Az eddigi létező jégsekreányok esaposak, cinkbáddal vannak burkolva, rozsdásodnak, oxidálódnak, piszkolódnak, mindig javításnak vannak kitéve, míg a Hennefeld-féle jégsekreányoknál ez ki van zárva, mert azok műközlappal vannak burkolva. A jégtartó alatt horganylemez vízgyűjtő van az olvadt jégviznek, a jég szárazon marad, ezáltal 60 százalék jégmegtakarítás. Árjegyzék ingyen. Sűrűmérés készülékek. Alapítva 1885-ik évben.

KONTROL-INTEZET

Budapest, Andrassy-ut 17.
Telefonszám: 129-11.

Felülvizsgál és műszakilag ellenőriz:

1. Villany-, gáz-, és vízberendezéseket és számlákat.
2. Építési és építkezési kölcsönökről szóló lezárolásokat.
3. Banktartozásokról szóló és szövetkezeti elszámolásokat.
4. Betegsegélyző pénztári számlákat.
5. Adó és illetékügyeket.

Tájékoztató díjtalan.

MAGYAR-HORVÁT TENGERSZÁLLÁS R.-T., FIUME.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba. A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként négy gyorsjárát Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Venzianában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé, stb. stb.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kávézó-teremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítás nyújt a Központi Menetjegyiroda, Budapest (V. Vágó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodái.

Hovony vagy idült bujakór-bántalmak

egy görvélkyör, borbajok, rheuma, (szag, fekélyek stb) a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint mirigydagasztat rheumatizmus a, száj, régi gyenyedési, dagasztatok, onosisis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökölött bujakóros bántalmak esetében, a legmeggröztöttebb s minden gyógykezeléssel dacoló betegségtől biztos és gyökéres gyógyulást nyújtanak

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosiakadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyógyszer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már számos kiütésben részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11 korona. Minta és prospektus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszerész Budapest, Király-utca 12. Andrassy-ut 26. szám.

„UJIDÓK“
TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP
Szerkesztő: HERCZEG FERENCZ

KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VI.,
ANDRÁSSY-UT
16. SZÁM. ÁRA:
HEGYEDEVEN-
KÉNT 5 KORONA

GUMMI

halhólyag
valódi francia és angol gyártmány, tucatonként 2., 4., 6., 8., 10., 12., és 14. K. 3 tucattal 20% engedmény.

Mintagyűjtemény
12 darab különféle finom óvszer 4 K.

NAKIRA
törv. védett valódi indiai paragummi férfi-különlegesség, tucattal 12. kor, 3 tucattal 20% engedmény.

Uterus-Spray női különlegesség, 14.-korona. Pess. Oculusv. orvosi rendelésre 5-10 koronánál, vasállványon 10. koronánál, Bidet 3. korona és feljebb.

Irrigátor 3. korona és feljebb.

Részletes, ábrás árjegyzék ingyen, bérmentve és titoktartással küld a

Magyar Orvosi Műszertár,
Budapest, VII., ker., Rákóczi-ut 32.
(A Rókus-kórházzal szemben.)

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény 1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú 1 szelvény 10 kor.
teljes férfruhához 1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény) 1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak 1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K-ért, szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamagart, női kosztüm szöveteket stb. gyári árakon küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztógyári raktár.

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacon rendeli meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Orsági választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

KERÉNY ARNOLD

„ SZALLITÓ „ Elvállal minden-nemű elvámolá-sokat, szállításo-kat valamint pod-gyászfuvározást

Budapest, VII.,
Dohány-utca 37.

TELEFON 59-16.

Modern tőkeértékesítés.

Magánosan álló egyének, gyermektelen házaspárok és olyanok részére, kiknek szükséglettel túlhaladják vagyonnak kamatait, kiknek inkább áll érdekükben, hogy maguknak minden veszteség nélkül élethosz-szíglan nagyobb évi jövedelmet biztosítsanak, mint az, hogy tőkéjüket örökösök részére megőrizték, legalkalmasabb egy életjáradék megszerzése. Például egy 65 éves egyén 10.000 K betét után a takarékpénztártól kamatokban 3.5% = 350 K-t kap évente, ellenben életjáradék fejében 10.68% = 1068 K-t kap évente, tehát több, mint háromszoros jövedelmet szerez magának, ha a szerszódést

„AZ ANKER“

élet- és járadék-biztosító társaságnál
Budapest, VI., Deák-tér „Anker-palota“
köli meg.

Albányi végén { Összes vagyon — 195,116,550.02 korona.
Biztosítási állomány 90,008 Kötvény
596,142,373.27 korona biztosítási tőke
1,701,779.11 évjáradék

AZ ÉN UJSÁGOM

előfizetési ára:
Negyedévre 2.50, félévre 5.-, egész évre 10.- kor.
Singer és Wolfner, Andrassy-ut 16. szám.

Csak urakat érdekel!

Valódi francia és amerikai gummi- és halhólyag-óvszer különlegességek! Orvosilag ajánlva.

„Fatime“ és „Semiramis“

Legfinomabb, legvékonyabb és legmegbízhatóbb gyártmány. Törvényileg védett, mely óvszer kizárólag csak cégünknél kapható. Árak: 12 db eredeti csomagolásban 4.-, 8.-, 10.-, és 12.- korona.

Legújabb es. és kir. szab sörvkötők pneumatikus gummi pelottával. Egyoldalu 6, 12 K.

Az összes betegápolási cikkek

nagy választékban. Székküldés titoktartás mellett! E hirdetésre hívásokozók 20 koronán felüli vásárlásnál 20 százalékos engedményben részesülnek! Legújabb 3000 ábrával ellátott árjegyzék ingyen és bérmentve.

Keleti J. gummiárúk és betegápolási cikkek gyára.

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 17.
Alapítva 1876. Telefon: 13-70.

EVŐESZKÖZÖK

ezüstből és alpacca ezüstből,
DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
a legelőnyösebben

POLGÁR KÁLMÁN ÉKSZERTELEPÉN

Budapest, VI., Teréz-körut 5. szám, I. emelet.

VIDEKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK.
ÁRJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges...

Házasságokat

diszkrétan, minden igénynek megfelelően közvetít...

Egyedül álló

Keresésény árvalány, karcsu, magas termetű, széke...

Gyorsírás

és gyorsgépirás. A Gyorsíró Gyorsíró Társaság...

Tokaji

szamorodni 1906. évi 8 liter 11 korona...

Gépiró

magyar gyorsíró ártat keres. Szives ajánlatok...

Tátrai málnaszörp 5 kilós postakosarakban...

Uj házban,

utcai szoba konyha, azonnal, vagy 15-ére kiadó.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola...

Ki mellékjövédelmet

akar, küldje címét Weiss Arnold Exportor címére...

Egy

csinosan butorozott szobát, villanyvilágítással...

Erzsébetfalván

a villamos megállónál Szemere-utca 22. sz. a. egy kétlakásos ház...

Kitünő

házikoszt, házonkívül is kapható. V. Úgynök-utca 26. II. em. I.

Csinosan butorozott

utcai szoba, magános urnó vagy hivatalnok ur részére...

MINDEN

Natalemberek és hölgyek feltétlenül ajánlható a Társalgás Hívszere című könyv...

Öreg

hamis fogakat, zálogcédulákat bármiről, butorokat...

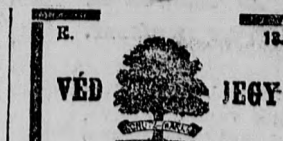
Kitünő likörök

és rum készíthetők házilag Réthy-féle kivonatokkal...

MAGYAR LÁNYOK

Képes hetilap fiatal lányok számára. Szerkeszti: TUTSEK ANNA...

SINGER és WOLFNER Andrassy-ut 16. sz.

Dió-kivonat

az ősz hajnak festésére. Régóta kipróbált tökéletesen...

MACZUSKI A.

Wien, III/2. Erdbergerfűde 2. Baktársak Budapestre: Török J. gyógyszer. Király-u. 12.

Soványosság

Az egyedüli eredménytől kísérő hálszer a dr. William Hartly tanár...

Szingazdag természeti leírások!

Makay Béla Hegyen-Völgyön

Természeti és vadászképek. Szerző ezen újabb könyve méltán sorakozik az előbbihez...

Ara 6 korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése...

Felhalálór

UTMUTATÓJA szabaddalmához, értékesítéshez nélkülözhetetlen. Díjtalanul küldi: Aron és Molnár...

Fehérvarrónó

keresték 2-3 hétre házhoz, lehetőleg azonnalra.

Eladó telkek.

3 telek a vécsei Andrásy-telap legjobb helyen, kettő együtt kisebb gyári céra...

A gyorsíróiskola

új helyiségei. A „Stenográfia” Országos Gabelsberger Gyorsíró- és Gépiróiskola...

„Hungária” beszélő-gépek

tölcsernőküliak is kizárólag eredeti elsőrangú gyártmány...

Deményi és Társa

Budapest, VI., Teréz-körút 4. Kétfelirő-üzem.

Tövikes látogatóban

Elbeszélések. (Az író könyvalakban még meg nem jelent, utolsó elbeszélései és regénytörzsdéke.) Ara füzve 5 korona, vászonkötésben 7 kor.

Zálogcédulákat

veszek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyat...

Singer Jakab ékszerkereskedő

BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán.

Saját gyártmányú fűzőkádak 14 kor-tól feljebb...

„OLLA”

bebizonyított legjobb higiénikus GUMMI-különlegesség teljes jóállás. Mindent kapható. Árjegyzék ingyen.

AZ ATHENAEUM A KÖNYVTÁR

legújabb kötete: a dán irodalom egyik legérdekesebb és leghíresebb műveivel megírt szerelmi regénye.

J. V. JENSEN: D'ORA ASSZONY

Regény. Ára 190. Fordította: Karinthy Frigyes. (384 oldal.) Eddig megjelentek:

- KÖBOR TAMÁS: Komédiák. Nov. (424 old.) BIRO LAJOS: Glória. Novellák (448 old.) BALZAC: A szárnycsőr. Regény (387 old.) FORDITOTTA HARSÁNYI K. ZOLA: Pascal orvos. Reg. (448 o.) FORD. GERŐ A. DICKENS: Két város. Reg. FORD. BALINT M. (448 o.) ANATOLE FRANCE: A Pinquinek szigete. Regény. FORD. BOLONYI GY. (320 o.) CSEHÓV: Az orvos felesége és más novellák. (384 o.) BÜLSCHER: Szereltem az élek világában. (1152 oldal). Két kötet. TOLSZTOJ: Hadzi-Murát. Regény. Az ördög. Elbeszélés. (374 old.) VOSS RICHÁRD: A költő és az asszony. Regény. (384 oldal.) TÓTH BÉLA: A boldog asszony dervisze. (372 oldal.) MAUPASSANT: Egy élet. Regény. (372 oldal.) C. F. MEYER: A barát nézete és egyéb novellák. Lányi V. ford. (384 o.) HELTAL JENŐ: Két sóvány esztendő és más elbeszélések. (384 o.) GELJERSTAM: Az ősi ke. Az ősi ke. (384 o.) ANATOLE FRANCE: Az istenek szomjaznak. Regény. 384 oldal. GABRIELE D'ANNUNZIO: A tűz. Regény. (448 old.) MURGER: Bohémvilág. Reg. Ford. Komor Gyula.

Minden kötet ára 190. Kapható minden könyvtárban, Képző és Athenaeum irad és nyomdai r-társ.

Ajtók, Ablakok

vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók.

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1880-ban.

ADORJÁN ANDOR könyve: SORSOK ÉS PÁLYÁK

Irodalmi arcképek. Ára 3 kor. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél Budapest, Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

A magyar memoár-irodalom értékesége!

ZICHY GÉZA GRÓF EMLÉKEIM

Első kötet. Ára 6-korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nél, Budapest, VI. kor., Andrassy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

OLÁH GÁBOR: KORUNK HÖSE

Vernes-regény. Ára 3 korona. Kiadja a FRANKLIN-TÁRSULAT.

Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedésben (Wodianer F. és Fiai R.-T.) Budapest, VI., Andrassy-ut 21 és minden könyvkereskedésben.

Hirdetések felvételnek a kiadóban

MAKAY BÉLA új könyve: A LÁP VIRÁGA és egyéb irások

Ebben az új könyvében is megmarad a természet bájos világában, amelyet nálánál senki sem ismer és nem érez át jobban, de már nem csupán természeti leírásokat és vadászképeket ad, hanem történeteket is kerélt ki.

Ára 4 korona. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) részvénytársaságnál Budapest, Andrassy-ut 21, valamint minden könyvkereskedésben.